

A FI JURIST – VOCAȚIA UNEI VIETI

Colecția *Bibliographica*

Colecția *Bibliographica* a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” include cercetări bibliografice fundamentale ca monografiile bibliografice, bibliografiile tematice sau selective consacrate unor subiecte de interes comunitar sau cultural; de valorificare a colecțiilor BM; de prezență a unui subiect în colecțiile marilor biblioteci din RM; a subiectelor prioritare precum *Chișinăul, dinastia Hasdeu, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”* (imagine, prezența în presa scrisă și on-line, inovație, colecții, autografe, dedicații) sau biobibliografiile despre viața și activitatea unor personalități ale științei, culturii, literaturii și artei bazate pe studii și cercetări realizate de angajații-cercetători ai BM.

Pentru o sistematizare a aparițiilor editoriale, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a constituit și alte colecții prin care se vor pune la dispoziție elaborări, sinteze, descoperiri inteligente și esențiale pentru bibliotecari, precum: *Professional, Chișinăuiana, Exegeze literare, BiblioEseu, Antologii*.

Biblioteca Municipală B.P. HASDEU

calea ta spre cunoaștere!

Biblioteca Publică de Drept

NICOLAE OSMOCHESCU

A fi jurist – vocația unei vieți

Biobibliografie

Chișinău
2019

Ediție îngrijită de dr. Mariana Harjevschi

Alcătuitori: Silvia Antufiev, Petru Racu

Redactor bibliografic: Claudia Tricolici

Lectori: Genoveva Scobioală, Vlad Pohilă

Machetare: Ion Vârlan

Coperta: Valeriu Herța

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

CUPRINS

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI	7
HARJEVSCHI Mariana . Cuvânt-înainte
I. STIDII INTRODUCATIVE	9
AMIHALACHIOAIE Gheorghe. Dreptatea și adevărul înseamnă principii morale și juridice	9
AVORNIC Gheorghe. Nicolae Osmochescu – un destin glorios pe altarul jurisprudenței	10
BĂIEȘU Sergiu . Un profesor dăruit cauzei sale	12
II. VIAȚA ȘI ACTIVITATEA	15
A fi jurist – vocația unei vieți	15
Tabel cronologic	18
Bibliografie	29
III. INDEXURI AUXILIARE	63
IV. CONFESIUNI	76
V. OMAGII	109
VI. FILE DE ALBUM	139

ABREVIERI

AAP	Academia de Administrare Publică
ANACEC	Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
ASEM	Academia de Studii Economice din Moldova
CITES	Convenția privind Comerțul Internațional cu Specii Periclitare de Faună și Floră Sălbatică
CNAA	Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare
GUAM	Inițiativă regională din patru state, denumirea ei provine de la inițialele statelor fondatoare: Georgia, Ucraina, Republica Azerbaidjan și Republica Moldova
ICNUR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OSCE	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
RSSM	Republica Sovietică Socialistă Moldovenească
ULIM	Universitatea Liberă Internațională din Moldova
URSS	Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
USM	Universitatea de Stat din Moldova
USPEE	Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Prezenta *Biobibliografie* este concepută și realizată cu ocazia aniversării a 75-a a doctorului în drept Nicolae Osmochescu – personalitate de notorietate a jurisprudenței naționale, promotor, prin forța propriului exemplu al Adevărului și Dreptății ca valori supreme, iar știința juridică ca mod de cizelare a lor.

Lucrarea prezintă o privire retrospectivă asupra vastei activități și a realizărilor impunătoare ale dlui Nicolae Osmochescu în mediul profesional și academic – aportul la edificarea științei dreptului în Republica Moldova, pregătirea cadrelor de înaltă calificare științifică în domeniul dreptului internațional public, exercitarea funcțiilor importante de stat și în diverse misiuni diplomatice, expert în domeniul dreptului constituțional.

Drept surse de selectare a documentelor au servit: *Cronica presei RSSM (1980-1990)*; *Cronica presei (1991-1998)*; colecții, cataloage și fișiere ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și Bibliotecii USM; fondul documentar al Bibliotecii Publice de Drept, documente din arhiva familiei și diverse surse electronice.

Biobibliografia cuprinde compartimentele:

- I. Studii introductive
- II. Viața și activitatea
- III. Indexuri auxiliare
- IV. Confesiuni
- V. Omagii
- VI. File de album

Biobibliografia include publicații științifice (monografii, cursuri universitare, rapoarte, comunicări), interviuri, precum și materiale despre viața și activitatea dlui Nicolae Osmochescu, opinii și omagii ale colegilor, prietenilor, unor oameni de știință, specialiști în domeniu, care pun în valoare calitățile deosebite ale profesorului Nicolae Osmochescu.

Descrierile bibliografice sunt efectuate în baza STAS-ului 7.1.-2003 *Înregistrarea bibliografică. Descrierea bibliografică. Cerințe și reguli generale de alcătuire*. Abrevierile cuvintelor s-au făcut con-

form SM SR ISO 832 : 2005 *Reguli pentru abrevierea termenilor bibliografici*.

La începutul fiecărui compartiment sunt enumerate în ordine alfabetică sursele cu caractere latine, după care urmează cele cu caractere chirilice. Materialele publicate cu caractere chirilice în limba română (până în 1989) au fost transcrise în grafie latină.

Selectarea materialelor a fost finalizată la 5 octombrie 2019.

Aparatul auxiliar al *Biobibliografiei* facilitează identificarea informațiilor necesare și include: *Indexul de nume*, *Indexul de titluri* și *Indexul de ediții periodice*.

Biobibliografia este destinată cercetătorilor științifici, profesorilor, studenților, specialiștilor și tuturor celor interesați de activitatea profesională și publică a profesorului, cercetătorului, diplomatului Nicolae Osmochescu.

Calea bibliografică

Conexiunea activității bibliografice cu cea de cercetare științifică s-a statornicit de mult timp în cadrul Bibliotecii Municipale *B.P. Hasdeu*. Multiplele și variatele lucrări bibliografice, studii monografice reprezintă deja nivelul maturității și eticii deontologice ale instituției noastre chișinăuene.

Elaborarea Biobibliografiei *Nicolae Osmochescu - A fi jurist – vocația unei vieți*, reprezintă un prim-concept al unei lucrări de acest gen, dedicat unei personalități din domeniul jurisprudenței, oferă oportunitatea unică instituției noastre să dezvăluie și descrie lumea cărților, articolelor, interviurilor etc. scrise și publicate în mediul online de către un ilustru jurist, avocat, diplomat, precum dr. Nicolae Osmochescu. Dedicția și abnegația bibliografilor, din cadrul Bibliotecii Publice de Drept, filială a Bibliotecii Municipale *B.P. Hasdeu*, completată cu o gândire bibliografică minuțioasă a reușit redarea principalelor contribuții substanțiale la publicarea articolelor științifice, elaborarea monografiilor, comentarea actelor legislative, alcătuirea programelor universitare caracteristice pentru fiecare etapă a vieții a protagonistului – personalitate notorie în acest spațiu românesc.

Prin acest dialog reușit, dintre bibliografie și jurisprudență, s-a obținut reconstituirea viziunii academice, dar și praxiologice a autorului, transpusă în cele 281 notițe bibliografice, toate relatând despre o abordare profesionistă focalizată asupra diverselor tematici (ex. *aplicarea dreptului internațional, ordinea juridică internă, implementarea tratatelor internaționale, controlul constituțional, principiul egalității suverane a statelor, sistemul judecătoresc etc.*) toate conexe domeniului drept, dar și caracterul deschis și vizionar al autorului.

Demersul bibliografic inițiat de Biblioteca Municipală *B.P. Hasdeu* încadrat într-o biobibliografie, a reușit să elucideze și modul în care protagonistul a interacționat nu doar cu comunitatea academică prin intermediul a 45 de publicații periodice, precum *Avocatul Poporului, Dreptul, Revista Națională de Drept*, dar și cu publicul, popularizând știința juridică prin diverse publicații, altele decât cele de specialitate – *Jurnal de Chișinău, Timpul, Vocea*

poporului etc. Această abordare demonstrează și o deschidere de promovare și fortificare a culturii juridice a comunității, conexiune foarte subtilă a activității bibliotecilor publice, ca instituții comunitare .

Transpunerea întregii activități profesionale într-o lucrare bibliografică, deseori este considerată de bibliotecari și un proces meticulos, dar și revelator, oferind variate oportunități de descoperire a activității și caracterului protagonistului. Această relaționare complexă transpusă în biobibliografie, dar și o șansă de interpretare a datelor, prezentată prin indexuri ne relatează despre complexitatea, competența și profesionalismul lui Nicolae Osmochescu.

Traseul profesional de excepție al autorului, a oferit și un moment prielnic Bibliotecii Municipale *B.P. Hasdeu* de lansarea a colecției *Biblographica*, într-o nouă formulă, considerând un gest onorabil pentru Nicolae Osmochescu la cei 75 ani.

Vivat, Crescat, Floreat Nicolae Osmochescu!

Dr. Mariana Harjevschi
Director general, Biblioteca Municipală *B.P. Hasdeu*

I. STUDII INTRODUCTIVE

DREPTATEA ȘI ADEVĂRUL ÎNSEAMNĂ PRINCIPII MORALE ȘI JURIDICE

Un recunoscut gânditor spunea că un om are două nume: cel care i s-a dat la naștere și cel pe care și-l face el însuși. Noi nu credem că dl Nicolae Osmochescu a fost obsedat de ideea de a-și crea un nume aparte, mai degrabă credem că firea Domniei Sale a lucrat cu asiduitate să se exprime prin nume. Așa a devenit o personalitate de mare calitate spirituală, erudit de elită, suflet luminat înzestrat cu logică și judecată originale, ambele datorite o viață întreagă slujirii zeiței Themis, Nicolae Osmochescu a făcut din cuvânt și din propria-i viață o cale deosebită de a spune acestei lumi că dreptatea și adevărul înseamnă principii morale și juridice, care presupun recunoașterea și respectarea drepturilor fiecăruia, pe de o parte, și oglindirea fidelă a realității în gândire, pe de altă parte, iar ambele subordonate fiind nemărginitei iubiri a lui Dumnezeu pentru oameni.

Acesta i-a fost crezul, pe care l-a împărtășit cu dăruire tuturor semenilor oriunde s-a aflat și s-a exprimat: la catedră, în postul de judecător al Curții Constituționale, în misiuni diplomatice, în cărțile și articolele Domniei Sale, în emisiunile radio și TV, conferințe științifice, – căci tot ce a realizat această personalitate este de o valoare incontestabilă, care dă expresie vieții unui suflet virtuos, de o rară bunătate, blândețe și sensibilitate.

Majoritatea avocaților din sistemul juridic de la noi, și nu numai de la noi, sunt învățăceii dlui Osmochescu. Și toți îi aducem, și pe această cale, nenumărate și deosebite mărturii de respect marelui profesor, cercetător, îndrumător, sfătuitor și-l asigurăm că-i recunoaștem calitatea de părinte spiritual.

Generozitatea manifestată, preocuparea pentru instruirea membrilor mai tineri ai colectivelor în care a activat, înțelegerea manifestată în întreaga activitate, dorința de a rezolva problemele, dar nu de a le pune pe umerii altora, dezinteresul manifestat

față de funcțiile administrative înalte au făcut ca profesorul Nicolae Osmochescu să aibă un loc aparte în inimile tuturor aceluia, care îl cunosc pentru că este un om adevărat și un specialist desăvârșit.

Recunoașterea de către stat și de către comunitatea științifică națională și internațională a valorii incontestabile, pe care profesorul Nicolae Osmochescu o are, este confirmată și de faptul, că face parte din diverse academii și asociații pe care le reprezintă cu onoare și competență.

*Gheorghe AMIHALACHIOAIE,
avocat, promoția 1976*

NICOLAE OSMOCHESCU – UN DESTIN GLORIOS PE ALTARUL JURISPRUDENȚEI

Pătruns de spiritul dreptății și devotat ideii de perfecțiune, Nicolae Osmochescu poate fi calificat un titan al jurisprudenței naționale. Acest domeniu este modul său de viață, iar destinul său a marcat cu certitudine sistemul mult prea complex al justiției din Republica Moldova.

Pregătirea temeinică și seriozitatea pe care le-a demonstrat constant au determinat numirea sa în funcții ce implică responsabilitate maximă la nivel de stat, realizând în cel mai onorabil mod misiunile care i-au fost încredințate.

Personalitatea-i puternică, înzestrată cu ireproșabile calități umane native, îi este definită și de însușiri dobândite de-a lungul anilor, care l-au distins și i-au conferit prestanță deosebită în rândul elitei, și asta pentru că a știut să ia de la viață doar ce este bun și frumos. Or, în această lume tot mai complexă și plină de imperfecțiuni, capacitatea de a percepe pozitivismul universului și de a-l încadra în eul propriu, emanându-l apoi, este o adevărată artă, o lecție pentru ființa umană, deoarece suntem atât de însetați de tot ceea ce înglobează în sine termenii omnie, cumsecădenie, bunătate. În acest sens, domnul Nicolae Osmochescu nu poate fi caracterizat decât prin superlative, pentru

că a impresionat întotdeauna, în special ca Om, dar și ca jurist desăvârșit, ca mentor pentru generații și generații de actuali și viitori profesioniști în justiție.

Cumsecădenia, modestia și atitudinea grijulie față de cei din jur, însă, nu i-au diminuat din corectitudine și obiectivism, nul-au făcut mai puțin exigent în activitățile sale, devenind astfel un model de profesionalism, cultură și erudiție pentru discipoli. Am avut șansa să fiu și eu printre cei pe care remarcabilul profesor a știut cum să-i motiveze să pășească cu temeritate pe tărâmul justiției, să-i susțină și să-i ghideze prin labirintul științei juridice. Aceasta îmi dublează justificarea de a vorbi despre profesorul universitar N. Osmochescu nu dintr-o simplă formalitate, ci dintr-un sentiment lăuntric de recunoștință pentru calitățile cultivate de meritosul dascăl.

Domnia Sa a captivat mereu prin gândire originală, prin fapte înălțătoare și energia incomensurabilă, prin creativitate, putere și vocație. Toate acestea au făcut ca la orele sale de curs aulele universitare să fie pline de tineri studioși. Mă simt pe deplin îndreptățit să afirm că pentru un profesor este un mare succes atunci când chiar și cei mai chiulangii studenți aleg să-i audieze prelegerea susținută cu mare măiestrie, indiferent de postura în care s-a aflat – jurist, diplomat sau cadru didactic –, opțiunea-i pentru exercitarea atribuțiilor a fost subordonată principiului că ceea ce alegi benevol să faci, faci din plăcere. În atare circumstanțe, rezultatele nu au putut să fie decât excelente, ele fiind în beneficiul întregii societăți.

Astăzi, la onorabila vârstă pe care o marchează, îl găsim pe N. Osmochescu la fel ca altădată – plin de înțelepciune, forțe și entuziasm, muncind alături de colegii de breaslă, de doctoranzi, masteranzi și studenți. De asemenea, respectabilul septuagenar este ancorat plinar și în nobila idee de justiție, prin participarea în calitate de expert în diverse grupuri de specialiști pentru reformarea sistemului vizat. Astfel, obținem o garanție a lucrului îndeplinit în mod excepțional, făcând dovada faptului că în Republica Moldova există profesioniști de forță, capabili să facă față exigențelor.

Jurisprudența, care este și ea o artă, nu poate fi concepută fără maestri – cei care de fapt reprezintă chintesența sistemului, iar domnul Nicolae Osmochescu se încadrează perfect în calificativul respectiv, făcându-l și mai plin de substanță. Astăzi, distinsul profesor a devenit un simbol al dreptului constituțional și al dreptului internațional din țara noastră, un nume de referință pe planurile intern și extern. Prin valoarea personalității Domniei Sale, justiția națională câștigă încredere și sens.

Un destin glorios, unic și neordinar, plin de mister, poate, pentru ultrapragmaticii timpului, Nicolae Osmochescu rămâne omul care și-a consacrat viața jurisprudenței, promovând prin forța exemplului propriu, atât de molipsitoare, dragostea de adevăr și dreptate ca valori supreme și știința juridică ca mod de cizelare a lor.

Omagiatul ajuns la acest minunat popas aniversar, în care se împletesc în cel mai fericit mod maturitatea și înțelepciunea vieții, oferind sens existenței, sunt ferm convins de intensitatea activităților profesorului, pentru care nutresc un sentiment de profund respect, iar așteptările nu ne vor fi înșelate, pentru că juristul cel mai aproape de ideal – Nicolae Osmochescu – nu știe să dezamăgească. La mulți ani, Excelență!

*Gheorghe AVORNIC,
doctor habilitat în drept, profesor universitar,
discipolul Dvs., promoția 1989*

UNPROFESORDĂRUITCAUZEISALE

În toamna anului 1988 am avut onoarea, dar și fericirea să fac cunoștință cu ilustrul Profesor Nicolae Osmochescu. S-a întâmplat să-l ascult la disciplina Drept Internațional Public, în cadrul Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova. Domnia Sa a captat atenția noastră de la prima și până la ultima oră a acestui curs universitar, care, recunosc, pentru noi era cam complicat în anul doi, complicat nu doar din cauza numărului mare de acte

normative ce trebuia să le analizăm, dar și prin faptul că la acel moment, practic, lipseau materiale didactice în limba română, de unde noi, studenții, am fi putut să ne inspirăm. Iată de ce unica sursă de inspirație în limba română era profesorul Nicolae Osmochescu, Domnia Sa predându-ne o materie despre care în manualele tipărite la Moscova, la acea vreme, nu se spunea absolut nimic. Am în vedere, în acest sens, desigur, meditațiile dlui Nicolae Osmochescu despre relațiile dintre Republica Sovietică Socialistă Moldovenească de atunci și România. Profesorul Nicolae Osmochescu a fost unul dintre puținii dascăli care, în acele timpuri, avea marea îndrăzneală să ne vorbească public despre relațiile „naturale” dintre România și Republica Moldova.

Noi, cei care am frecventat cursurile dlui Nicolae Osmochescu, ne-am convins că Domnia Sa este un profesionist de elită, un eminent specialist în Dreptul Internațional Public, cerându-ne ca noi, studenții, să fim foarte atenți la tot ce ne predă. Așa erau vremurile de atunci, când dascălii noștri, după un semestru, ne cunoșteau deja capacitățile fiecăruia în așa fel încât examenul devenea doar o formalitate. Pentru a înțelege mai bine vocația de adevărat dascăl a profesorului meu – Nicolae Osmochescu, voi restabili din memorie examenul de la disciplina predată. După ce am tras biletul, am văzut că norocul în acea zi nu ținea cu mine. Unul din subiecte era mai puțin cunoscut, fapt pentru care, pe bună dreptate, profesorul Nicolae Osmochescu a apreciat lucrarea scrisă de mine cu o notă inferioară rezultatelor pe care le obținusem la lecțiile practice. După ce a anunțat notele la toți, în final m-a ridicat și a spus: „Iar acum, Serghei, hai să ne plimbăm puțin prin Dreptul Internațional Public.” Trebuie să recunosc faptul că și acum țin minte ce emoții mă copleșeau, fiindcă momentul în care profesorul reproducea observațiile la lucrările scrise la examen era de o semnificație deosebită. Și, de fapt, călătoria noastră prin Dreptul Internațional Public a durat mai bine de 20 de minute, după care profesorul meu Nicolae Osmochescu a pronunțat verdictul – aveți nota 5, pe atunci nota maximă. Ulterior am aflat că lucrarea scrisă era apreciată cu nota 3. Iată așa a rămas în memoria mea acest mare savant, dar mai

ales adevărat dascăl, cu care Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova se mândrește.

Mult stimată Doamnă Profesor Nicolae Osmochescu! Vreau să vă aduc sincere mulțumiri pentru tot și pentru toate câte le-ați realizat pe parcursul vieții academice la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova. Vă urez, cu prilejul frumoasei aniversări, sănătate și satisfacție profesională de la discipolii Domniei Voastre.

*Sergiu BĂIEȘU,
doctor în drept, profesor*

II. VIAȚA ȘI ACTIVITATEA

A FI JURIST – VOCAȚIA UNEI VIEȚI

*Nicolae OSMOCHESCU,
doctor în drept, profesor universitar*

Dintotdeauna am considerat că profesia de jurist, precum și cea de dascăl și medic, la fel ca alte specialități creative, o poți învăța și chiar profesa la un nivel destul de înalt.

Însă, pentru a fi un jurist profesionist este nevoie de vocație, iar cel care a devenit jurist din întâmplare, în urma anumitor circumstanțe, dar nu are vocație, har de la Dumnezeu – niciodată nu va fi o personalitate în domeniu, indiferent de sfera de activitate: judecător, procuror, polițist, avocat, notar, jurisconsult etc.

Nu pot explica ce înseamnă vocația de jurist, dar cred că, în primul rând, aceasta vizează dragostea și respectul pentru dreptate și adevăr, dorința ca acești doi piloni ai justiției – dreptatea și adevărul să triumfe.

Activitatea de jurist a influențat foarte mult destinul meu. În fond, fiind de mic copil supranumit „AVOCATUL”, de când eram pe băncile școlii voiam să studiez la facultatea de drept. Dar în 1961, pe când încă nu împlinisem nici vârsta de 17 ani, comisia de admitere nu mi-a acceptat actele, deoarece, potrivit unei reguli de atunci, ca să participi la concursul de admitere la facultate, trebuia să ai un stagiu de muncă de minim doi ani și armata făcută. De altfel, sunt de părere că erau bune aceste reguli. Astfel, am devenit student abia în 1968, la 24 de ani și am absolvit facultatea la vârsta de 29 de ani. Deci, aveam deja o experiență modestă de viață. La 33 de ani am absolvit doctorantura la Moscova. Din 1973 și până în prezent practic această profesie, desfășurând nu numai activitate pedagogică.

În anii 1990-2001, am fost prim-vice ministru de Externe; Consilier de Stat al Președintelui Republicii Moldova, E.S. Mircea Snegur; Judecător al Curții Constituționale – prima componentă; Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova.

Îndrăznesc să cred, că funcțiile respective mi-au fost încredințate ținându-se cont, în primul rând, de faptul că sunt jurist de specialitate și jurist internaționalist de specializare, deoarece după 1990, nu am mai fost membru a nici unui partid politic și deci, acest criteriu (calitatea de membru de partid), nu conta.

Cât privește gustul pâinii de jurist, acesta este unul dulce-amăru. Dulce – când reușești să faci un lucru bun și necesar, amăru – atunci când nu reușești. Amar de tot devine atunci, când nu poți ajuta, nu poți face sau găsi dreptatea în labirintul instituțiilor noastre de stat și, în primul rând, în organele de drept.

Îmi amintesc cu nostalgie de primii ani de studii la facultatea de drept, când unul din marii pedagogi, care ne predă logica și filosofia, Domnia Sa Teodosie Maiiașchi ne-a zis chiar la prima oră: „V-ați ales o specialitate nobilă, prestigioasă, dar extrem de grea și plină de responsabilitate”, argumentând printr-un exemplu elocvent: „Dacă un copil vine cu note rele de la școală – părinții zic că de vină este profesorul, școala și îl mută la altă școală. Dacă un copil a fost tratat greșit de medic, sunt acuzați medicii de la spital sau chiar medicina. Dacă un copil a fost judecat fără vină, este acuzat Statul – justiția ca a treia ramură a puterii de stat”.

Atât de sugestive aceste cuvinte, pe care le spun și eu la rându-mi studenților mei. Astfel, cei cu vocație, care au venit să studieze la drept, privirea lor exprimă înțelegere, iar cei care au venit pentru că așa e la modă și prestigios, zâmbesc ironic. și nu e de mirare, dacă cea mai răspândită definiție a legii, în rândul studenților de astăzi este: „Legea este o bară peste care caii sar, iepurii se strecoară pe sub ea, iar măgarii se opresc în fața ei”.

Încă din timpurile antice, juristul era recunoscut drept o persoană cultă, educată, erudită, cu o ținută de om nobil. Numai când sunt întrunite aceste calități valoroase putem vorbi de un jurist ca personalitate, dar pentru aceasta este nevoie de muncă permanentă. Perfecționarea nu are limite, și aici tot este nevoie de vocație.

Cu siguranță, în Republica Moldova avem o majoritate solidă de astfel de personalități. Însă, mediocritățile, chiar nulitățile în unele cazuri și corupții de tot soiul și toate nivelurile, care secon-

sideră mai presus de LEGE, independenți de ea, sunt mai văzuți și mai cunoscuți anume prin fărădelegile pe care le comit.

Nu trebuie și nu avem dreptul să acuzăm pe toți și de toate. Juristul poate greși și el, uneori. Important este să recunoască că a greșit și să se corecteze.

Nu suntem îngeri. Suntem oameni și a greși e omenește, a ierta e creștinește.

TABEL CRONOLOGIC

12 noiembrie 1944

S-a născut în cătunul Șumița, comuna Bozovici, județul Caraș-Severin, România; părinții – Gheorghe și Stepanida;

1961

A absolvit Școala medie moldovenească nr. 10, or. Chilia, reg. Odesa, Ucraina;

1961-1963

Elev la Școala profesional-tehnică nr. 1 „Al. Fediko” din or. Chișinău;

1963

Asamblor radio la Uzina „Electrotocipribor”;

1963-1966

A făcut serviciul militar în termen, marinar, Flota Militară Baltică;

1966-1968

A lucrat în calitate de tehnician radio, Serviciu radio-comunicații, Aeroportul Aviației civile din Moldova, Chișinău;

1968-1973

Student la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova, absolvent, diplomă cu mențiune;

1973-1990

A activat în calitate de lector, lector superior, docent, șef de catedră la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova;

1974-1977

A făcut aspirantura (doctorantura) la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moscova „M.V. Lomonosov”, Catedra drept internațional public, unde obține gradul științific de doctor în dreptul internațional public (12.00.10);

1981, 1989

A făcut stagii de pregătire și documentare la Catedra drept internațional public, Facultatea de Drept a Universității de Stat „M.V. Lomonosov” din or. Moscova;

1984-1985

Stagiar la Facultatea de Drept a Universității de Stat din București, Catedra Drept public, România;

1990-1992, 1994-1995

A exercitat funcția de prim-vice ministru al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Moldova;

1992

Șef al Catedrei drept internațional și dreptul relațiilor economice externe, Facultatea de Drept, USM;

1993-1994

A exercitat funcția de consilier pentru problemele de politică externă și drept al Președintelui Republicii Moldova, DI Mircea Snegur;

22 februarie 1995

A fost desemnat prin Decret Prezidențial în funcția de judecător al Curții Constituționale din Republica Moldova. Peste trei ani, la 23 februarie, a fost numit prin Decret Prezidențial în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al RM, demisionând din funcția de judecător;

1998-2001

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al RM în Uzbekistan, Tadjikistan, Kârgâzstan. Demisionează din funcție din proprie inițiativă, exprimându-și astfel dezacordul cu politica guvernului procomunist din Republica Moldova;

2001-2006

Șef de catedră Științe juridice și administrative a Facultății Relații internaționale, științe politice și administrative și prin cumul conferențiar universitar, doctor în drept la Catedra Drept internațional și dreptul relațiilor economice externe, Facultatea de Drept, USM;

2006 – prezent

Profesor universitar, doctor în drept, Departamentul Drept internațional și European, Facultatea de Drept, USM; Predă disciplinele: drept internațional public, drept diplomatic și consular, protocolul și eticheta diplomatică, reglementări juridice ale relațiilor internaționale și probleme actuale ale dreptului internațional contemporan (master), dreptul tratatelor internaționale și probleme actuale ale dreptului internațional contemporan (master).

Responsabilități profesionale

1990 - 2001

Autor și coautor la proiectele de legi cu privire la cetățenia Republicii Moldova, Statutul juridic al misiunilor diplomatice, Legea tratatelor internaționale, Legea serviciului diplomatic, Legea privind Curtea Constituțională, Codul jurisdicției constituționale etc.;

1991 - 1994

Membru al Comisiei Constituționale pentru elaborarea proiectului Constituției Republicii Moldova, conducătorul grupu-

lui, privind problemele dreptului internațional și dreptului intern al RM, drepturile și libertățile fundamentale ale Omului;

1993 - 1994

Conducător al Comisiei Republicii Moldova pentru reglementarea pașnică a conflictului transnistrean;

1993 - 1994

Conducător al delegației Republicii Moldova la negocierile moldo-ruse privind retragerea trupelor armate ale Federației Ruse din Republica Moldova;

1995 - prezent

Este abilitat cu dreptul de exercitare a conducerii științifice a tezelor de doctor, la specialitatea 12.00.10 – Drept internațional public (Dispoziție nr. 854 din 24.01.2008), actual 552.08 – Drept internațional public și european;

1997

Membru al Comisiei interguvernamentale mixte moldo-uzbece pentru colaborare bilaterală, conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 395 din 29 aprilie 1997;

2001 - 2007

Membru al colegiului de redacție al revistei științifice „Studii Juridice Universitare”, ULIM;

2001 - prezent

Membru al Seminarului Științific de profil la specialitatea 12.00.10 – Drept internațional public, actual 552.08 – Drept internațional public și european;

2009 - 2010

Membru al Comisiei Constituționale pentru elaborarea proiectului noii Constituții a Republicii Moldova;

2010 - prezent

Vicepreședinte în Consiliul de Expertiză al CNAA actual ANACEC, membru al Comisiei de experți în domeniul dreptului public;

2010 - 2018

Membru al Comisiei de expertiză unificată Științe sociale;

2012 - 2014

Vicepreședinte al Comisiei de experți în drept pe lângă CNAA la specialitățile: 12.00.01 –Teoria generală a dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctrinelor politice și de drept; 12.00.03- Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, informațional, internațional privat, dreptul muncii; dreptul protecției sociale); 12.00.10 – Drept internațional public;

2015 - prezent

Este abilitat cu dreptul de exercitare a conducerii științifice a tezelor de doctor, la specialitatea 552.08. Drept internațional și european public;

2015 - prezent

Membru al Seminarului Științific de profil la Specialitatea 552.08 – Drept internațional și european public;

2015, 2019

Membru al Comisiei de concurs pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului Republicii Moldova.

Titluri onorifice, distincții

Profesor Onorific al Academiei Construcției de Stat și Socială pe lângă Președintele Republicii Uzbekistan, Diploma nr. 00002, 2001;

Medalia „Meritul civic” – pentru merite în dezvoltarea învățământului juridic, contribuție la pregătirea specialiștilor de înaltă calificare în domeniul dreptului și activitate metodico-științifică prodigioasă (cu prilejul jubileului de 50 de ani al Facultății de Drept a USM). – Nr 0283, Brevet nr.04639 Decretul Președintelui RM nr. S5-V din 15.08.2009;

„Ordinul de Onoare” al Republicii Moldova – pentru contribuție meritorie la consolidarea statalității, la promovarea reformelor și a transformărilor democratice; pentru activitate deosebit de rodnică în organele de stat și pe tărâm social; pentru merite deosebite în promovarea imaginii țării în lume și integrarea republicii în structurile internaționale; Nr 0159, Brevet nr. 1966, Decretul Președintelui RM nr. 197-V din 24.02.2010;

„Ordinul Republicii” – în semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite în promovarea principiilor fundamentale ale constituționalismului democratic și ale statului de drept, pentru contribuție substanțială la afirmarea științei și practicii juridice naționale și activitate metodico-didactică prodigioasă, domnului Nicolae Osmochescu, profesor universitar la Universitatea de Stat din Moldova, i se conferă „Ordinul Republicii”, Nr 0660, Brevet nr. 3455. Decretul Președintelui RM nr. 1373-VII din 12.11.2014;

Titlu de Excelență în domeniul Dreptului constituțional, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, 2014;

Medalia „Dimitrie Cantemir”, pentru merite deosebite în dezvoltarea științei juridice în domeniul dreptului internațional, pregătirea cadrelor de înaltă calificare, Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei, 24 noiem. 2014;

Titlul Doctor Honoris Causa al Senatului Universității de Studii Politice și Economice „Constantin Stere”, Chișinău, Republica Moldova, 2014.

Medalii ale fostei URSS.

Participări la congrese, simpozioane, conferințe

- 1994** *Autonomia ca formă de soluționare a conflictelor etnice*, Finlanda, insulele Åland;
Instituționalizarea OSCE, Ungaria, Budapesta;
Reglementarea politico-diplomatică a diferendelor din statele CSI, Olanda, Haga;
Securitatea și cooperarea regională în Europa Centrală: Seminar intern. al Adunării Interparlamentare a Atlanticului de Nord, Sinaia, România;
- 1995, 1996** *Rolul Curților Constituționale în statele europene*, Marea Britanie, Universitatea Kent;
- 1996** *Curțile Constituționale și Drepturile omului*, Germania, Potsdam;
Justiția – ramură a puterii într-un stat democrat, SUA, Washington;
Rolul autonomiei în statele Consiliului Europei. Statutul autonomiei regiunii italiene Alpii de Sud; Italia, Bolzano, Trento;
- 1997** *Rolul Curților Constituționale în statele europene*, Armenia, Erevan;
The European of Human Rights – organisation and procedure: questions concerning the implementation of Protocol No.11 to the european Convention oh Human Rights: Colloquy, Univ. Potsdam, Germany;
- 2000** *Combaterea terorismului și lupta internațională în prevenirea narcobusinessului ilegal*, Uzbekistan, Tașkent;
- 2002** *Noul concept de securitate internațională: Conf. intern. șt.-practică*, 9-13 sept., USM, Chișinău;
11 septembrie 2001 și combaterea terorismului internațional: Conf. intern. șt.-practică, USM, Chișinău;

- 2003** *Funcționarea instituțiilor democratice în statul de drept*: Conf. intern. teoretico-șt., 25-26 ian., Bălți;
Procesul de globalizare: provocări și soluții: Conf. șt. intern., 25 oct., Chișinău, USM;
- 2004** *Conceptul de contribuție civică și socială în cadrul instituțiilor de învățământ univ ersitar din Moldova (Experiența CEPO)*, Chișinău, USM;
Integrarea europeană și competitivitatea economică: Simp. intern., 23-24 sept., ASEM, Chișinău;
Simpozionul internațional al tinerilor cercetători, 29-30 apr., ASEM, Chișinău;
- 2005** *Justiția Constituțională: actualitate și perspective*: Conf. intern. aniversară, 23 febr., Chișinău;
- 2006** *Dezmorțirea unui conflict înghețat: aspecte juridice ale crizei separatiste din Moldova*: Conf. intern., 14 iulie, Parlamentul RM, Chișinău;
Învățământul superior și cercetarea – piloni ai societății bazate pe cunoaștere: Conf. șt. intern., dedicată jubileului de 60 ani ai Universității de Stat din Moldova, 28 sept., USM, Chișinău;
Procese integraționiste europene: opțiuni, costuri, riscuri, avantaje: Conf. șt. intern., 5-6 mai, IRIM, Chișinău;
Suveranitatea și structura de stat în condițiile țărilor pluri-etnice: Conf. intern., 22-23 sept., Curtea Constituțională, Chișinău;
- 2007** *Precedentul judiciar: aspecte teoretice și practice*: Conf. intern. șt.-practică, 29 sept., Chișinău;
Procesul integrării europene: istorie, prezent și perspective: Conf. șt. și interuniversitară, 21 apr., Universitatea „Perspectiva-INT”, Chișinău;
Rolul Curții Constituționale în sistemul protecției drepturilor omului și respectarea CEDO și jurisprudenței Curții Europene pentru drepturile omului în jurisprudența și legislația națională: Conf. intern., 13-14 dec., USM, Chișinău;
Uniunea Juriștilor din Moldova: Conf. intern., Chișinău;

- 2008** *Academia de administrare publică – 15 ani de modernizare a serviciului public din Republica Moldova*: Conf. intern. șt.-practică, 21 mai, AAP, Chișinău;
- 2009** *Contribuții la dezvoltarea doctrinară a dreptului, in honorem Elena Aramă, doctor habilitat în drept, profesor universitar. Om emerit*: Conf. intern. șt.-practică, Chișinău;
Educație și cercetare într-un stat bazat pe drept: Conf. intern. șt.-practică, consacrată împlinirii a 50 de ani de la fondarea Facultății de Drept a USM, 16 oct., USM, Chișinău;
Promovarea drepturilor omului în contextul integrării europene: teorie și practică: Colocviu intern., 30-31 oct., ULIM, Chișinău;
Protecția juridică a proprietății, libertății și siguranței persoanei în dreptul național și internațional: Conf. șt.-practică intern., 22 dec., IRIM, Chișinău;
Statul Moldovenesc la 650 ani: prioritățile administrației publice – consolidare, dezvoltare, prosperitate: Conf. șt.-practică, 30 ian., AAP, Chișinău;
- 2010** *Asigurarea supremației Constituției – funcția de bază a Curții Constituționale*: Conf. intern. șt.-practică, consacrată aniversării a 15-a a Curții Constituționale a Republicii Moldova, 25-26 febr., Chișinău;
Delimitarea și demarcarea frontierelor de stat. Experiența internațională: Conf. intern. șt.-practică, IRIM, Chișinău;
Esența, caracterul și impactul reformei constituționale. Perspective și mecanismul realizării: Masă rotundă a Fundației Internaționale „Hans-Seidel”, Germania;
Reforma constituțională în Republica Moldova. Realizări și perspective: Seminar intern. șt.-practic moldo-german, 9-15 febr., Bonn;
- 2011** *Creșterea impactului cercetării și dezvoltarea capacității de inovare*: Conf. șt. intern., dedicată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat din Moldova, 21-22 sept., USM, Chișinău;

- 2012** *Conflictul armeano-azerbaidjan din Karabahul de Munte și conflictul din Transnistria: starea actuală și perspective de reglementare*: Masă rotundă, 1 iun., AAP, Chișinău;
Interferențe universitare – integrare prin cercetare și inovare: Conf. șt. intern., 25-26 sept., Chișinău;
- 2013** *Integrare prin cercetare și inovare*: Conf. șt., 26-28 sept., Chișinău;
The 37 th Annual ARA Congres of the American Romanian Academy and Science (RA), the University of European Political and Economic Studies „Constantin Stere”, 4-9 iun., Chișinău;
- 2014** *Constituția și societatea contemporană*: Conf. intern., 5 dec., Univ. Petrol-Gaze din Ploiești, România;
Eurasia-Europe Dialogue for Peace: Eurasia-Europe Leadership Conf. Held in Moldova, 5-7 dec., Chișinău;
Integrare prin cercetare și inovare: Conf. șt., 10-11 noiem., Chișinău;
Universal Peace Federation. Eurasia-European Leadership. Eurasia and Europe: Dialogue for Peace: Conf. șt. intern., 5-7 dec., Chișinău;
- 2015** *75 de ani de la anexarea de către URSS a Basarabiei, Nordului Bucovinei și Ținutului Herța – 28 iunie 1940*: Conf. șt. intern., 12-13 iun., Chișinău;
Rolul științei și implementarea Acordului de asociere la Uniunea Europeană: Conf. șt. intern., Chișinău;
75 de ani de la răpirea Basarabiei: Conf. șt. intern., 21 iun., Chișinău;
- 2016** *75 de ani de la dezrobirea Basarabiei, Nordului Bucovinei și Ținutului Herța – 22 iunie 1941*: Conf. șt. intern., 22-23 iun., Centrul de Cultură și Istorie Militară, Chișinău;
- 2017** *Procedura de ridicare a excepției de constituționalitate*: Seminar, 15 febr., Clubul Avocaților, Chișinău;
- 2018** *Integrare prin cercetare și inovare*: Conf. șt. intern., 8-9 noiem., USM, Chișinău;

Procesul electoral în condițiile globalizării: Conf. intern. șt.-practică, 16 mai, Chișinău;

Revenirea Basarabiei în spațiul juridic românesc: Conf. șt. intern., 22-23 mar., Academia de Științe a Moldovei;

2019 *Realități și perspective ale învățământului juridic național: Conf., dedicată aniversării a 60-ea de la înființarea Facultății de Drept, 2 oct., USM.*

BIBLIOGRAFIE

Ediții aparte

1. **Cetățenia Republicii** Moldova. Reglementări constituționale : monogr. / Nicolae Osmochescu. – Chișinău : [S. n.], 2013 (Tip. Centrală). – 580 p.
2. **Constituția Republicii** Moldova : Comentariu / Nicolae Osmochescu, Boris Negru, Andrei Smochină [et al.] ; conducătorul grupului șt.: Klaus Sollfrank. – Chișinău : ARC, 2012. – 574 p.
3. **Curriculum la disciplina** „Drept internațional public”, ciclul II masterat „Drepturile Omului” / Nicolae Osmochescu. – Chișinău : CEP USM, 2012. – 18 p.
4. **Drept constituțional** comparat. Mari sisteme de drept contemporan. Programe analitice și recomandări metodice pentru studenți / Nicolae Osmochescu. – Chișinău : [S. n.], 2002. – 19 p.
5. **Drept internațional** public : man. / Nicolae Osmochescu, Oleg Balan, Diana Sârcu [et al.] ; red.-coord. de ed.: Alexandru Burian. – Ed. a 4-a rev. și ad. – Chișinău : [S. n.], 2012 (Tip. „Elena”). – 636 p.
6. **Drept internațional** public : man. / Victoria Arhiliuc, Nicolae Osmochescu, Alexandru Burian [et al.] ; red.-coord. de ed.: Alexandru Burian. – Ed. a 3-a rev. și ad. – Chișinău : [S. n.], 2009. – 649 p.
7. **Dreptul internațional** în constituțiile statelor contemporane. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Nicolae Osmochescu ; conducător șt.: Grigore Tunkin. – Chișinău : [S. n.], 1981. – 208 p.
8. **Dreptul internațional** în constituțiile statelor contemporane. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : autoref. tz. doct. în drept / Nicolae Osmochescu ; conducător șt.: Grigore Tunkin. – Chișinău : [S. n.], 1981. – 20 p.
9. **Dreptul tratatelor** internaționale : Curriculum pentru învățământ prin masterat de profesionalizare și cercetare / Nicolae Osmochescu. – Chișinău : CEP USM, 2008. – 15 p.

10. **Îndrumare metodică** pentru organizarea și efectuarea practicii de stat în domeniul „Drept ecologic”, „Administrația publică” / Nicolae Osmochescu. – Chișinău : [S. n.], 2002. – 26 p.
11. **Îndrumare metodică** pentru organizarea și efectuarea tezelor de licență la disciplinele catedrei „Administrație publică și drept” / Nicolae Osmochescu. – Chișinău : [S. n.], 2002. – 16 p.
12. **Legea fundamentală** a vieții noastre : man. pentru elevi / Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău : Lumina, 1979. – 86 p.
13. **Osmochescu, Nicolae.** Aspecte teoretice și practice ale teritoriului de stat și frontierelor în dreptul internațional : monogr. / Nicolae Osmochescu, Mihai Mereuță. – Ed. a 2-a rev. – Botoșani : Editura Universității, 2010. – 267 p.
14. **Osmochescu, Nicolae.** Aspecte teoretice și practice ale teritoriului de stat și frontierelor în dreptul internațional : monogr. / Nicolae Osmochescu, Mihai Mereuță. – Botoșani : Ed. AXA, 2007. – 296 p.
15. **Osmochescu, Nicolae.** Drept diplomatic și consular : în scheme / Nicolae Osmochescu, Miattara Rahimova. – Tașkent : Academia pentru Construcție Statală și Socială pe lângă Președintele Republicii Uzbekistan, 2001. – 58 p. – Text paral.: lb. rom., rusă, uzb.
16. **Osmochescu, Nicolae.** Drept internațional public : Note de curs (în scheme) / Nicolae Osmochescu, Olga Dorul. – Chișinău : CEP USM, 2012. – 111 p.
17. **Osmochescu, Nicolae.** Impactul organizațiilor internaționale asupra dezvoltării dreptului internațional contemporan : monogr. / Nicolae Osmochescu, Augustina Șiman. – Chișinău : CEP USM, 2019. – 296 p.
18. **Osmochescu, Nicolae.** Protecția internațională a drepturilor copilului : monogr. / Nicolae Osmochescu, Carolina Ciugureanu-Mihailuță. – Chișinău : Ed. ASEM, 2009. – 402 p.
19. **Osmochescu, Nicolae.** Protocolul și eticheta diplomatică : man. și recomandări metodice / Nicolae Osmochescu, Miattara Rahimova. – Tașkent : Academia pentru Construcție Statală și Socială pe lângă Președintele Republicii Uzbekistan, 2001. – 60 p. – Text paral.: lb. rom., rusă, uzb.

20. **Osmochescu, Nicolae.** Raționament la precedentul judiciar. Precedentul judiciar / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari ; conducător de ed.: Alexei Barbăneagră ; coord. de ed.: Marcel Colun, Irina Bobeicu ; ICNUR. – Vol. 1. – Chișinău : Centrul de Drept al Avocaților, 2006. – 462 p.
21. **Osmochescu, Nicolae.** Subiecții de drept internațional public contemporan: monogr. / Nicolae Osmochescu, Cristina Martiniuc. – Chișinău : CEP USM, 2008. – 326 p.
22. **Osmochescu, Nicolae.** Suveranitatea și dreptul internațional. Probleme teoretice și practice actuale : monogr. / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari. – Chișinău : CEP USM, 2007. – 258 p.
23. **Precedentul judiciar** : [din jurisprudența instanțelor judiciare naț. - Curtea Constituțională a Rep. Moldova și Curtea Supremă de Justiție a Rep. Moldova] / Nicolae Osmochescu [et al.] ; conducător de ed.: Alexei Barbăneagră ; coord. de ed.: Marcel Colun, Irina Bobeicu ; ICNUR. – Vol. 2. – Chișinău : Centrul de Drept al Avocaților, 2006. – 334 p.
24. **Programa examenului** de doctorat la specialitatea „Drept internațional public” / Nicolae Osmochescu. – Chișinău : [S. n.], 2010. – 26 p.
25. **Regimul juridic** al străinilor și al apatrizilor în dreptul național al Republicii Moldova : monogr. / Nicolae Osmochescu. – Chișinău : [S. n.], 2013 (Tip. Centrală). – 580 p.

În limba rusă

26. **Международное право** и конституции современных государств : автореф. дис. канд. юрид. наук / Н. Г. Осмокеску ; науч. рук. д-р юрид. наук Г.И. Тункин. – Москва, 1982. – 19 с.
27. **Международное право** и конституции современных государств : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Н. Г. Осмокеску ; науч. рук. д-р юрид. наук Г.И. Тункин. – Москва : [S. n.], 1982. – 208 с.

În culegeri și ediții periodice

28. **A fi jurist** – vocația unei vieți / Nicolae Osmochescu // Dreptul. – 2013. – 18 oct. – P. 4-5.
29. **Aplicarea dreptului** internațional în ordinea juridică inter-nă a Republicii Moldova : Aspecte teoretico-practice // Revista Națională de Drept. – 2006. – Nr 3. – P. 21-28.
30. **„Averea” unui absolvent** sunt cunoștințele profunde / Nicolae Osmochescu // Moldova Suverană. – 2001. – 7 iul. – P. 5.
31. **Ce trebuie** să prezinte controlul constituțional / Nicolae Osmochescu // Legea și Viața. – 1991. – Nr 1. – P. 22.
32. **Conferința pentru Cooperare și Securitate** în Europa / Nicolae Osmochescu // Moldova și Lumea. – 1991. – Nr 8. – P. 8.
33. **Constituirea Republicii** Moldova ca subiect de drept internațional public contemporan / Nicolae Osmochescu // Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. – 2006. – Vol. 1. – P. 315-317. – (Ser. Șt. socioumanistice).
34. **Constituția Republicii Moldova** la 24 de ani de la adoptare / Nicolae Osmochescu // Argumentul. – 2018. – 29 iul. – P. 1.
35. **Corelația dreptul internațional** – dreptul Uniunii Europene – dreptul național prin prisma principiilor supremației și efectului direct / Nicolae Osmochescu // Studii Juridice Universitare. – 2008. – Nr 3/4. – P. 117-124.
36. **Curba reformei** (reforma judiciară) / Nicolae Osmochescu // Dreptul. – 2005. – 17 mar. – P. 5.
37. **Curtea Constituțională** la doi ani de activitate / Nicolae Osmochescu // Legea și Viața. – 1997. – Nr 4. – P. 3-6.
38. **Declarația universală** a drepturilor omului : 42 de ani de la adoptare / Nicolae Osmochescu // Moldova Suverană. – 1990. – 8 dec. – P. 2.
39. **Dezvoltarea istorică** și locul principiului egalității suverane a statelor în cadrul principiilor fundamentale ale dreptului internațional / Nicolae Osmochescu // Administrarea publică. – 2002. – Nr 4. – P. 70-78.

40. **Doctrina și practica** dreptului internațional public privind utilizarea noțiunilor de „națiune” și „popor” / Nicolae Osmochescu // *Studia Universitatis*. – 2014. – Vol. 2. – P. 5-13. – (Ser. Drept).
41. **Dreptul de a fi om** / Nicolae Osmochescu // *Dialog*. – 1997. – 27 aug.
42. **Dreptul internațional** penal – ramură nouă de drept internațional public / Nicolae Osmochescu // *Avocatul Poporului*. – 2005. – Nr 4. – P. 1-14.
43. **Dreptul internațional** și constituțiile statelor socialiste / Nicolae Osmochescu // *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova*. – 1978. – Nr 2. – P. 34-38.
44. **Evaluarea necesităților** sistemului judecătoresc din Republica Moldova / Nicolae Osmochescu, Alexandru Arseni, Sergiu Cobăneanu [et al.] // *Avocatul Poporului*. – 2006. – Nr 12. – P. 128-132.
45. **Impedimentele care** nu îi permit lui Dodon să participe la alegerile parlamentare / Nicolae Osmochescu // *Argumentul*. – 2018. – 21 noiem. – P.2.
46. **Locul** și rolul Curții Constituționale în sistemul politic al Moldovei / Nicolae Osmochescu // *Fundația Soros Moldova*. – Chișinău, 1999. – P. 16.
47. **Marea Revoluție** Socialistă din Octombrie și dezvoltarea progresivă a dreptului internațional contemporan / Nicolae Osmochescu // *Tribuna*. – 1977. – Nr 24. – P. 4.
48. **Misiunile speciale** ca organ al diplomației ad-hoc / Nicolae Osmochescu // *Analele Universității Libere Internaționale din Moldova*. – 2005. – Vol. 5. – P. 46-53. – (Ser. Drept).
49. **Neutralitatea permanentă** - instituție de drept constituțional și de drept internațional public : (studiu comparat) / Nicolae Osmochescu // *Revista Națională de Drept*. – 2005. – Nr 2. – P. 2-7.
50. **Organizația pentru** democrație și dezvoltare economică – GUAM: origine și evoluție / Nicolae Osmochescu // *Studia Universitatis*. – 2007. – Nr 3. – P. 31-36. – (Ser. Șt. sociale).
51. **Osmochescu, Nicolae**. Competența Curții Internaționale de Justiție a ONU de a soluționa o cauză ex aequo et bono / Nicolae

- Osmochescu, Augustina Șiman // Revista Institutului Național al Justiției. – 2018. – Nr 1. – P. 37-40.
- 52. Osmochescu, Nicolae.** Convenția CITES – unul din mijloacele eficiente de reglementare juridică a relațiilor dintre mediu și societate / Nicolae Osmochescu, Pavel Zamfir, Natalia Zamfir // Revista Națională de Drept. – 2004. – Nr 7. – P. 24-28.
- 53. Osmochescu, Nicolae.** Curtea Penală internațională: structura, competența, funcții / Nicolae Osmochescu, Diana Cealic // Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. – 2006. – Vol. 1. – P. 59-63. – (Ser. Șt. socioumanistice).
- 54. Osmochescu, Nicolae.** Delimitarea Zonei Economice Exclusive / Nicolae Osmochescu, Daniela Popescu // Revista Națională de Drept. – 2013. – Nr 11. – P. 25-29.
- 55. Osmochescu, Nicolae.** Dezvoltarea istorică a principiului egalității suverane a statelor / Nicolae Osmochescu, Vitalie Garmurari // Administrarea publică. – 2002. – Nr 4. – P. 70-78.
- 56. Osmochescu, Nicolae.** Dreptul internațional al mediului: instituirea și problemele conceptuale de dezvoltare / Nicolae Osmochescu, Natalia Zamfir // Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. – 2005. – Nr 8. – P. 130-135. – (Ser. Șt. juridice).
- 57. Osmochescu, Nicolae.** Exercițarea de către Republica Moldova a calității de subiect de drept internațional public: realizări, evoluții și perspective / Nicolae Osmochescu, Cristina Martîniuc // Studii internaționale : Viziuni din Moldova = International Studies : Views from Moldova. – 2008. – Nr 2/3. – P. 22-35.
- 58. Osmochescu, Nicolae.** Extinderea Uniunii Europene și regimul juridic al frontierelor statelor membre / Nicolae Osmochescu, Mihai Mereuță // Avocatul Poporului. – 2006. – Nr 5/6. – P. 11-16.
- 59. Osmochescu, Nicolae.** Federație, confederație sau comunitate: de vorbă cu juriștii Mihai Cotorobai și Nicolae Osmochescu // Viața Satului. – 1990. – 5 dec. – P. 2-3.
- 60. Osmochescu, Nicolae.** Imunitatea de jurisdicție a statelor în procesele de drept internațional privat / Nicolae Osmochescu, Valeriu Babără // Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale. – 2007. – Nr 2. – P. 9-12.

61. **Osmochescu, Nicolae.** Individualizarea răspunderii penale pentru crime de război comise în cadrul conflictelor armate non-internaționale: studiu al practicii judiciare al statelor și organismelor internaționale / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Studia Universitatis. – 2008. – Nr 4. – P. 84-91. – (Ser. Șt. sociale).
62. **Osmochescu, Nicolae.** Integritatea teritorială a statelor și inviolabilitatea frontierelor – principii fundamentale ale dreptului internațional / Nicolae Osmochescu, Mihai Mereuță // Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. – 2006. – Vol. 3 : Lucrări de sinteză 1996-2006. – P. 168-184. – (Ser. Șt. socioumanistice).
63. **Osmochescu, Nicolae.** Mecanismul de implementare în legislația națională a normelor convențiilor internaționale privitoare la mediu / Nicolae Osmochescu, Natalia Zamfir // Revista Națională de Drept. – 2004. – Nr 9. – P. 38-41.
64. **Osmochescu, Nicolae.** ONU contra Irak: criza și procesul de re-vigorare a ONU în urma celor două conflicte din Golf / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale. – 2007. – Nr 1/2. – P. 41-48.
65. **Osmochescu, Nicolae.** Organizațiile statale și teritoriul în antichitate / Nicolae Osmochescu, Mihai Mereuță // Analele Universității Libere Internaționale din Moldova. – 2004. – Vol. 4. – P. 23-30. – (Ser. Drept).
66. **Osmochescu, Nicolae.** Pacta in favorem tertii sau tratatele prevăzând drepturi și obligații pentru statele terțe / Nicolae Osmochescu, Augustina Șiman // Studia Universitatis. – 2018. – Nr 8. – P. 30-34. – (Ser. Șt. sociale).
67. **Osmochescu, Nicolae.** Poziția SUA față de jurisdicția Curții Penale internaționale asupra resortisanților săi / Nicolae Osmochescu, Diana Cealic // Revista Națională de Drept. – 2007. – Nr 9. – P. 11-15.
68. **Osmochescu, Nicolae.** Precedentul judiciar: unele aspecte teoretico-practice / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Revista de Drept de Azil și Drept Umanitar. – 2007. – Nr 2. – P. 7-38.

69. **Osmochescu, Nicolae.** Probleme teoretice privind importanța dreptului comparat pentru sistemul de drept al Republicii Moldova / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Revista Națională de Drept. – 2002. – Nr 6. – P. 35-40.
70. **Osmochescu, Nicolae.** Profesorul Lukashuk I.I. și influența lui asupra dezvoltării științei dreptului internațional în spațiul post-sovietic / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Studii Juridice Universitare. – 2008. – Nr 1/2. – P. 45-47.
71. **Osmochescu, Nicolae.** Ratificarea tratatelor internaționale ca procedură legislativă specială / Nicolae Osmochescu, Sergiu Țurcan // Avocatul Poporului. – 2002. – Nr 10/12. – P. 31-39.
72. **Osmochescu, Nicolae.** Răspunderea internațională a statelor pentru daune aduse mediului / Nicolae Osmochescu, D. Harea // Revista Națională de Drept. – 2007. – Nr 4. – P. 17-23 ; Dreptul. – 2007. – 30 mar. – P. 5-6.
73. **Osmochescu, Nicolae.** Răspunderea pentru comiterea crimelor de război în practica tribunalelor penale internaționale pentru ex-Iugoslavia și Rwanda / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Avocatul Poporului. – 2007. – Nr 3. – P. 37-39.
74. **Osmochescu, Nicolae.** Regimul juridic al zonei economice exclusive. Reglementări naționale : Studiu comparat / Nicolae Osmochescu, Daniela Popescu // Revista Națională de Drept. – 2013. – Nr 11. – P. 25-30.
75. **Osmochescu, Nicolae.** Regimul juridic comunitar al frontierelor de stat / Nicolae Osmochescu, Mihai Mereuță // Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. – 2006. – Vol. 1. – P. 241-247. – (Ser. Șt. socioumanistice).
76. **Osmochescu, Nicolae.** Scopurile și principiile politicii externe sovietice și consfințirea lor constituțională / Nicolae Osmochescu, E. Boguciarschi // Comunistul Moldovei. – 1979. – Nr 9. – P. 3.
77. **Osmochescu, Nicolae.** Soluția „Kosovo” și aplicabilitatea ei, prin analogie, la conflictul transnistrean / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Studii Juridice Universitare. – 2008. – Nr 1/2. – P. 165-172.

78. **Osmochescu, Nicolae.** Unele aspecte ale reformei Curții Europene a drepturilor omului / Nicolae Osmochescu, Vitalie Slonovschi // *Economica*. – 2004. – Nr 3. – P. 67-82. – (Ser. Drept).
79. **Osmochescu, Nicolae.** 10 decembrie – Ziua Mondială a Drepturilor omului / Nicolae Osmochescu, Cristina Aparatu // *Dreptul*. – 2013. – 6 dec. – P. 3.
80. **Permanent Neutrality** of the Republic of Moldova in the Context of Contemporary International Relations / Nicolae Osmochescu // *Academy of Public Administration - 15 years of modernization of the public service in the Republic of Moldova*. – Vol. 2. – Chișinău : AAP, 2008. – P. 182. – În lb. engl.
81. **Practica internațională** denotă eficiența federalizării statelor mici / Nicolae Osmochescu // *Dreptul*. – 2003. – Nr 22. – P. 4.
82. **Precedentul juridic:** importanța, problemele și perspectivele implementării în sistemul juridic din Republica Moldova / Nicolae Osmochescu [et al.] // *Evaluarea necesităților sistemului judecătoresc din Republica Moldova*. – Chișinău, 2006. – P. 128-132.
83. **Programul păcii** pentru anii `80 și realizarea sa în activitatea politică externă a PCUS și a statului sovietic / Nicolae Osmochescu // *Comunistul Moldovei*. – 1983. – Nr 3. – P. 88-94.
84. **Răspunderea statelor** pentru daune aduse mediului / Nicolae Osmochescu. – *Revista Națională de Drept*. – 2009. – Nr 3. – P. 7-12.
85. **Realizările Republicii** Moldova în calitate de subiect de drept internațional public / Nicolae Osmochescu // *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova*. – 2006. – Vol. 2 – P. 317-319. – (Ser. Șt. socioumanistice).
86. **Referendumul ca instituție** a dreptului statal / Nicolae Osmochescu // *Moldova socialistă*. – 1988. – 23 dec. – P. 6.
87. **Referendumul găgăuz,** fără efecte juridice / Nicolae Osmochescu // *Jurnal de Chișinău*. – 2014. – 24 ian. – P. 4.
88. **Reflecții privind modalitățile** de examinare a studenților Facultății de drept / Nicolae Osmochescu // *Dreptul*. – 2013. – 1 febr. – P. 2.

89. **Reflecții privind** statutul de observator al Autonomiei Palestiniene în Organizația Națiunilor Unite / Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept. – 2013. – Nr 3. – P. 2-6.
90. **Regimul juridic** bilateral al frontierei de stat / Nicolae Osmochescu // Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. – 2006. – Vol. 1. – P. 241-246. – (Ser. Șt. socioumanistice).
91. **Regimul juridic** internațional al frontierelor de stat / Nicolae Osmochescu // Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. – 2006. – Vol. 1. – P. 236-241. – (Ser. Șt. socioumanistice).
92. **Reglementări constituționale** ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în Republica Moldova / Nicolae Osmochescu // Analele științifice ale USPEE „Constantin Stere”. – 2012. – Vol. 1. – P. 5-9.
93. **Reglementări constituționale** ale teritoriului în Republica Moldova / Nicolae Osmochescu // Analele științifice ale USPEE „Constantin Stere”. – 2015. – Vol. 1. – P. 9-12.
94. **Republica Moldova** în contextul cooperării juridice europene: ajustarea legislației naționale la standardele europene în materie de democrație, drepturile omului și implementarea în practică / Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept. – 2006. – Nr 12. – P. 22-28.
95. **Republica Moldova** pe calea democrației : Comentariu pe marginea proiectului de Constituție a Moldovei / Nicolae Osmochescu, Boris Negru, Mihai Petrache // Moldova Suverană. – 1993. – 22 apr. ; Sfatul Țării. – 1993. – 24 apr. – P. 2.
96. **Ștefan cel Mare** – strălucit diplomat și intransigent consolidator al puterii de stat / Nicolae Osmochescu // Universitatea. – 2009. – Nr 5. – P. 3.
97. **The permanent Neutrality** An Institution of the Constitutional Law and of the Public International Law : comparative study / Nicolae Osmochescu. – The National Magazin of Law. – 2005. – Nr 2. – P. 6. – În lb. engl.
98. **Transnistria – declarată** oficial teritoriu ocupat / Nicolae Osmochescu [et al.] // Ziarul de Gardă. – 2013. – 12 sept. – P. 3.

99. **Va avea** sau nu Moldova un nou sistem electoral mixt? / Nicolae Osmochescu // Jurnal de Chișinău. – 2014. – 22 ian. – P. 3.

În limba rusă

100. **Акты ООН** о правах лиц, принадлежащих к меньшинствам / Николай Осмокеску // Вестник Славянского Университета. – 2008. – Вып. 14. – С. 126-138. – (Сер. Право).
101. **Бесправное право.** О реформе судебной системы / Николай Осмокеску // Аргументы и факты в Молдове. – 2012. – № 17. – С. 4.
102. **К понятию** и сущности международного «мягкого права» / Николай Осмокеску // Studii Juridice Universitare. – 2008. – Nr 1/2. – P. 173-179.
103. **Международное право** и конституции социалистических государств / Николай Осмокеску // Вестник Московского Университета. – 1978. – № 2. – С. 90-94.
104. **Мы стремимся** к демократическому государству : 42-я годовщина принятия Всеобщей Декларации прав человека / Николай Осмокеску // Советская Молдавия. – 1990. – 9 дек. – С. 2.
105. **Осмокеску, Николай.** Влияние обычных норм на создание и толкование некоторых положений международного гуманитарного права / Николае Осмокеску, Виталие Гамурарь // Studia Universitatis. – 2007. – P. 31-36. – (Ser. Șt. sociale).
106. **Осмокеску, Николай.** Влияние институциональных изменений на электоральное поведение граждан / Николай Осмокеску, Виктор Жук // Влияние институциональных изменений на электоральное поведение граждан. – Кишинев, 1918. – С. 79-107.
107. **Осмокеску, Николай.** Референдум / Николай Осмокеску, Андрей Смокинэ // Советская Молдавия. – 1990. – 26 янв. – С. 2.
108. **Осмокеску, Николай.** Сравнительная характеристика системы экологических прав граждан в государствах членах Европейского союза и Республики Молдова / Николай Осмо-

кеску, Абид Насир Хусейн // Avocatul Poporului. – 2006. – Nr 11/12. – P.28-30.

- 109. Современный правовой статус организации за демократию и экономическое развитие - ГУАМ / Николай Осмокеску // Studii internaționale: Viziuni din Moldova = International Studies: Views from Moldova. – 2008. – Nr 7. – P.9-14.**
- 110. ЦИК подрывает доверие народа к власти / Николай Осмокеску // Бельцы Сити. – 2016. – 4 апр. – С. 2.**

Comunicări științifice

- 111. Actele Unirii din 27 martie 1918 și 1 decembrie 1918 – aspecte de drept internațional / Nicolae Osmochescu // Integrare prin cercetare și inovare : Conf. șt. intern., 8-9 noiem. 2018, USM. – Chișinău, 2018. – P.3-6.**
- 112. Aplicarea Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană în ordinea juridică internă a Republicii Moldova: aspecte teoretico-practice / Nicolae Osmochescu // Rolul științei și implementarea Acordului de asociere la Uniunea Europeană : Conf. șt. intern., 05-06 febr., Chișinău. – Iași, 2015. – P. 73-79.**
- 113. Cetățenia Republicii Moldova: Reglementări constituționale / Nicolae Osmochescu // The 37 th Annual ARA Congress of the American Romanian Academy and Science (RA): the University of European Political and Economic Studies „Constantin Stere”, june 04-09, 2013. – Chișinău, 2013. – P. 104-108.**
- 114. Combaterea terorismului internațional / Nicolae Osmochescu // Noul concept de securitate internațională : Conf. intern. șt.-practică, 9-13 sept. 2002, USM, Chișinău. – Chișinău, 2002. – P. 88-93.**
- 115. Corelația Constituției Republicii Moldova – drept internațional – drept european. Obiectivele de integrare europeană / Nicolae Osmochescu // Esența, caracterul și impactul reformei constituționale. Perspective și mecanismul realizării : Masă rotundă a Fundației Intern. „Hans-Seidel” (Germania), 30 mar. 2010. – Chișinău, 2011. – P. 122-124.**

116. **Dimensiunea științifică** în activitatea Curții Constituționale / Nicolae Osmochescu // Asigurarea supremației Constituției – funcția de bază a Curții Constituționale : Conf. intern. șt.-practică din 25 febr. 2010, consacrată aniversării a 15-a a Curții Constituționale a Rep. Moldova. – Chișinău, 2010. – P. 31-34.
117. **Dimensiunea umană** a Uniunii Europene / Nicolae Osmochescu // Procesul integrării europene: istorie, prezent și perspective : Conf. șt., 21 apr. 2007, Universitatea „Perspectiva-INT”. – Chișinău, 2007. – P. 17-22.
118. **Dreptul de vot** și dreptul de a fi ales în Republica Moldova – reglementări constituționale / Nicolae Osmochescu // Integrare prin cercetare și inovare : Conf. șt., 26-28 sept. 2013, Chișinău. – Chișinău, 2013. – P. 153-156.
119. **Dreptul internațional** și Constituția Republicii Moldova – problemele de corelație / Nicolae Osmochescu // Reforma constituțională în Republica Moldova: realizări și perspective : Seminar intern. șt.-practic moldo-german, 9-15 febr. 2010, Bonn. – Chișinău, 2010. – P. 11-19.
120. **Dreptul la un** mediu înconjurător sănătos în Republica Moldova – reglementări constituționale / Nicolae Osmochescu // Integrare prin cercetare și inovare : Conf. șt., 26-28 sept. 2013, Chișinău. – Chișinău, 2013. – P. 156-159.
121. **Drepturile omului** în Republica Moldova: mecanisme naționale de protecție / Nicolae Osmochescu // Rolul Curții Constituționale în sistemul protecției drepturilor omului și respectarea CEDO și jurisprudenței Curții Europene pentru drepturile omului în jurisprudența și legislația națională : Materialele conf. din 13-14 dec. 2007. – Chișinău, 2007. – P. 208-220.
122. **Globalizarea și organizațiile** internaționale ca subiect de drept internațional public / Nicolae Osmochescu // Procesul de globalizare: provocări și soluții : Conf. șt. intern., 25 oct. 2003, USM, Chișinău. – Chișinău, 2004. – P. 191-200.
123. **Libertatea de expresie** în dreptul național al Republicii Moldova / Nicolae Osmochescu // Protecția juridică a proprietății, libertății și siguranței persoanei în dreptul național și internațional : Conf.

- șt.-practică intern., 22 dec. 2009, IRIM. – Chișinău, 2010. – P. 77-81.
- 124. Modalități de modificare a teritoriilor de stat admise de dreptul internațional** // 75 de ani de la dezrobirea Basarabiei, Nordului Bucovinei și Ținutului Herța – 22 iunie 1941 : Conf. șt. intern., 22-23 iun. 2016, Chișinău. – Chișinău, 2016. – P.4.
- 125. Modalități legale de modificare a teritoriilor de stat** / Nicolae Osmochescu // Relații Internaționale Plus : Materialele Conf. șt.-practice intern. „Delimitarea și demarcarea frontierelor de stat. Experiența internațională”, 22 oct. 2010, IRIM. – 2011. – Nr 1. – P. 57-61.
- 126. Nerecurgerea la forță și amenințarea cu forță în relațiile interstatale** – principiu fundamental de drept internațional public / Nicolae Osmochescu // Universal Peace Federation. Eurasia-European Leadership. Eurasia and Europe: Dialogue for Peace : Conf. șt. intern., 5-7 dec. 2014, Chișinău. – Chișinău, 2014. – P. 15-19.
- 127. Neutralitatea permanentă a Republicii Moldova în contextul relațiilor internaționale contemporane** / Nicolae Osmochescu // Academia de Administrare Publică – 15 ani de modernizare a serviciului public din Republica Moldova : Conf. intern. șt.-practică, 21 mai 2008, AAP, Chișinău. – Chișinău, 2008. – Vol. 2. – P. 182-183.
- 128. Noi tendințe în doctrina rusă de drept internațional public privind raportul drept internațional - drept național : Raptul Basarabiei, Nordul Bucovinei și Ținutul Herța din 28 iun. 1940** / Nicolae Osmochescu // 75 de ani de la anexarea de către URSS a Basarabiei, Nordului Bucovinei și Ținutului Herța – 28 iunie 1940 : materialele Conf. șt. intern., 12-13 iun. 2015, Chișinău. – Chișinău, 2015. – P. 179-187.
- 129. Noi tendințe în evoluția doctrinei și practicii aplicării dreptului internațional public în Federația Rusă** / Nicolae Osmochescu // 75 de ani de la răpirea Basarabiei : Conf. șt. intern., 21 iun. 2015, Chișinău. – Ploiești, 2015. – P. 34-37.
- 130. Noile inițiative legislative ale UE în reglementarea traficului local la frontierele externe** / Nicolae Osmochescu // Proce-

- se integraționiste europene : opțiuni, costuri, riscuri, avantaje : Conf. șt. intern., 5-6 mai 2006, IRIM, Chișinău. – Chișinău, 2006. – P.92-101.
- 131. Obligația statului** deaprotejacetățeniisăi– normăconstituțională în Republica Moldova / Nicolae Osmochescu // Interferențe universitare – integrare prin cercetare și inovare : Conf. șt. intern., 25-26 sept. 2012, Chișinău. – Chișinău, 2012. – P. 5-8.
- 132. Organizarea și procedura** protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în RM / Nicolae Osmochescu // The European of Human Rights – organisation and procedure: questions concerning the implementation of Protocol No.11 to the european Convention oh Human Rights : Colloquy, 19-20 sept. 1997, Univ. Potsdam, Germany. – Potsdam, 1997. – P. 121-129.
- 133. Osmochescu, Nicolae.** Hotărârile instanțelor judiciare și rolul lor în codificarea progresivă a dreptului internațional contemporan / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Revista Națională de Drept : Ed. specială: Precedentul judiciar: aspecte teoretice și practice : Conf. intern. șt.-practică, 29 sept. 2007. – 2007. – P.18-26.
- 134. Osmochescu, Nicolae.** Analiza problemelor legate de expansiunea globală și difuzarea democrației, precum și a influenței acestora asupra procesului electoral : raport / Nicolae Osmochescu, Victor Juc // Procesul electoral în condițiile globalizării : Conf. intern. șt.-practică, 16 mai 2018. – Chișinău, 2018. – P. 13-41.
- 135. Osmochescu, Nicolae.** Aplicarea principiului egalității suverane a statelor în practica ONU / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Symposia professorum : materialele Sesiunii șt. din 26-27 apr. 2002, ULIM. – Chișinău, 2002. – P. 62-66. – (Ser. Drept).
- 136. Osmochescu, Nicolae.** Codificarea dreptului internațional maritim – succes în evoluția dreptului internațional public / Nicolae Osmochescu, Daniela Popescu // Integrare prin cercetare și inovare : Conf. șt., 10-11 noiem. 2014, Chișinău. – Vol.2. – Chișinău, 2014. – P. 158-161.
- 137. Osmochescu, Nicolae.** Considerații generale privind azilul politic / Nicolae Osmochescu, Alin Gvidiani // Dreptul internațional

umanitar la 60 de ani de la semnarea Convențiilor de la Geneva : Colocviu intern. „Promovarea drepturilor omului în contextul integrării europene: teorie și practică”, 30-31 oct. 2009. – Chișinău, 2009. – P. 57-62.

- 138. Osmochescu, Nicolae.** Cuprivire la apariția și evoluția conceptului de frontieră de stat / Nicolae Osmochescu, Mihai Mereuță // Symposia professorum : Materialele sesiunii șt. din 8-9 oct. 2004. – Chișinău, 2005. – P. 53-60. – (Ser. Drept).
- 139. Osmochescu, Nicolae.** Obligația Republicii Moldova de a-și baza relațiile sale cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional / Nicolae Osmochescu, Nadejda Osmochescu // Integrare prin cercetare și inovare : Materialele conf. șt., 10-11 noiem. 2014. – Vol. 2. – Chișinău, 2014. – P. 155-157.
- 140. Osmochescu, Nicolae.** Republica Moldova și Consiliul Europei: aspirații și realizări / Nicolae Osmochescu, Vitalie Slonovschi // Materialele Simpozionului internațional al tinerilor cercetători, 29-30 apr. 2004, ASEM. – Chișinău, 2004. – P. 121-124.
- 141. Osmochescu, Nicolae.** Republica Moldova și sistemul normativ al Consiliului Europei: integrare, compatibilitate și probleme / Nicolae Osmochescu, Vitalie Slonovschi // Integrarea Europeană și competitivitatea economică : Materialele simp. intern., 23-24 sept. 2004, ASEM. – Chișinău, 2004. – P. 134-136.
- 142. Osmochescu, Nicolae.** Unele probleme ce se referă la delimitarea domeniilor reglementate de dreptul intern și dreptul internațional / Nicolae Osmochescu, Vitalie Gamurari // Funcționarea instituțiilor democratice în statul de drept : Materialele conf. intern. teoretico-șt., 23-26 ian. 2003, Bălți. – Chișinău, 2003. – P. 770-776.
- 143. Pacta sun servanda** bona fidea – principiu constituțional în Republica Moldova / Nicolae Osmochescu // Integrare prin cercetare și inovare : Conf. șt., 10-11 noiem. 2014, Chișinău. – Vol. 2. – Chișinău, 2014. – P. 213-216.
- 144. Președintele Republicii Moldova** – atribuții în domeniul politicii externe / Nicolae Osmochescu // Creșterea impactului cercetării

- și dezvoltarea capacității de inovare : Conf. șt. intern., 21-22 sept., 2011, Chișinău. – Chișinău, 2011. – Vol. 1. – P. 10-13.
- 145. Regimul juridic** al străinilor și al apatrizilor în dreptul național al Republicii Moldova / Nicolae Osmochescu // The 37 th Annual ARA Congres of the American Romanian Academy and Science (RA), the University of European Political and Economic Studies „Constantin Stere”, June 04-09, 2013. – Chișinău, 2013. – P. 101-104.
- 146. Republica Moldova** – membru al ONU : dimensiuni și priorități în procesul de reformă a organizației / Nicolae Osmochescu // Statul Moldovenesc la 650 ani : Conf. intern. șt.-practică, 21 mai 2009, Chișinău. – Chișinău, 2009. – P. 290-295.
- 147. Rezervele la tratatele** internaționale. Aspecte teoretico-practice / Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept : Ed. spec. : Conf. intern. șt.-practică „Educație și cercetare într-un stat bazat pe drept”. – 2009. – Nr 10/12. – P. 117-121.
- 148. Securitatea în Europa** Centrală și conflictul transnistrean / Nicolae Osmochescu // Securitatea și cooperarea regională în Europa Centrală : Seminar intern. al Adunării interparlamentare a Atlanticului de Nord, 14-16 iul. 1994, Sinaia, România. – Sinaia, 1994. – P. 43-47.
- 149. Statutul juridic** al cetățenilor străini și al apatrizilor în Republica Moldova – reglementări constituționale / Nicolae Osmochescu // Interferențe universitare – integrare prin cercetare și inovare : Științe juridice. Științe economice : Conf. șt., 25-26 sept. 2012, Chișinău. – Chișinău, 2012. – P. 8 -12.
- 150. Statutul juridico-politic** al misiunilor diplomatice speciale (ad-hoc) / Nicolae Osmochescu // Creșterea impactului cercetării și dezvoltarea capacității de inovare : Conf. șt. intern. 21-22 sept. 2011, Chișinău. – Chișinău, 2011. – P. 6-10.

În limba rusă

- 151. Влияние обычных** норм на образование и толкование некоторых положений международного гуманитарного права / Николай Осмокеску // Materialele Conf. șt. anuale a Univ. „Perspectiva -INT”, 28 mai 2006. – Chișinău, 2006. – P. 39-42.

- 152. Международное право** и замороженные конфликты / Николай Осмокеску // Conflictul armeano-azerbaidjan din Karabahul de Munte și conflictul din Transnistria: starea actuală și perspective de reglementare : Masă rotundă, 1 iun. 2012, Acad. de Administrare Publică, Chișinău. – Chișinău, 2012. – P. 12-16.
- 153. Осмокеску, Николай.** Изучение вопросов, связанных с глобальной экспансией и распространением демократии, а также их влияние на избирательный процесс / Николай Осмокеску, Виктор Жук // Procesul electoral în condițiile globalizării = Избирательный процесс в условиях глобализации : Conf. intern. șt.-practică, 16 mai 2018, Chișinău. – Chișinău, 2018. – P. 13-42.
- 154. Роль ООН** в деле поддержания мира и международной безопасности : проблемы и решения / Николай Осмокеску // Eurasia-Europe Dialogue for Peace: Eurasia-Europe Leadership Conf. Held in Moldova, 5-7 dec., Chișinău. – Chișinău, 2014. – P. 9-10.

CONDUCĂTOR, CONSULTANT, REFERENT ȘTIINȚIFIC

Ediții aparte

- 155. Antohi, Leonid.** Principiul subsidiarității în dreptul internațional al drepturilor omului. Specialitatea: 552.08 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Antohi Leonid ; conducător șt.: Diana Sârcu-Scobioală ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2018. – 178 p.
- 156. Balan, Oleg.** Protecția internațională a drepturilor omului în conflictele armate. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. habilitat în drept / Oleg Balan ; consultant șt.: Alexandru Burian ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2009. – 213 p.
- 157. Cauia, Alexandr.** Statutul juridic al combatantului în conflictele armate contemporane. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Alexandr Cauia ; conducător șt.: Natalia Chirtoacă ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2011. – 185 p.

158. Cazacu, Doina. Competența teritorială a statului în dreptul internațional public. Specialitatea: 552.08 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Doina Cazacu ; conducător șt.: Alexandru Burian ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2016. – 176 p.
159. Ciubuc, Liliana. Drepturile omului: aspecte juridico-filosofice. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Liliana Ciubuc ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2006. – 139 p.
160. Ciugureanu-Mihailuță, Carolina. Reglementarea internațională a drepturilor copilului. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Carolina Ciugureanu-Mihailuță ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2007. – 186 p.
161. Dorul, Olga. Neutralitatea – parte componentă a sistemului de securitate colectivă. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Olga Dorul ; consultant șt.: Alexandru Burian ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2008. – 167 p.
162. Gamurari, Vitalie. Conceptul de suveranitate în dreptul internațional contemporan. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Vitalie Gamurari ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2006. – 148 p.
163. Gogu, George Dan. Nerecurgerea la forță în sistemul relațiilor internaționale. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / George Dan Gogu ; conducător șt.: Oleg Balan ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2008. – 158 p.
164. Grimailo, Nelea. Rolul organizațiilor internaționale regionale în procesul de creare a normelor de drept internațional. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Nelea Grimailo ; conducător șt.: Natalia Chirtoacă ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2015. – 193 p.
165. Husein, Abid Nasir. Drepturile omului la un mediu ambiant sănătos: aspecte ale dreptului internațional. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Abid Nasir Hu-

- sein ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2013. – 177 p.
- 166.** Luca, Ala. Reglementarea migrației forței de muncă la nivel internațional și național. Specialitatea: 552.08 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Ala Luca ; conducător șt.: Victoria Arhiliuc ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2016. – 196 p.
- 167.** Martîniuc, Cristina. Probleme actuale ale calității de subiect de drept internațional public contemporan. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Cristina Martîniuc ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2006. – 182 p.
- 168.** Mătășel, Adrian. Principiul neamestecului în treburile interne ale altor state în dreptul internațional contemporan. Specialitatea: 552.08 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Adrian Mătășel ; conducător șt.: Natalia Chirtoacă ; mem. consiliului șt.: Nicolae Osmochescu [et al.]. – Chișinău, 2018. – 180 p.
- 169.** Poalelungi, Mihai. Obligațiile pozitive și negative ale statului prin prisma Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. habilitat în drept / Mihai Poalelungi ; consultant șt.: Oleg Balan ; referent ofic.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2015. – 324 p.
- 170.** Roșca, Valentin. Definierea agresiunii – problemă actuală a doctrinei și practicii dreptului internațional. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Valentin Roșca ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2013. – 189 p.
- 171.** Serbenco, Eduard. Problemele succesiunii statelor rezultate din reorganizarea teritorială a fostei URSS. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Eduard Serbenco ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2000. – 189 p.
- 172.** Slonovschi, Vitalie. Aspecte politico-juridice privind relațiile de cooperare a Consiliului Europei cu Republica Moldova. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept

- / Vitalie Slonovschi ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2006. – 171 p.
- 173.** Smochină, Carolina. Parlamentul European: de la primele construcții la instituirea Constituției pentru Europa: monogr. / Carolina Smochină ; Univ. Liberă Intern. din Moldova ; referent șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău : Bons Offices, 2006. – 160 p.
- 174.** Smochină, Carolina. Parlamentul European: evoluție și probleme juridice. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Carolina Smochină ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2005. – 160 p.
- 175.** Țarălungă, Victoria. Particularitățile protecției drepturilor copilului în dreptul internațional public. 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Victoria Țarălungă ; conducător șt.: Oleg Balan ; referent ofic.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2009. – 169 p.
- 176.** Zamfir, Natalia. Mecanismul implementării actelor internaționale de mediu în dreptul național al Republicii Moldova. Specialitatea: 12.00.10 - Drept internațional public : tz. doct. în drept / Natalia Zamfir ; conducător șt.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău, 2006. – 178 p.

În limbarusă

- 177.** Пунга, Лилиана. Политико-правовые аспекты международного терроризма. Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Лилиана Пунга ; науч. рук.: Николай Осмокеску. – Кишинев, 1998. – 183 с.

RECENZENT

Ediții aparte

- 178. Gamurari, Vitalie.** Dreptul internațional umanitar și sarcinile impuse de conflictele armate contemporane: / Vitalie Gamurari ; rec.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău : Grafema Libris, 2009. – 28 p.

- 179. Gamurari, Vitalie.** Răspunderea și jurisdicția în dreptul internațional / Vitalie Gamurari ; rec.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău : Grafema Libris, 2008. – 36 p.
- 180. Gamurari, Vitalie.** Regulament privind elaborarea tezelor la ciclul II „masterat” : metoda de elaborare, reguli de oformare, procedura de susținere / Vitalie Gamurari ; rec.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău : Grafema Libris, 2009. – 40 p.
- 181. Cojocar, Corina.** Les Regimes parlementaires et le mecanisme constitutionnel en Europe Centrale et Orientale / Corina Cojocar ; rec.: Nicolae Osmochescu, Victor Popa. – Chișinău: ULIM, 2015. – 282 p. – În lb. engl.
- 182. Regulamentul privind** elaborarea tezelor la ciclul I „Licență” : metodă de elaborare, reguli de perfectare, procedură de susținere / Vitalie Gamurari, Natalia Osoianu, Feodor Bria ; rec.: Nicolae Osmochescu. – Chișinău : Notograf Prim, 2012. – 28 p.

În culegeri și periodice

- 183. Ciubotaru, Rodica.** Aspecte privind locul și rolul răspunderii nesancționate în contextul constrângerii internaționale / Rodica Ciubotaru ; rec.: Nicolae Osmochescu // Știința juridică autohtonă prin prisma valorilor și tradițiilor europene : Manifestare șt. naț., 16 oct. 2015, ULIM, Chișinău. – Chișinău, 2017. – P.46-53.
- 184. Ciugureanu-Mihailuță, Carolina.** Carta drepturilor copilului / Carolina Ciugureanu-Mihailuță ; rec.: Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept. – 2006. – Nr 9. – P.70-75.
- 185. Ciugureanu-Mihailuță, Carolina.** Drepturile copiilor afectați de conflictul armat / Carolina Ciugureanu-Mihailuță ; rec.: Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept. – 2007. – Nr 5. – P. 69-71.
- 186. Ciugureanu-Mihailuță, Carolina.** Problema clasificării drepturilor și libertăților fundamentale ale copilului / Carolina Ciugureanu-Mihailuță ; rec.: Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept. – 2007. – Nr 1. – P.72-75.
- 187. Milcenco, Elena.** Participarea Republicii Moldova în operațiunile de menținere a păcii – obligație ce reiese din anga-

- jamentele asumate / Elena Milcenco ; rec.: Nicolae Osmochescu // Dreptul Internațional Umanitar la 60 de ani de la semnarea Convențiilor de la Geneva : Colocviu intern. – Chișinău, 2010. – P. 169-172.
- 188. Mukhtar, Abdelaziz.** Cooperarea dintre Uniunea Europeană și statele Maghreb în materie de punere în aplicare a justiției tranziționale: cazul Tunisiei [Resursă electronică] / Abdela- ziz Mukhtar ; rec.: Nicolae Osmochescu. – Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/54-59.pdf. – Accesat: 28.08.2019.
- 189. Popescu, Daniela Nicoleta.** Aspecte privind importanța dreptului mării în plan internațional / Daniela Nicoleta Popescu ; rec.: Nicolae Osmochescu // Promovarea drepturilor omului în contextul integrării europene: teorie și practică : Colocviu intern., 30-31 oct. 2009. – Chișinău, 2009. – P. 585-589.
- 190. Recenzie la** culegerea „Precedentul judiciar” / Nicolae Osmochescu // Analele Universității Libere Internaționale din Moldova. – 2007. – Vol. 7. – P. 123-124. – (Ser. Drept).
- 191. Recenzia la monografia** „Crimele de război”, Chișinău, 2008, autori Alexei Barbăneagră și Vitalie Gamurari / Nicolae Osmochescu // Studii Juridice Universitare. – 2008. – Nr 1/2. – P. 70-72.
- 192. Recenzie la monografia** dlui Alexandru Arseni – Suveranitatea națională de la construcție teoretică la realizare practică. Chișinău, 2013, 188 p. / Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept. – 2014. – Nr 1. – P. 80-82.
- 193. Șiman, Augustina.** Doctrina clauzei rebus sic stantibus (Efectul schimbării esențiale a circumstanțelor asupra validității tratatelor) / Augustina Șiman ; rec.: Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept. – 2017. – Nr 2. – P. 53-56.

EXPERT ÎN DREPT CONSTITUȚIONAL

- 194. Ar fi timpul** ca rolul de validare a alegerilor locale să fie atribuit Curții Constituționale [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <https://adevarul.ro/moldova/politica/nicolae-osmochescu-timpul-rolul-validare-alegerilor-locale-atribuit->

- curtii-contitutionale-1_5b59691edf52022f75a5ee64/index.html.
– Accesat: 28.08.2019.
- 195. Avem restanțe** serioase la capitolul implementării tratatelor internaționale / Nicolae Osmochescu // Dreptul. – 2006. – 22 dec. – P.3.
- 196. Constituția Moldovei** nu este perfectă, dar trebuie modificată cu precauție [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <http://www.infotag.md/populis-ru/206984/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 197. Constituționalistul Nicolae Osmochescu** comentează decizia Înaltei Curți [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: https://www.publika.md/constitutionalistul-nicolae-osmochescu-comenteaza-decizia-inaltei-curti-_3042513.html. – Accesat: 28.08.2019.
- 198. Doar alegerile** ordinare următoare pot fi organizate în baza unui sistem electoral modificat de Parlament / Nicolae Osmochescu // Timpul. – 2019. – 19 apr. – P.2.
- 199. Doar diletanții** pot vorbi despre un Guvern apolitic [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <https://argumentul.info/2016/01/18/fost-judecator-la-curtea-constitutionala-doar-diletantii-pot-vorbi-despre-un-guvern-apolitic/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 200. Există impedimente**, directe și indirecte, care nu permit președintelui să participe la alegerile parlamentare [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: https://adevarul.ro/moldova/politica/expert-hotararile-ccm-nu-permit-presedintelui-tarii-participe-alegerile-parlamentare-1_5bf42aaadf52022f75a434f9/index.html. – Accesat: 28.08.2019.
- 201. Expert: Participarea președintelui** la parlamentare implică automat resurse administrative [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <https://deschide.md/ro/stiri/politic/39962/Expert-%C3%AEn-drept-constitu%C8%9Bional-Participarea-pre%C8%99edintelui-la-parlamentare-implic%C4%83-resurse-administrative.htm>. – Accesat: 28.08.2019.

- 202. Guvernul prin** definiție este politic, iar funcția de ministru este politică, explică Nicolae Osmochescu [Resursă electroni- că] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <https://www.politics.md/?article=8180>. – Accesat: 28.08.2019.
- 203. Hotărâre cu privire** la controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.371-II din 18 noiembrie 1997 „Privind stabilirea datei pentru alegerea Parlamentului”. Opinie separată / Nicolae Osmochescu // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 1998. – Nr 6/7.
- 204. Hotărâre cu privire** la controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.5 din 12 ianuarie 1995 „Privind eliberarea din funcția de președinte al judecătoriei” nr. 16a din 02.04.1996 / Eugen Sofroni, Nicolae Chiseev, Nicolae Osmochescu [et al.] // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 1996. – Nr 17/25.
- 205. Hotărâre cu privire** la interpretarea art.135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova nr. 15 din 06.05.1997 / Gheorghe Susarenco, Mihai Cotorobai, Nicolae Osmochescu [et al.] // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 1997. – Nr 33/34.
- 206. Hotărâre cu privire** la interpretarea articolului 74 alineatele (1) și (2), articolului 93 alineatul (2) și articolului 143 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova nr. 3 din 28.02.1996 : Opinie separată / Nicolae Osmochescu // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 1996. – Nr 16/18.
- 207. Hotărâre despre** controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 263 din 18 august 1995 „Cu privire la deschiderea Reprezentanței permanente a Republicii Moldova pe lângă Consiliul Europei” nr. 112 din 24.01.1996 / Pavel Barbalat, Nicolae Chiseev, Nicolae Osmochescu [et al.] // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 1996. – Nr 10/12.
- 208. Interpretarea Statutului** Curții internaționale penale de către Curtea Constituțională, o etapă a procesului de ratificare a acestuia / Nicolae Osmochescu // Justiția Constituțională = Конституционное правосудие. – 2005. – Nr 2. – P. 31-39.

- 209. Legea anti-propagandă** nu poate fi declarată neconstituțională [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <http://moldnova.eu/ro/igor-dodon-va-pierde-legea-anti-propaganda-nu-poate-fi-declarata-neconstitutionala-26656.html/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 210. Moldova. Another one crucial error** [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <https://bssb.be/society/nation/moldova-another-one-crucial-error/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 211. Nicolae Osmochescu:** Parlamentul poate porni procedura de revocare a șefului statului [Resursă electronică]. – Disponibil: <https://voceabasrabiei.md/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 212. Nu este real** ca „pachetul de legi antioligarhice”, propus de „ACUM”, să fie aprobat înainte de a fi alese organele de conducere ale Parlamentului și „orice diletant știe asta” [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <https://www.ziarulnational.md/constitutionalistul-nicolae-osmochescu-spune-ca-nu-este-real-ca-pachetul-de-legi-anti-oligarhice-propus-de-acum-sa-fie-aprobrate-inainte-de-a-fi-alese-organele-de-conducere-ale-parlamentului-orice-diletant-stie-asta/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 213. Rolul juristului** în contextul asocierii Republicii Moldova la Uniunea Europeană / Nicolae Osmochescu // Dreptul. – 2014. – 17 oct. – P.3-4.
- 214. Sancționarea unui deputat** pentru neonorarea angajamentelor trebuie să fie o normă constituțională [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <https://www.moldova.org/osmochescu-sanctionarea-unui-deputat-pentru-neonorarea-angajamentelor-trebuie-sa-fie-o-norma-constitutionala/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 215. Termenul de trei luni** trebuie calculat de la ședința de constituire a Parlamentului [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <http://tv8.md/2019/06/08/nicolae-osmochescu-despre-decizia-ccm-termenul-de-3-luni-trebuie-calculat-de-la-se-dinta-de-constituire-a-parlamentului/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 216. Un concurs** ar fi binevenit, fără presiuni din partea societății civile sau apărând interese politice [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu.

cu. – Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/nicolae-os-mochescu-un-concurs-ar-fi-binevenit-f%C4%83r%C4%83-pre-siuni-din-partea-societ%C4%83C5%A3ii-civile-sau-a-partidelor-politice-/30021975.html>. – Accesat: 28.08.2019.

217. Vectorul extern al RM și situația în justiție. Trecut, prezent și viitor [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <http://mbc.md/rom/shows/imenem-zakona/13102014-in-numele-legii-vectorul-extern-al-rm-i-situaia-in-justiie-trecut-prezent-i-viitor-invitat-profesorul-nicolae-osmochescu/>. – Accesat: 28.08.2019.

În limba rusă

218. Новое правительство абсолютно законно [Resursă electronică] / Николай Осмокеску. – Disponibil: <https://point.md/ru/novosti/politika/eks-sudia-ks-novoe-pravitelstvo-absolutno-zakonno>. – Accesat: 28.08.2019.

219. Осмокеску: основным геополитическим игрокам нужна стабильная Молдова [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: https://ru.sputnik.md/radio_peredacha_expertiza/20191004/27759048/osmokesku-osnovnym-geopoliticheskim-igrokam-nuzhna-stabilnaya-moldova.html. – Accesat: 28.08.2019.

220. Путь к референдуму – небыстрый [Resursă electronică] / Николай Осмокеску. – Disponibil: <http://www.vedomosti.md/news/osmokesku-put-k-referendumu-nebystryj>. – Accesat: 28.08.2019.

221. С назначением новых судей КС не надо спешить [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <https://1news.md/politica/70774-osmochesku-schitaet-cto-s-naznacheniem-novyh-sudey-ks-ne-nado-speshit.html>. – Accesat: 28.08.2019.

222. Судьи сделали много ошибок / Николай Осмокеску // Аргументы и факты в Молдове. – 2013. – № 22. – С. 12.

INTERVIURI

- 223. Am avut** și succese, am avut și eșecuri: interviu [cu Nicolae Osmochescu] despre cei 27 de ani de independență ai Republicii Moldova [Resursă electronică] / Nicolae Osmochescu. – Disponibil: <http://gzt.md/article/actualitate/26083/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 224. Am obținut** de la viață tot ce mi-am dorit – împlinire pe plan personal, armonie sufletească și realizare pe plan profesional : [interviu cu Nicolae Osmochescu] / consemnare: Irina Burea // Dreptul. – 2014. – 14 noiem. – P. 4-5.
- 225. Cine și de ce vrea** schimbarea Constituției în Republica Moldova? : Un interviu cu expertul în drept constituțional Nicolae Osmochescu [Resursă electronică] / consemnare: Liliana Barbăroșie, Alexandru Canțir. – Disponibil: <http://www.europalibera.org/content/article/26591866.html>. – Accesat: 28.08.2019.
- 226. Constituția este un act**, care derivă din Declarația de Independență : [interviu cu Nicolae Osmochescu] / consemnare: Liliana Barbăroșie // Timpul. – 2013. – 8 dec.
- 227. Diplomație românească** : interviu cu N. Osmochescu, prim-viceministru al MAE RM / interlocutor: L. Draguș // Sfatul Țării. – 1991. – 19 sept. – P. 1-2.
- 228. 25 de ani pierduți.** Trebuie să mergem în pas cu România și să încercăm să ne unim, dar numai prin UE, altă soluție nu există : [interviu cu N. Osmochescu] / consemnare: Ilie Gulca // Jurnal de Chișinău. – 2016. – 13 aug. – P. 6.
- 229. Dreptul nu este un panaceu** pentru toate bolile. În primul rând trebuie să existe voință politică : [interviu cu Nicolae Osmochescu] / consemnare: Liliana Popușoi // Flux. – 2006. – 4 aug. – P. 6.
- 230. Eu sunt** contra federalizării : [interviu cu Nicolae Osmochescu] / consemnare: Liliana Istrati // Flux. – 2003. – 14 mar. – P. 6-7.
- 231. Interview with Professor Nicolae Osmochescu, PhD, Judge at the Constitutional Court** : Mr Osmochescu took part in the desing of Moldova's Constitution, adopted in 1994, and a member of the Presidential Commission for Constitutional Reform / by Ana Gurău // The pitfalls of Moldovan Parlamentarism: Constitution

- making and regime change. – Budapest, 2011. – P. 23-25. – În lb. engl.
232. **Moldovei i s-a dat o mână de ajutor (relații moldo-române)** : [interviu cu Nicolae Osmochescu, dr. în drept] / consemnare: Lilianna Popușoi // Pro farmacia. – 2006. – Nr 8/9. – P.15.
233. **Nimănui – nici un privilegiu** : interviu la Masa rotundă la USM / Nicolae Osmochescu, Boris Negru, Andrei Smochină ; consemnare de A. Șendrea // Moldova socialistă. – 1989. – 21 oct. – P.2-3.
234. **Nimeni nu mă poate arăta** cu degetul pentru că aș fi făcut ceva greșit : interviu cu Nicolae Osmochescu – un nume cu notorietate în jurisprudența națională [Resursă electronică]] / consemnare: Ana Olaru. – Disponibil: <https://noi.md/politica/osmochescu-nimeni-nu-ma-poate-arata-cu-degetul-pentru-ca-as-fi-facut-ceva-gresit-video>. – Accesat: 28.08.2019.
235. **O contradicție flagrantă** între statutul de președinte și normele morale... : interviul dimineții cu expertul în drept constituțional Nicolae Osmochescu [Resursă electronică]. – Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/nicolae-osmochescu-o-contradic%C8%9Bie-flagrant%C4%83-%C3%AEntre-statutul-de-pre%C8%99edinte-%C8%99i-normele-morale-/29610199.html>. – Accesat: 28.08.2019.
236. **Oamenii deștepți** învață din greșelile altora : [interviu cu Nicolae Osmochescu]] / consemnare de Oazu Nantoi // Vocea poporului. – 1990. – 10 oct. – P. 2.
237. **Parteneriat în numele păcii** și încrederii în viitorul nostru. Despre aderarea Moldovei la programul NATO „Parteneriat în numele păcii” : interviu cu Nicolae Osmochescu] / interlocutor: B. Belenchi // Moldova și Lumea. – 1994. – Nr 3/4. – P. 3-4.
238. **Problema pe care am făcut-o** cu mâna noastră : interviu cu Nicolae Osmochescu / consemnare: coresp. ziarului // Jurnal de Chișinău. – 2014. – 22 aug. – P. 9-10.
239. **Profesia de jurist** rămâne a fi una din cele mai prestigioase : interviu cu Gheorghe Avornic, Nicolae Osmochescu, Alexandru

Burian / consemnare: Lilia Strâmbanu // Dreptul. – 2010. – 15 oct. – P.2.

- 240. Proiectul de reformare** a justiției moldovenești, sub lupa lui Nicolae Osmochescu : interviu [Resursă electronică] / consemnare: Silvia Zavadovschi. – Disponibil: https://sputnik.md/radio_podcasturi/20190911/27521127/Proiectul-de-reformare-justitiei-moldovenesti-sub-lupa-lui-Nicolae-Osmochescu.html. – Accesat: 28.08.2019.
- 241. Referendumul, o mină** cu efect întârziat : dialog cu Nicolae Osmochescu, dr. în drept / interlocutor: A. Barbei // Viața Satului. – 1991. – 27 febr. – P.2.
- 242. Reforma constituțională** este necesară : interviu cu Nicolae Osmochescu / consemnare: Diana Lungu // Ziarul de Gardă. – 2010. – 20 aug. – P. 13.
- 243. Reforma încă** nu este definitivă : interviu cu Nicolae Osmochescu / consemnare: coresp. ziarului // Dreptul. – 2006. – 7 sept. – P. 5.
- 244. Să recucerim** redutele pierdute : [interviu cu Nicolae Osmochescu] / consemnare: Mihai Morăraș // Literatura și Arta. – 2017. – 1 iun. – P.3.
- 245. Trebuie creată** o celulă de criză pentru scoaterea statului din captivitate : discuție cu Nicolae Osmochescu, expert constituțional / consemnare: Svetlana Corobceanu // Jurnal de Chișinău. – 2015. – 11 sept. – P.7.
- 246. Ultimatumul PCR** o speculație ordinară : interviu cu profesorul de drept internațional Nicolae Osmochescu / consemnare: Ilie Gulca // Jurnal de Chișinău. – 2014. – 20 mai. – P. 4.
- 247. Why and who wants to change** the Constitution of the Republic of Moldova? An interview with the International Law Expert, Nicolae Osmochescu [Resursă electronică] / by Liliana Barbăroșie, Alexandru Canțir. – Disponibil: <http://www.europalibera.org/content/article/26591866.html>. – Accesat: 28.08.2019.

În limba rusă

- 248. Депутаты будут вынуждены** пойти на компромис : интервью с Николаем Осмокеску / записал: В. Тхорик // Молдавские ведомости. – 2009. – 31 марта. – С. 5.
- 249. Любый честный юрист** должен соблюдать букву и дух закона : интервью с экспертом в области конституционного права, д-р юрид. наук Николаем Осмокеску / записал: А. Токарский // Кишиневские новости. – 2016. – 23 июня. – С. 2-4.
- 250. Может ли президент** вернуть украденный миллиард и уволить министра обороны : беседа с д-ром юрид. наук, экспертом конституционного права Н. Осмокеску / записала: Марина Тимотин // Молдавские ведомости. – 2016. – 25 ноября. – С. 3.
- 251. Молдова просчитывает** свои интересы : интервью с Николаем Осмокеску / записала: Л. Рыбкина // Молодежь Молдовы. – 1991. – 23 марта. – С. 3.
- 252. Нашим дипломатам** не хватает практики. Госсоветник президента о текущем внешнеполитическом моменте : интервью с Николаем Осмокеску / записал: К. Кирошко // Дневной экспресс. – 1993. – 14 дек. – С. 4.
- 253. О реформе** судебной системы, чести судьи и подготовке правоведов : интервью проф. междунар. права Николай Осмокеску / записал: кор. газеты // Аргументы и факты в Молдове. – 2013. – № 22. – С. 14.
- 254. Парламент.** Распустить нельзя сохранить [Resursă electronică] : интервью с Николаем Осмокеску / записал: Александр Токарский. – Disponibil: <http://kn.md/?p=20444>. – Accesat: 28.08.2019.
- 255. Партнерство во имя мира** и уверенность в своем будущем : беседа с гос. советником Президента РМ Николаем Осмокеску / записал: В. Белински // Moldova și Lumea. – 1994. – № 3/4. – P.3-4.

REFERINȚE, OPINII, APRECIERI
PRIVIND ACTIVITATEA LUINICOLAE OSMOCHESCU

Ediții aparte

- 256. Interacțiunea dreptului intern cu dreptul internațional** : provocări și soluții : Culeg. comunicărilor participanților la conf. șt. intern. „Interacțiunea dreptului intern cu dreptul internațional : provocări și soluții” : Manifestare dedicată celei de-a 70-a aniversări a Dlui prof. univ. Nicolae Osmochescu. Palatul Republicii, 14 noiem. 2014. În 3 vol. / Univ. de Stat din Moldova ; Asoc. Judecătorilor din Rep. Moldova ; resp. de ed.: Violeta Cojocar [et al.]. – Chișinău : [S. n.], 2015.
Vol. 1 : Suveranitatea statelor: Implicare și limitare. – 234 p.
- 257. Vol. 2 : Drepturile și libertățile fundamentale: Constituționalitate și internaționalitate.** – 330 p.
- 258. Vol. 3 : Interacțiunea dreptului intern cu dreptul internațional** : provocări și soluții. – 182 p.

În culegeri și periodice

- 259. Avornic, Gheorghe.** Nicolae Osmochescu – un destin glorios pe altarul jurisprudenței: 70 de ani de la naștere / Gheorghe Avornic // *Legea și Viața*. – 2014. – Nr 11. – P. 4.
- 260. Avornic, Gheorghe.** Popas jubiliar : [Nicolae Osmochescu - 70 de ani] / Gheorghe Avornic // *Revista Națională de Drept*. – 2014. – Nr 11. – P.1.
- 261. Băieșu, Sergiu.** Profesor, dăruit cauzei sale : Profesorul Nicolae Osmochescu / Sergiu Băieșu // *Universitatea*. – 2014. – 25 noiem. – P.5.
- 262. Burea, Irina.** Lauri ai recunoștinței pentru profesorul Nicolae Osmochescu / Irina Burea // *Dreptul*. – 2014. – 21 noiem. – P. 1-3.
- 263. Capațina, Ion.** Dascăl și coleg de neprețuit : Profesorul Nicolae Osmochescu / Ion Capațina // *Universitatea*. – 2014. – 25 noiem. – P.5.
- 264. Eroii Independenței** la Radio Moldova: Profesorul Nicolae Osmochescu invitatul emisiunii „Vârsta amintirilor, Vârsta împlini-

- rilor” [Resursă electronică] / realizator: Zina Izbaș. – Disponibil: www.trm.md/ro/emisiuni/?p=3. – Accesat: 28.08.2019.
- 265. Felicitări Domnului** profesor Nicolae Osmochescu // Revista Națională de Drept. – 2014. – Nr 11. – P. 1. – Semnat: Consiliul Facultății de Drept, USPEE „Constantin Stere”.
- 266. Frinea, Cristina.** Nicolae Osmochescu - profesorul, ambasadorul, judecătorul, omul / Cristina Frinea // Curierul economic. – 2014. – 27 noiem. – P. 7.
- 267. Gamurari, Vitalie.** Profesorul Nicolae Osmochescu la 70 de ani / Vitalie Gamurari // Studii Juridice Universitare. – 2014. – Nr 1/2. – P.316-317.
- 268. Gamurari, Vitalie.** Unul dintre cei aleși : Profesorul Nicolae Osmochescu / Vitalie Gamurari // Universitatea. – 2014. – 25 noiem. – P.5.
- 269. Laudatio : Profesorul** Nicolae Osmochescu la aniversare : mesaje de felicitare // Dreptul. – 2014. – 14 noiem. – P. 2-3.
- 270. Nicolae Osmochescu** [Resursă electronică]. – Disponibil: <https://www.revolvvy.com/page/Nicolae-Osmochescu>. – Accesat: 28.08.2019.
- 271. Nicolae Osmochescu** [Resursă electronică]. – Disponibil: https://www.wikiwand.com/en/Nicolae_Osmochescu. – Accesat: 28.08.2019.
- 272. Nicolae Osmochescu** [Resursă electronică]. – Disponibil: https://wikivisually.com/wiki/Nicolae_Osmochescu. – Accesat: 28.08.2019.
- 273. Nicolae Osmochescu** – diplomat [Resursă electronică]. – Disponibil: <https://peoplepill.com/people/nicolae-osmochescu/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 274. Nicolae Osmochescu** – diplomat, politician [Resursă electronică]. – Disponibil: <https://prabook.com/web/nicolae.osmochescu/2101691>. – Accesat: 28.08.2019.
- 275. Nicolae Osmochescu**, doctor în drept, profesor universitar : [mesaj de felicitare] // Timpul. – 2014. – 12 noiem. – P. 1.
- 276. Nicolae Osmochescu** // Doctori în drept din Republica Moldova 1959-2011 : Dicț. encicl. – Chișinău, 2016. – P.434-436.

- 277. O săptămână obișnuită** a unui om plin de planuri... : Jurnal săptămânal la Europa Liberă, cu Nicolae Osmochescu [Resursă electronică]. – Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/28738903.html>. – Accesat: 28.08.2019.
- 278. Osmochescu Nicolae** – doctor în drept, profesor universitar [Resursă electronică]. – Disponibil: <http://drept.usm.md/profview.php?l=ro&idc=85&id=269&t=/Osmochescu-Nicolae>. – Accesat: 28.08.2019.
- 279. Osmochescu Nicolae**, doctor, profesor [Resursă electronică]. – Disponibil: <http://www.cnaa.md/en/person/2158/>. – Accesat: 28.08.2019.
- 280. Șiman, Augustina.** Ghidat de simțul responsabilității: Profesorul Nicolae Osmochescu / Augustina Șiman // Universitatea. – 2014. – 25 noiem. – P.5.
- 281. Tomac, Cristina.** Lansarea monografiei științifice – Impactul Organizațiilor Internaționale asupra Dezvoltării Dreptului Internațional Contemporan. Autori – Augustina Șiman și Nicolae Osmochescu [Resursă electronică] / **Cristina Tomac**. – Disponibil: <http://shok.md/fresh/lanseaza-prima-lucrare-stiintifica-augustina-siman-prezentarea-cartii-va-avea-loc-sub-forma-unor-discutii-publice.html>. – Accesat: 28.08.2019.

III. INDEXURI AUXILIARE

Index de nume

- Antohi, Leonid 155
 Aparatu, Cristina 51
 Arhiliuc, Victoria 6, 166
 Arseni, Alexandru 44
- Avornic, Gheorghe 239, 259, 260
 Babără, Valeriu 60
 Balan, Oleg 5, 156, 163, 169
 Barbalat, Pavel 207
 Barbăneagră, Alexei 20, 23, 191
 Barbăroșie, Liliana 225, 226, 247
 Barbei, A. 241
 Băieșu, Sergiu 261
 Belenchi, B. 237
 Bobeicu, Irina 20, 23
 Boguciarschi, E. 76
 Bria, Feodor 182
 Burea, Irina 224, 262
 Burian, Alexandru 5, 6, 156, 158, 161, 239
 Cañfir, Alexandru 225, 247
 Capațina, Ion 263
 Cauia, Alexandr 157
 Cazacu, Doina 158
 Cealic, Diana 53, 67
 Chirtoacă, Natalia 157, 164, 168
 Chiseev, Nicolae 204, 207
 Ciubotaru, Rodica 178
 Ciubuc, Liliana 159
 Ciugureanu-Mihailuță, Carolina 18, 160, 184, 185, 186
 Cobăneanu, Sergiu 45
 Cojocar, Corina 181
 Cojocar, Violeta 256
 Colun, Marcel 20, 23
 Corobceanu, Svetlana 245
 Cotorobai, Mihai 59, 205
 Dorul, Olga 16, 161
- Draguș, L. 227
 Frinea, Cristina 266
 Gamurari, Vitalie 20, 22, 55, 61, 64, 68-70, 73, 77, 133, 135, 142, 162, 178-180, 182, 191, 267, 268
 Gogu, George Dan 163
 Grimailo, Nelea 164
 Gulca, Ilie 228, 246
 Gurău, Ana 231
 Gvidiani, Alin 138
 Juc, Victor 135
 Harea, D. 73
 Husein, Abid Nasir 165
 Istrati, Liliana 230
 Izbaș, Zina 264
 Luca, Ala 166
 Lukashuk, I.I. 70
 Lungu, Diana 242
 Martîniuc, Cristina 21, 57, 167
 Mătășel, Adrian 168
 Mereuță, Mihai 13, 14, 58, 62, 65, 75, 138
 Milcenco, Elena 187
 Morăraș, Mihai 244
 Mukhtar, Abdelaziz 188
 Nantoi, Oazu 236
 Negru, Boris 2, 95, 233
 Osmochescu, Nadejda 140
 Osoianu, Natalia 182
 Petrache, Mihai 95
 Poalelungi, Mihai 169
 Popa, Victor 181
 Popescu, Daniela 54, 74, 136, 189
 Popușoi, Liliana 229, 232
 Rahimova, Miattara 15, 19
 Roșca, Valentin 170
 Serbenco, Eduard 171

Sârcu-Scobioală, Diana 5, 155
 Slonovschi, Vitalie 78, 140, 141, 172
 Smochină, Andrei 2, 233
 Smochină, Carolina 173, 174
 Sofroni, Eugen 204
 Sollfrank, Klaus 2
 Strâmbanu, Lilia 239
 Susarenco, Gheorghe 205
 Șendrea, A. 233

Șiman, Augustina 17, 51, 66, 193, 280, 281
 Tomac, Cristina 281
 Tunkin, Grigore 7, 8
 Țarălungă, Victoria 175
 Țurcan, Sergiu 71
 Zamfir, Natalia 52, 56, 63, 176
 Zamfir, Pavel 52
 Zavadovschi, Silvia 240

* * *

Белински, В. 255
 Гамурарь, Виталие 105
 Жук, Виктор 107, 153
 Киروشко, К. 252
 Пунга, Лиана 177
 Рыбкина, Л. 251

Смокинэ, Андрей 109
 Тимотин, Марина 250
 Токарский, Александр 249, 254
 Тункин, Г. И. 26, 27
 Тхорик, В. 248
 Хусейн, Абид Насир 108

Index de titluri

- A fi jurist – vocația unei vieți (autor) 28
 Actele Unirii din 27 martie 1918 și 1 decembrie 1918 – aspecte de drept internațional (comunicare) 111
 Am avut și succese, am avut și eșecuri (interviu) 223
 Am obținut de la viață tot ce mi-am dorit – împlinire pe plan personal, armonie sufletească și realizare pe plan profesional (interviu) 224
 Analiza problemelor legate de expansiunea globală și difuzarea democrației, precum și a influenței acestora asupra procesului electoral: raport (comunicare) 134
 Aplicarea Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană în ordinea juridică internă a Republicii Moldova: aspecte teoretico-practice (comunicare) 112
 Aplicarea dreptului internațional în ordinea juridică internă a Republicii Moldova: Aspecte teoretico-practice (autor) 29
 Aplicarea principiului egalității suverane a statelor în practica ONU (comunicare) 135
 Ar fi timpul ca rolul de validare a alegerilor locale să fie atribuit Curții Constituționale (autor) 194
 Aspecte politico-juridice privind relațiile de cooperare a Consiliului Europei cu Republica Moldova (conducător științific) 172
 Aspecte privind importanța dreptului mării în plan internațional (recenzent) 189
 Aspecte privind locul și rolul răspunderii nesancționate în contextul constrângerii internaționale (recenzent) 183

Aspecte teoretice și practice ale teritoriului de stat și frontierelor în dreptul internațional (coautor) 13, 14

Avem restanțe serioase la capitolul implementării tratatelor internaționale (autor) 195

„Averea” unui absolvent sunt cunoștințele profunde (autor) 30

Carta drepturilor copilului (recenzent) 184

Ce trebuie să prezinte controlul constituțional (autor) 31

Cetățenia Republicii Moldova : Reglementări constituționale (comunicare) 113

Cetățenia Republicii Moldova. Reglementări constituționale (autor) 1

Cine și de ce vrea schimbarea Constituției în Republica Moldova? (interviu) 225

Codificarea dreptului internațional maritim – succes în evoluția dreptului internațional public (comunicare) 136

Combaterea terorismului internațional (comunicare) 114

Competența Curții Internaționale de Justiție a ONU de a soluționa o cauză ex aequo et bono (coautor) 51

Competența teritorială a statului în dreptul internațional public (membru al consiliului științific) 158

Conceptul de suveranitate în dreptul internațional contemporan (conducător științific) 162

Conferința pentru Cooperare și Securitate în Europa (autor) 32

Considerații generale privind azilul politic (comunicare) 137

Constituirea Republicii Moldova ca subiect de drept internațional public contemporan (autor) 33

Constituția este un act, care derivă din Declarația de Independență (interviu) 226

Constituția Moldovei nu este perfectă, dar trebuie modificată cu precauție (autor) 196

Constituția Republicii Moldova: Comentariu (coautor) 2

Constituția Republicii Moldova la 24 de ani de la adoptare (autor) 34

Constituționalistul Nicolae Osmochescu comentează decizia Înaltei Curți (autor) 197

Convenția CITES – unul din mijloacele eficiente de reglementare juridică a relațiilor dintre mediu și societate (coautor) 52

Cooperarea dintre Uniunea Europeană și statele Maghreb în materie de punere în aplicare a justiției tranziționale: cazul Tunisiei (recenzent) 188

Corelația Constituției Republicii Moldova – drept internațional – drept european. Obiectivele de integrare europeană (comunicare) 115

Corelația dreptul internațional – dreptul Uniunii Europene – dreptul național prin prisma principiilor supremației și efectului direct (autor) 35

Cu privire la apariția și evoluția conceptului de frontieră de stat (comunicare) 138

Curba reformei (reforma judiciară) (autor) 36

- Curriculum la disciplina „Drept internațional public”, ciclul II masterat „Drepturile Omului” (autor) 3
- Curtea Constituțională la doi ani de activitate (autor) 37
- Curtea Penală internațională: structură, competența, funcții (coautor) 53
- Dascăl și coleg de neprețuit 263
- Declarația universală a drepturilor omului : 42 ani de la adoptare (autor) 38
- Definirea agresiunii - problemă actuală a doctrinei și practicii dreptului internațional (conducător științific) 170
- Delimitarea Zonei Economice Excluzive (coautor) 54
- Dezvoltarea istorică a principiului egalității suverane a statelor (coautor) 55
- Dezvoltarea istorică și locul principiului egalității suverane a statelor în cadrul principiilor fundamentale ale dreptului internațional (autor) 39
- Dimensiunea științifică în activitatea Curții Constituționale (comunicare) 116
- Dimensiunea umană a Uniunii Europene (comunicare) 117
- Diplomație românească (interviu) 227
- Doar alegerile ordinare următoare pot fi organizate în baza unui sistem electoral modificat de Parlament (autor) 198
- Doar diletanții pot vorbi despre un Guvern apolitic (autor) 199
- Doctrina clauzei rebus sic stantibus (Efectul schimbării esențiale a circumstanțelor asupra validității tratatelor) (recenzent) 193
- Doctrina și practica dreptului internațional public privind utilizarea noțiunilor de „națiune” și „popor” (autor) 40
- 25 de ani pierduți. Trebuie să mergem în pas cu România și să încercăm să ne unim, dar numai prin UE, altă soluție nu există (interviu) 228
- Drept constituțional comparat. Mari sisteme de drept contemporan. Programe analitice și recomandări metodice pentru studenți (autor) 4
- Drept diplomatic și consular (coautor) 15
- Drept internațional public : Note de curs (în scheme)(coautor) 16
- Drept internațional public : man. (coautor) 5, 6
- Dreptul de a fi om (autor) 41
- Dreptul de vot și dreptul de a fi ales în Republica Moldova – reglementări constituționale (comunicare) 118
- Dreptul internațional al mediului: instituirea și problemele conceptuale de dezvoltare (coautor) 56
- Dreptul internațional în constituțiile statelor contemporane (autor) 7, 8
- Dreptul internațional penal - ramură nouă de drept internațional public (autor) 42
- Dreptul internațional și Constituția Republicii Moldova – problemele de corelație (comunicare) 119
- Dreptul internațional și constituțiile statelor socialiste (autor) 43
- Dreptul internațional umanitar și sarcinile impuse de conflictele armate contemporane (recenzent) 178

- Dreptul la un mediu înconjurător sănătos în Republica Moldova – reglementări constituționale (comunicare) 120
- Dreptul nu este un panaceu pentru toate bolile. În primul rând trebuie să existe voință politică (interviu) 229
- Dreptul tratatelor internaționale: Curriculum pentru învățământ prin masterat de profesionalizare și cercetare (autor) 9
- Drepturile copiilor afectați de conflictul armat (recenzent) 185
- Drepturile omului în Republica Moldova: mecanisme naționale de protecție (comunicare) 121
- Drepturile omului la un mediu ambiant sănătos: aspecte ale dreptului internațional (conducător științific) 165
- Drepturile omului: aspecte juridico-filosofice (conducător științific) 159
- Eu sunt contra federalizării (interviu) 230
- Evaluarea necesităților sistemului judecătoresc din Republica Moldova (coautor) 44
- Exercitarea de către Republica Moldova a calității de subiect de drept internațional public: realizări, evoluții și perspective (coautor) 57
- Există impedimente, directe și indirecte, care nu permit președintelui să participe la alegerile parlamentare (autor) 200
- Expert: Participarea președintelui la parlamentare implică automat resurse administrative (autor) 201
- Extinderea Uniunii Europene și regimul juridic al frontierelor statelor membre (coautor) 58
- Federație, confederație sau comunitate (autor) 59
- Globalizarea și organizațiile internaționale ca subiect de drept internațional public (comunicare) 122
- Guvernul prin definiție este politic, iar funcția de ministru este politică, explică Nicolae Osmochescu (autor) 202
- Hotărâre cu privire la controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.371-II din 18 noiembrie 1997 „Privind stabilirea datei pentru alegerea Parlamentului”. Opinie separată (autor) 203
- Hotărâre cu privire la controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.5 din 12 ianuarie 1995 „Privind eliberarea din funcția de președinte al judecătoriei” nr. 16a din 02.04.1996 (coautor) 204
- Hotărâre cu privire la interpretarea art.135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova nr. 15 din 06.05.1997 (coautor) 205
- Hotărâre cu privire la interpretarea articolului 74 alineatele (1) și (2), articolului 93 alineatul (2) și articolului 143 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova nr. 3 din 28.02.1996. Opinie separată (autor) 206
- Hotărâre despre controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.263 din 18

- august 1995 „Cu privire la deschiderea Reprezentanței permanente a Republicii Moldova pe lângă Consiliul Europei” nr. 112 din 24.01.1996 (coautor) 207
- Hotărârile instanțelor judiciare și rolul lor în codificarea progresivă a dreptului internațional contemporan (comunicare) 133
- Impactul organizațiilor internaționale asupra dezvoltării dreptului internațional contemporan (coautor) 17
- Impedimentele care nu îi permit lui Dodon să participe la alegerile parlamentare (autor) 45
- Imunitatea de jurisdicție a statelor în procesele de drept internațional privat (coautor) 60
- Individualizarea răspunderii penale pentru crime de război comise în cadrul conflictelor armate non-internaționale: studiu al practicii judiciare al statelor și organismelor internaționale (coautor) 61
- Integritatea teritorială a statelor și inviolabilitatea frontierelor – principii fundamentale ale dreptului internațional (coautor) 62
- Interpretarea Statutului Curții Internaționale Penale de către Curtea Constituțională, o etapă a procesului de ratificare a acestuia (autor) 208
- Interview with Professor Nicolae Osmochescu, PhD, Judge at the Constitutional Court (interviu) 231
- Îndrumare metodică pentru organizarea și efectuarea practicii de stat în domeniul „Drept ecologic”, „Administrația publică” (autor) 10
- Îndrumare metodică pentru organizarea și efectuarea tezelor de licență la disciplinele catedrei „Administrație publică și drept” (autor) 11
- Legea anti-propagandă nu poate fi declarată neconstituțională (autor) 209
- Legea fundamentală a vieții noastre : man. pentru elevi (coautor) 12
- Les Régimes parlementaires et le mécanisme constitutionnel en Europe Centrale et Orientale (recenzat) 181
- Libertatea de expresie în dreptul național al Republicii Moldova (comunicare) 123
- Locul și rolul Curții Constituționale în sistemul politic al Moldovei (autor) 46
- Marea Revoluție Socialistă din Oc-tombrie și dezvoltarea progresivă a dreptului internațional contemporan (autor) 47
- Mecanismul de implementare în legislația națională a normelor convențiilor internaționale privitoare la mediu (coautor) 63
- Mecanismul implementării actelor internaționale de mediu în dreptul național al Republicii Moldova (conducător științific) 176
- Misiunile speciale ca organ al diplomației ad-hoc (autor) 48
- Modalități de modificare a teritoriilor de stat admise de dreptul internațional (comunicare) 124

Modalități legale de modificare a teritoriilor de stat (comunicare) 125

Moldova. Another one crucial error (autor) 210

Moldovei i s-a dat o mână de ajutor (relații moldo-române) (interviu) 232

Nerecurgerea la forță în sistemul relațiilor internaționale (membru al consiliului științific) 163

Nerecurgerea la forță și amenințarea cu forță în relațiile interstatale – principiu fundamental de drept internațional public (comunicare) 126

Neutralitatea – parte componentă a sistemului de securitate colectivă (membru al consiliului științific) 161

Neutralitatea permanentă – instituție de drept constituțional și de drept internațional public (autor) 49

Neutralitatea permanentă a Republicii Moldova în contextul relațiilor internaționale contemporane (comunicare) 127

Nicolae Osmochescu: Parlamentul poate porni procedura de revocare a șefului statului (autor) 211

Nimănui – nici un privilegiu (interviu) 233

Nimeni nu mă poate arăta cu degetul pentru că aș fi făcut ceva greșit (interviu) 234

Noi tendințe în doctrina rusă de drept internațional public privind raportul drept internațional - drept național: Raptul Basarabiei, Nordul Bucovinei și Ținutul Herța din 28 iunie 1940 (comunicare) 128

Noi tendințe în evoluția doctrinei și practicii aplicării dreptului internațional public în Federația Rusă (comunicare) 129

Noile inițiative legislative ale UE în reglementarea traficului local la frontierele externe (comunicare) 130

Nu este real ca „pachetul de legi anti-ligarihice”, propus de „ACUM”, să fie aprobat înainte de a fi alese organele de conducere ale Parlamentului și „orice diletant știe asta” (autor) 212

O contradicție flagrantă între statutul de președinte și normele morale (interviu) 235

O săptămână obișnuită a unui om plin de planuri (autor) 277

Oamenii deștepți învață din greșelile altora (interviu) 236

Obligația Republicii Moldova de a-și baza relațiile sale cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional (comunicare) 139

Obligația statului de a proteja cetățenii săi – normă constituțională în Republica Moldova (comunicare) 131

Obligațiile pozitive și negative ale statului prin prisma Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (referent oficial) 169

ONU contra Irak: criza și procesul de revigorare a ONU în urma celor două conflicte din Golf (coautor) 64

Organizarea și procedura protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în RM (comunicare) 132

- Organizația pentru democrație și dezvoltare economică – GUAM: origine și evoluție (autor) 50
- Organizațiile statale și teritoriul în antichitate (coautor) 65
- Pacta in favorem tertii sau tratatele prevăzând drepturi și obligații pentru statele terțe (coautor) 66
- Pacta sunt servanda bona fidei – principiu constituțional în Republica Moldova (comunicare) 143
- Parlamentul European: de la primele construcții la instituirea Constituției pentru Europa (referent științific) 173
- Parlamentul European: evoluție și probleme juridice (conducător științific) 174
- Parteneriat în numele păcii și încrederii în viitorul nostru. Despre aderarea Moldovei la programul NATO „Parteneriat în numele păcii” (interviu) 237
- Participarea Republicii Moldova în operațiunile de menținere a păcii – obligație ce reiese din angajamentele asumate (recenzent) 187
- Particularitățile protecției drepturilor copilului în dreptul internațional public (referent oficial) 175
- Permanent Neutrality of the Republic of Moldova in the Context of Contemporary International Relations (autor) 80
- Poziția SUA față de jurisdicția Curții Penale internaționale asupra resortisanților săi (coautor) 67
- Practica internațională denotă eficiența federalizării statelor mici (autor) 81
- Precedentul judiciar: unele aspecte teoretico-practice (coautor) 68
- Precedentul judiciar (coautor) 23
- Precedentul juridic: importanța, problemele și perspectivele implementării în sistemul juridic din Republica Moldova (coautor) 82
- Președintele Republicii Moldova - atribuții în domeniul politicii externe (comunicare) 144
- Principiul neamestecului în treburile interne ale altor state în dreptul internațional contemporan (membru al consiliului științific) 168
- Principiul subsidiarității în dreptul internațional al drepturilor omului (membru al consiliului științific) 155
- Problema clasificării drepturilor și libertăților fundamentale ale copilului (recenzent) 186
- Problema pe care am făcut-o cu mâna noastră (interviu) 238
- Probleme actuale ale calității de subiect de drept internațional public contemporan (conducător științific) 167
- Probleme teoretice privind importanța dreptului comparat pentru sistemul de drept al Republicii Moldova (coautor) 69
- Problemele succesiunii statelor rezultate din reorganizarea teritorială a fostei URSS (conducător științific) 171
- Profesia de jurist rămâne a fi una din cele mai prestigioase (interviu) 239
- Profesorul Lukashuk I.I. și influența lui asupra dezvoltării științei dreptului internațional în spațiul post-sovietic (coautor) 70

Programa examenului de doctorat la specialitatea „Drept internațional public” (autor) 24

Programul păcii pentru anii '80 și realizarea sa în activitatea politică externă a PCUS și a statului sovietic (autor) 83

Proiectul de reformare a justiției moldovenești, sub lupa lui Nicolae Osmochescu (interviu) 240

Protecția internațională a drepturilor copilului (coautor) 18

Protecția internațională a drepturilor omului în conflictele armate (membru al consiliului științific) 156

Protocolul și eticheta diplomatică : man. și recomandări metodice (coautor) 19

Ratificarea tratatelor internaționale ca procedură legislativă specială (coautor) 71

Raționament la precedentul judiciar. Precedentul judiciar (coautor) 20

Răspunderea internațională a statelor pentru daune aduse mediului (coautor) 72

Răspunderea pentru comiterea crimelelor de război în practica tribunalelor penale internaționale pentru ex-Iugoslavia și Rwanda (coautor) 73

Răspunderea și jurisdicția în dreptul internațional (recenzent) 179

Răspunderea statelor pentru daune aduse mediului (autor) 84

Realizările Republicii Moldova în calitate de subiect de drept internațional public (autor) 85

Recenzie la culegerea „Precedentul judiciar” (recenzent) 190

Recenzie la monografia „Crimele de război” (recenzent) 191

Recenzie la monografia dlui Alexandru Arseni – *Suveranitatea națională de la construcție teoretică la realizare practică* (recenzent) 192

Referendumul ca instituție a dreptului statal (autor) 86

Referendumul găgăuz, fără efecte juridice (autor) 87

Referendumul, o mină cu efect întârziat (interviu) 241

Reflecții privind modalitățile de examinare a studenților Facultății de drept (autor) 88

Reflecții privind statutul de observator al Autonomiei Palestiniene în Organizația Națiunilor Unite (autor) 89

Reforma constituțională este necesară (interviu) 242

Reforma încă nu este definitivă (interviu) 243

Regimul juridic al străinilor și al apatrizilor în dreptul național al Republicii Moldova (autor) 25, (comunicare) 145

Regimul juridic al zonei economice exclusive. Reglementări naționale : Studiu comparat (coautor) 74

Regimul juridic bilateral al frontierei de stat (autor) 90

Regimul juridic comunitar al frontierelor de stat (coautor) 75

Regimul juridic internațional al frontierelor de stat (autor) 91

- Reglementarea internațională a drepturilor copilului (conducător științific) 160
- Reglementarea migrației forței de muncă la nivel internațional și național (membru al consiliului științific) 166
- Reglementări constituționale ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în Republica Moldova (autor) 92
- Reglementări constituționale ale teritoriului în Republica Moldova (autor) 93
- Regulament privind elaborarea tezelor la ciclul II „masterat”: metoda de elaborare, reguli de formare, procedura de susținere (recenzent) 180
- Regulamentul privind elaborarea tezelor la ciclul I „Licența”: metoda de elaborare, reguli perfecte, procedură de susținere (recenzent) 182
- Republica Moldova – membru al ONU: dimensiuni și priorități în procesul de reformă a organizației (comunicare) 146
- Republica Moldova în contextul cooperării juridice europene: ajustarea legislației naționale la standardele europene în materie de democrație, drepturile omului și implementarea în practică (autor) 94
- Republica Moldova pe calea democrației : Comentariu pe marginea proiectului de Constituție a Moldovei (coautor) 95
- Republica Moldova și Consiliul European: aspirații și realizări (comunicare) 140
- Republica Moldova și sistemul normativ al Consiliului European: integrare, compatibilitate și probleme (comunicare) 141
- Rezervele la tratatele internaționale. Aspecte teoretico-practice (comunicare) 147
- Rolul juristului în contextul asocierii Republicii Moldova la Uniunea Europeană (autor) 213
- Rolul organizațiilor internaționale regionale în procesul de creare a normelor de drept internațional (membru al consiliului științific) 164
- Sanționarea unui deputat pentru neonorarea angajamentelor trebuie să fie o normă constituțională (autor) 214
- Să recucerim redutele pierdute (interviu) 244
- Scopurile și principiile politicii externe sovietice și consfințirea lor constituțională (coautor) 76
- Securitatea în Europa Centrală și conflictul transnistrean (comunicare) 148
- Soluția „Kosovo” și aplicabilitatea ei, prin analogie, la conflictul transnistrean (coautor) 77
- Statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor în Republica Moldova – reglementări constituționale (comunicare) 149
- Statutul juridic al combatantului în conflictele armate contemporane (membru al consiliului științific) 157
- Statutul juridico-politic al misiunilor diplomatice speciale (ad-hoc) (comunicare) 150

Subiecții de drept internațional public contemporan (coautor) 21

Suveranitatea și dreptul internațional. Probleme teoretice și practice actuale (coautor) 22

Ștefan cel Mare – strălucit diplomat și intransigent consolidator al puterii de stat (autor) 96

Termenul de 3 luni trebuie calculat de la ședința de constituire a Parlamentului (autor) 215

The permanent Neutrality An Institution of the Constitutional Law and of the Public International Law : comparative study (autor) 97

Transnistria – declarată oficial teritoriu ocupat (autor) 98

Trebuie creată o celulă de criză pentru scoaterea statului din captivitate (interviu) 245

Ultimatul PCRM o speculație ordinară (interviu) 246

Un concurs ar fi binevenit, fără presiuni din partea societății civile sau a partidelor politice (autor) 216

Unele aspecte ale reformei Curții Europene a drepturilor omului realizări (coautor) 78

Unele probleme ce se referă la delimitarea domeniilor reglementate de dreptul intern și dreptul internațional (comunicare) 142

Va avea sau nu Moldova un nou sistem electoral mixt? (autor) 99

Vectorul extern al RM și situația în justiție. Trecut, prezent și viitor (autor) 217

10 decembrie – Ziua Mondială a Drepturilor omului (coautor) 79

Why and who wants to change the Constitution of the Republic of Moldova? (interviu) 247

* * *

Акты ООН о правах лиц, принадлежащих к меньшинствам (autor) 100

Бесправное право. О реформе судебной системы (autor) 101

Влияние институциональных изменений на электоральное поведение граждан (coautor) 106

Влияние обычных норм на образование и толкование некоторых положений международного гуманитарного права (comunicare) 151

Влияние обычных норм на создание и толкование некоторых по-

ложений международного гуманитарного права (coautor) 105

Депутаты будут вынуждены пойти на компромисс (interviu) 248

Изучение вопросов, связанных с глобальной экспансией и распространением демократии, а также их влияние на избирательный процесс (comunicare) 153

К понятию и сущности международного «мягкого права» (autor) 102

Любой честный юрист должен соблюдать букву и дух закона (interviu) 249

- Международное право и замороженные конфликты (comunicare) 152
- Международное право и конституции современных государств (автор) 26, 27
- Международное право и конституции социалистических государств (autor) 103
- Может ли президент вернуть украденный миллиард и уволить министра обороны (interviu) 250
- Молдова просчитывает свои интересы (interviu) 251
- Мы стремимся к демократичекому государству : 42-я годовщина принятия Всеобщей Декларации прав человека (autor) 104
- Нашим дипломатам не хватает практики. Госсоветник президента о текущем внешнеполитическом моменте (interviu) 252
- Новое правительство абсолютно законно (autor) 218
- О реформе судебной системы, чести судьи и подготовке правоведов (interviu) 253
- Осмокеску: основным геополитическим игрокам нужна стабильная Молдова (autor) 219
- Парламент. Распустить нельзя сохранить (interviu) 254
- Партнерство во имя мира и уверенность в своем будущем (interviu) 255
- Политико-правовые аспекты международного терроризма (conducător științific) 177
- Путь к референдуму – небыстрый (autor) 220
- Референдум (coautor) 107
- Роль ООН в деле поддержания мира и международной безопасности: проблемы и решения (comunicare) 154
- С назначением новых судей КС надо спешить (autor) 221
- Современный правовой статус организации за демократию и экономическое развитие –ГУАМ (autor) 109
- Сравнительная характеристика системы экологических прав граждан в государствах членах Европейского союза и Республики Молдова (coautor) 108
- Судьи сделали много ошибок (autor) 222
- ЦИК подрывает доверие народа к власти (autor) 110

Index de ediții periodice

- Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova 33, 43, 53, 56, 62, 75, 85, 90, 91
- Analele Universității Libere Internaționale din Moldova 48, 65, 190
- Analele științifice ale USPEE „Constantin Stere” 92, 93
- Administrarea publică 39, 55
- Argumentul 34, 45
- Avocatul Poporului 42, 44, 58, 71, 73, 108
- Comunistul Moldovei 76, 83
- Curierul economic 266
- Dialog 41
- Dreptul 28, 36, 79, 81, 88, 195, 213, 224, 239, 243, 262, 269

Economica 78	Revista Moldovenească de Drept
Flux 229-230	Internațional și Relații
International Studies 57, 111	Internaționale 49, 60, 64
Jurnal de Chișinău 87, 228, 238, 245, 246	Revista Națională de Drept 29, 49, 52, 54, 63, 67, 69, 72, 74, 84, 89, 94, 133, 147, 184-186, 192, 193, 260, 265
Justiția Constituțională 208	Sfatul Țării 95, 227
Legea și Viața 31, 37, 259	Studii Juridice Universitare 35, 70, 77, 102, 190, 267
Literatura și Arta 244	Studia Universitatis 40, 50, 61, 66, 105
Monitorul Oficial RM 203-207	The National Magazin of Law 98
Moldova și Lumea 32, 237, 255	Timpul 198, 226, 275
Moldova Suverană 30, 38, 95	Tribuna 47
Moldova socialistă 86, 233	Universitatea 96, 261, 263, 268, 280
Pro farmacia 232	Viața Satului 59, 241
Revista de Drept de Azil 68	Vocea poporului 236
Revista Institutului Național al Justiției 51	Ziarul de Gardă 242

* * *

Аргументы и факты в Молдове 101, 222, 253	Дневной экспресс 252
Бельцы Сити 110	Кишиневские новости 249
Вестник Славянского Университе-та 100	Молдавские ведомости 248, 250
Вестник Московского Университе-та 103	Молодежь Молдовы 251
	Советская Молдавия 104, 107

IV. CONFESIUNI

Am obținut de la viață tot ce mi-am dorit –
împlinire pe plan personal, armonie sufletească
și realizare pe plan profesional

– *Domnule Nicolae Osmochescu, sunteți unul din numele de referință ale dreptului din Republica Moldova. Este o carieră pe care ați visat-o sau viața v-a condus spre ea?*

Dintotdeauna am urât nedreptatea, însă viața e constituită în mare parte din nedreptăți. Aceasta m-a și determinat să aleg ca destin să merg mână în mână cu legea – să devin jurist. Astfel, la vârsta adolescenței, când cei de seama mea citeau romane de dragoste, eu eram pasionat de cele polițiste. Lecturam cu nesaț memoriile marilor avocați ai secolelor IX-XX și alte lucrări cu caracter juridic.

O amprentă deosebită asupra formării mele, ce mi-a fost atât de utilă în cariera juridică, a lăsat-o profesorul meu de istorie – Boris Răileanu, un model de cutezanță și verticalitate, care își permitea să-și expună poziția critică vizavi de acțiunile pe care le considera Domnia Sa ilegale, în special dosarele interminabile împotriva intelectualilor, a preoților etc. Or în perioada fostei URSS, un atare curaj putea fi aspru pedepsit. Prin urmare, am avut norocul ca la lecțiile de istorie, să cunosc care este realitatea socială de fapt, și ca rezultat, am adoptat atitudinea conformă adevărului.

La capitolul nedreptăți, aș vrea să menționez despre cea mai mare injustețe din viață ce m-a marcat profund, copil fiind, și care m-a influențat enorm în alegerea profesiei – este cazul tatălui meu, profesor, care a fost arestat și trimis în Gulag pe malul Oceanului Înghețat, la minele de uraniu. Cine putea rezista acolo mai mult de un an? – și la vârsta de 36 de ani tata a decedat.

Toate acestea m-au făcut să înțeleg, încă din anii de școală, că vreau să devin jurist, și nu altceva.

– *Când și cum ați înțeles că aceasta este vocația Dumneavoastră?*

Cât privește vocația mea ca jurist, am înțeles acest lucru mai târziu, deoarece atunci când am mers la Facultatea de Drept să depun actele, au survenit anumite impedimente.

Astfel, în 1961, imediat după absolvirea școlii, m-am prezentat la Comisia de admitere pentru a fi înmatriculat la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova. Eram ferm convins, că voi reuși, pentru că aveam note bune și mă simțeam pregătit. Însă, nu a fost să fie. În acele timpuri, una din condițiile impuse pentru a accede la această facultate, era să ai serviciul militar satisfăcut sau doi ani de stagiu de muncă în organele de drept, ceea ce eu nu întruneam. Am mai încercat și la alte facultăți. Am fost acceptat, dar nu mi-au convenit anumite lucruri și am renunțat. Mi-am urmat destinul – după trei ani de armată, am hotărât să depun actele pentru admitere la Facultatea de Drept a Institutului de Relații Internaționale din Moscova. Trei ani la rând am susținut examenele de admitere, de fiecare dată, toate pe nota cinci, notă maximă în acele timpuri, dar Comisia de examinare nu mă accepta. Mi s-a spus că sunt refuzat dat fiind că tatăl meu a fost judecat ca dușman al poporului, decedat în locurile de detenție; și asta în condițiile, în care aveam deja actele de reabilitare a părintelui. Însă nu m-am oprit aici. O șansă pentru mine de a studia la drept, aparent, a fost Universitatea Prieteniei Popoarelor, la care am mers, dar în cele din urmă m-am dezamăgit enorm, când am constatat că acolo nu se pregăteau juriști, ci mai degrabă agenți ai partidului comunist, care trebuiau să propage ideile respective în toată lumea. Am renunțat și de această dată.

Am revenit în Republica Moldova să îmi reîncerc norocul – iarăși la Facultatea de Drept a USM – și din nou – „surprize”. Am fost pus în situația de a susține examenele de admitere fără a se lua în considerație rezultatele examenelor de la Institutul de Relații Internaționale din Moscova. Paradoxal sau nu, am luat note nu tocmai dintre cele mai bune. Un lucru a fost însă interesant, că la istorie mi-a căzut același bilet pe care l-am avut la examenele de la Moscova. Pe atunci biletele cu subiecte erau standardizate în toate țările URSS.

Așadar, fiind apreciat slăbuț, mă resemnasem cu gândul că nu voi trece. Dar soarta a vrut să fie altfel. La scurt timp, spre surprinderea mea, îmi veni înștiințare, privind admiterea la Facultate. Ulterior, aflasem că intervenise cineva, nu știu nici până astăzi cine este, care a stăruit să se ia în calcul notele mele de la examenele de admitere de la Moscova. Studiile la drept le-am făcut în grupa rusă.

Nu pot să nu remarc, în context, că la universitate am avut parte de profesori de o valoare incontestabilă, personalități în adevăratul sens al cuvântului, oameni erudiți, culți, onești și obiectivi. Îmi amintesc și acum de prima prelegere susținută de Feodosie Maiățchi, profesor de logică, care ne-a atenționat chiar de la început, că ne-am ales una dintre cele mai prestigioase profesii, dar și responsabilitățile ce ne revin sunt pe măsură. „Dacă copilul are note slabe la chimie, părinții vor afirma că de vină este învățătorul de chimie. Dacă copilul are note slabe la mai multe obiecte, ei vor spune că așa e școala. Dacă omul e internat în spital și e diagnosticat incorect și în loc să fie operat de apendicită i se face operație la ficat, se va susține că așa e medicina. Dar dacă un om este judecat pe nedrept, lumea va spune că așa e statul, pentru că justiția reprezintă a treia putere în stat. Și cine dintre voi nu e pregătit pentru așa ceva, mai bine renunțați”, spunea dânsul. Aceasta nu era deloc o descurajare, ci mai degrabă o încurajare, o provocare care ne-a motivat atât de puternic să fim la înălțimea așteptărilor domeniului ales.

Un mare noroc am avut în timpul doctoranturii la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moscova „M.V. Lomonosov” – de a-l avea în calitate de conducător științific pe marele savant sovietic, rus, personalitate cu renume mondial în materia dreptului internațional public și a diplomației, academicianul Academiei de Științe a URSS Grigore TUNKIN (1906-1995). Un exemplu, în acest sens este lucrarea sa *Teoria dreptului internațional*, care a fost tradusă în 28 de limbi. De la el am învățat foarte multe – a fost un model de savant și practician în Dreptul internațional și Relațiile internaționale.

– *Care dintre profesiile juridice vă este mai aproape de suflet?*

Chiar din primul an știam că mă voi orienta spre Drep- tul internațional. Niciodată nu mi-am dorit să fiu judecător sau procuror, în pofida faptului că mi-am început activitatea juridi- că în ultimul an de studii, în calitate de anchetator la Procuratura Dondușeni. Nu e vorba că îmi displac aceste profesii ale dome- niului dreptului, ci eu simțeam, din lăuntru, că am o altă mi- siune – cea de diplomat. Dintotdeauna mi-am dorit acest lucru. În cel mai rău caz, mi-am zis că devin avocat. Nu am putut lăsa la o parte sfera științifico-didactică, iar atunci când am avut de ales între a opta pentru funcții la Ministerul Justiției, Procuratura Ge- nerală și Securitate, am renunțat la toate și am decis să activez în cadrul Universității. Nu regret opțiunea mea.

– *Cum reușiți să îmbinați atât de perfect activitatea de jurist cu cea științifico-didactică?*

Nu pot concepe activitatea științifico-didactică fără practică, și viceversa, în opinia mea, indiferent de sfera de activitate, aceste două momente se află în interdependență. Consider că un practi- cian bun în drept trebuie să posede nu doar cunoștințe practice, ci și teoretice, doctrinare foarte puternice și un grad științific. Așa a fost de când a apărut școala juridică. Asta rămâne valabil și până în zilele noastre, ca un judecător, procuror, avocat, diplomat etc., să se implice plenar și în știință pentru a deveni un specialist dotat, pentru a-și perfecționa cunoștințele. Consider că e destul de grav atunci când de activitatea științifico-didactică se ocupă cineva care nu are practică. În această situație se produce o ruptură între teo- rie și posibilitatea de a demonstra postulatele teoretice, doctrinare, prin aplicarea lor în practică.

Este adevărat că la noi lumea nu se prea conduce de acest cri- teriu, dar trebuie să ținem cont că nu e de ajuns doar să practici avocatura, notariatul etc. Devine imperios necesar să dispui de un palmares mult mai bogat ca să poți împărtăși din el studenților, viitorilor specialiști, prin prisma ultimelor rezultate doctrinare, ale științei. Și invers, activând în domeniul științific, poți propu- ne practicienilor diverse aspecte ale unei anumite probleme. Cam astfel se explică legătura dintre știință și practică, în viziunea mea.

Pornind de la aceasta, dar și de la faptul că domeniul științific ce mă preocupa – Dreptul internațional public, m-a ajutat enorm în toate funcțiile pe care le-am deținut pe parcursul vieții: prim-vice-ministru de Externe; consilier al primului președinte al Republicii Moldova Mircea Snegur, pe probleme externe; ambasador al Republicii Moldova în Uzbekistan, Turkmenistan și Kârgâzstan; judecător la Curtea Constituțională, am reușit să îmbin practica cu activitatea științifico-didactică. Aceasta a fost misiunea mea, pâinea pe care am câștigat-o prin munca ce o cunoșteam la perfecție. În toate activitățile date, aplicam direct Dreptul internațional public. Astfel, mi-a fost destul de ușor, spre deosebire de ceilalți colegi, din alte domenii. De fapt, în perioada anilor '90, în Republică eram doar doi specialiști în sfera Dreptului internațional public – Victoria Arhiliuc și eu. Vreau să remarc că noi, specialiștii în disciplinele fundamentale ale dreptului – Dreptul constituțional, Dreptul administrativ, Dreptul internațional public, suntem avantajați de specializarea pe care o avem, în încadrarea activității diferitelor instituții publice, organe de stat, care funcționează în baza acestor discipline.

– Care sunt principalele calități ale unui jurist profesionist? Prin ce câștigă imagine acesta?

Un jurist adevărat trebuie să vină la facultate din vocație, nu din necesitatea de a obține, pur și simplu, diploma de studii juridice.

Un jurist bun trebuie să aibă o cultură generală foarte înaltă, să fie erudit, pentru că, indiferent de calitatea în care va activa, el se va afla permanent în interacțiune cu publicul. Aceasta presupune să dai răspunsuri la multe întrebări, pe care dacă nu le cunoști, etichetarea survine imediat și, cu certitudine, nu va fi una pozitivă.

Juristul, în orice situație, trebuie să dea dovadă de un comportament adecvat, echilibrat, deoarece el trebuie să fie un model de conduită pentru toată lumea.

– Acum, când societatea noastră se află în tumultul schimbărilor pe care ni le dorim democratice, când legile se modifică în permanență, când toți se află într-o perpetuă luptă pentru un loc mai bun sub soare, în aceste condiții, cum e să fii jurist?

Într-adevăr, schimbări sunt multe, și totuși... e bine să fii jurist, dar e și complicat. Un lucru este cert, în toate cazurile, devine imperios necesar să fii un jurist bun, dar mai ales acum – să te implici plenar în realizarea și promovarea schimbărilor, valorilor la care am decis să aderăm.

Cu siguranță, nu e ușor, reiterez. Schimbările numeroase, care se fac în legislație, complică situația un pic, însă acest lucru este cunoscut pentru fiecare jurist chiar de când a decis să meargă pe această cale.

Cu regret, constatăm că astăzi, mulți dintre cei care vor să devină juriști, consideră că această pâine se obține mult mai ușor, lucru deloc adevărat, mai ales în contextul reformelor actuale și în situația în care încrederea societății în întregul sistem de drept este minimă sau aproape că lipsește.

– *Și fiindcă veni vorba, în calitatea Dumneavoastră de expert, nu pot să nu vă întreb, cum apreciați reformele care au loc astăzi în justiție?*

În mare parte, aceste reforme se fac sub influența și presiunea Uniunii Europene. Pentru ca să duci o reformă la bun sfârșit trebuie să fie voință politică. Lipsa unei voințe politice unitare conduce la tergiversarea reformelor cu zeci de ani. Cu părere de rău, exemple în acest sens avem destule.

– *Ce ar trebui de întreprins, în mod prioritar, pentru a spori încrederea cetățeanului în justiția de aici, de acasă?*

În primul rând, trebuie să pornim de la educația din familie – de la cultivarea respectului față de Lege, ceea ce, în majoritatea familiilor, nu prea avem la momentul actual.

În școli, începând cu clasele primare, la fel, acest lucru nu se face. Există un curs formal – „Bazele statului și dreptului”, care nu prea dă rezultate în acest sens.

Totodată, este indispensabil ca educația cetățenilor în spiritul Legii să se facă și la nivelul tuturor instituțiilor statale. Însă aceasta nu poate fi făcută în mare parte, deoarece avem situația în care cel ce trebuie să respecte cu strictețe legea, acela o încalcă, și nu vorbesc numai de abaterile privind *Codul deontologic* sau jurământul

profesional, ce trebuie să aibă efecte juridice negative asupra celor care nu le respectă.

Principiul conform căruia „Legea-i lege pentru toți” trebuie să funcționeze la maximum posibil.

– *Cum apreciați nivelul de pregătire al tinerilor dornici de a deveni juriști?*

Cu 40 de ani în urmă, cine dorea să învețe, devenea un bun jurist. Această axiomă este valabilă și în prezent, atâta doar că, la momentul actual, oportunitatea de a deveni student la drept o au mai mulți, iar noi, profesorii de la aceste facultăți, pregătim în van o bună parte din studenții, care niciodată nu vor activa în domeniu, deoarece nu au capacitățile necesare, nu au vocație. Este aproape imposibil ca din acest „lut” să sculpezi o figură proeminentă de jurist.

În aceste condiții, devine absolut necesară o calitate a pregătirii juriștilor, ce poate fi obținută pornind, în primul rând, de la reducerea drastică a numărului de facultăți de drept și a numărului de studenți, ce optează pentru aceasta.

De asemenea, disciplinele dreptului ar trebui să fie ținute de oameni dotați din toate punctele de vedere, care au o pregătire adecvată, pentru că avem, nu puține cazuri, în care în multe instituții, mai ales private, la facultățile de drept predau oameni ce nu corespund exigențelor.

Totodată, chiar dacă voi părea prea retrograd, consider necesar ca la unele profesii, inclusiv cea de jurist, să fie instituită o formă de examinare înainte de înmatriculare, sub forma unui interviu de exemplu, care să ne permită să percepem abilitățile, nivelul de cultură generală și erudiția viitorului student ce aspiră să-și continue studiile în domeniul dreptului.

– *În ce măsură școala națională de drept poate deveni competitivă în spațiul concurențial al Uniunii Europene, la care tindem cu atâta râvnă să ne asociem?*

Confirm, cu toată seriozitatea, că școala de drept din Republica Moldova are o anumită pondere și autoritate. Chiar și petimpurile fostei URSS, școala de la Facultatea de Drept a USM se considera una dintre cele mai bune în spațiul sovietic.

În secolele XX-XXI, am intrat cu alte cadre didactice, la fel de bine pregătite. Avem specialiști extraordinar de buni în multe subdomenii ale sistemului de drept.

Da, doctori și conferențieri avem foarte mulți, dar aceasta încă nu înseamnă o garanție a calității acestor titluri și a gradului lor de competitivitate comparativ cu aceleași statute obținute în Uniunea Europeană. Deci, într-o anumită măsură, putem fi competitivi în spațiul concurențial al UE, dar pentru a fi pe deplin capabili de a învinge concurența, mai avem de lucrat. În acest sens, mă refer la restructurarea modelului, a sistemului de activitate și știință din Republica Moldova. Noi prea am sofisticat și birocratizat acest sistem, fapt ce nu a condus la îmbunătățirea calității științei, ci mai degrabă la o luptă acerbă pentru grade didactice, titluri științifice și proiecte.

În concepția mea, o școală de Drept civil, Drept constituțional etc. poate exista și avansa numai atunci când va avea o echipă bine consolidată și o singură platformă doctrinară. Cu regret, la noi nu există nici un domeniu științific în materia dreptului, unde ar exista o poziție unitară, așa cum este în UE. La europeni, acest aspect funcționează conform altor principii – ei, dacă s-au axat pe o idee doctrinară, o dezvoltă, o promovează și o argumentează la nivelul practic. Dâșii lucrează pentru proiecte concrete, în timp ce noi lucrăm pentru ce ne cade în mână.

Mă întreb retoric, câte din ultimele lucrări științifice din domeniul dreptului din Republica Moldova sunt traduse în vreo limbă străină sau publicate peste hotare? Și invers – câte lucrări traducem noi din franceză, engleză, germană, și le traducem pe cele mai bune? Aceasta denotă că acolo există o școală puternică, iar școala noastră de drept, chiar dacă există, încă nu este cunoscută, nu are o autoritate și, respectiv, nu este solicitată în spațiul UE.

Întru restudierea acestei situații, ar trebui să pornim de la elaborarea a cât mai multe lucrări științifice în comun cu colegii de peste hotare, chiar cu cei din România. Deși vorbim mult în acest sens, în ultimii 20 de ani nu avem nici o lucrare științifică cu caracter juridic realizată în comun cu autori români. Ce ne împiedică să facem acest lucru – să elaborăm o lucrare comună bazată pe

dreptul UE, cel al României și al Republicii Moldova, un manu- al comun, util și pentru studentul de la Iași, și pentru cel de la Chișinău?

M-aș bucura enorm ca școala noastră de drept să devină cu adevărat competitivă în arealul european. Am mulți prieteni cu care am studiat împreună la Facultatea de Drept, la doctorantură la Moscova, care activează astăzi în diverse instituții din Uniunea Europeană, inclusiv ca șefi de catedră, și ei susțin, că avem toate premisele să reușim în această direcție.

Este adevărat, aici își spune cuvântul și partea materială, instituțiile noastre nu dispun de resurse financiare pentru a-și implica angajații în diverse activități la nivel internațional, iar specialiștii, la rândul lor, nu beneficiază de un salariu, care să le permită să achite cheltuielile ce le implică aceste procese.

Însă dacă ne dorim o școală cu renume la nivel european, trebuie să punem accentul pe partea fundamentală, să ne concentrăm capacitățile și eforturile asupra unei probleme și atunci vom avea succes, vom obține autoritatea necesară. Lumea va cunoaște că, de exemplu, în Republica Moldova se pregătesc specialiști de o calificare înaltă în domeniul Dreptului constituțional.

– Care sunt lecțiile pe care le-ați învățat de la profesia de jurist?

Multe m-a învățat profesia de jurist, dar și mi-a confirmat ceea ce intuiam înainte de a deveni jurist – că pentru a fi un profesionist și un Om de valoare, erudiția, bunul-simț și cultura sunt virtuți native, completate de valori dobândite pe parcurs, precum demnitatea, verticalitatea, probitatea, poziția civică etc.

– Vă considerați o persoană împlinită?

Da, Slavă Domnului, am obținut de la viață tot ce mi-am dorit – împlinire pe plan personal, armonie sufletească și realizare pe plan profesional. Ce-i mai trebuie oare unui om pentru a se simți fericit?

– Ce vă doriți cel mai mult? Ce planuri de viitor aveți?

Îmi doresc sănătate mie și celor apropiați, ca să savurăm împreună bucuria reușitelor vieții, iar pe viitor, plănuiesc și muncesc la fel ca altădată.

- *Domnule Nicolae Osmochescu, recent ați aniversat o frumoasă vârstă. Aș vrea să profit de această deosebită ocazie, pentru a vă aduce felicitările echipei noastre de creație, însoțite de cele mai frumoase gânduri și urări de sănătate.*

La Mulți Ani!

*Consemnare: Irina BUREA.
În: Dreptul. 2014, 14 noiem.*

Rămân pe pozițiile mele ferme

Interviucuprofesorul universitar, expertîn dreptconstituțional Nicolae Osmochescu

Partidul Democrat a înregistrat în Legislativ proiectul de lege privind schimbarea sistemului electoral în unul uninominal. Proiectul propune crearea a 101 circumscripții electorale în care deputații vor fi aleși direct, nu pe liste de partid cum se face acum. Proiectul mai precizează că un deputat ales nu va putea fi revocat din funcție în primul și ultimul an de activitate. Revocarea mandatului se va face prin referendum local în circumscripția care l-a ales, dacă acest lucru este solicitat de 50% dintre votanții deputatului, plus unul. În opinia constituționalistului Nicolae Osmochescu, o soluție ar fi votul mixt și nu cel uninominal. „Primele alegeri democratice din '90 au fost organizate și desfășurate anume conform sistemului uninominal.”

– ... și după aceasta s-a renunțat.

S-a renunțat, pentru că în primul Parlament au trecut multe persoane care nu conveneau guvernanților, și ați văzut că, chiar în primul Parlament au pierdut zdravăn așa-numiții baroni locali, agrarienii. A venit un val de forțe tinere, economiști, juriști, medici, preoți, care aveau vocea de bază în Parlament. Și atunci, în '94, s-au desfășurat alegerile anticipate, după principiul listelor de partid și au câștigat agrarienii pentru că ei aveau susținerea masivă și în teritoriu, și ca forță politică pe plan local, și pe plan republican.

– Alegătorii ar trebui să-și cunoască deputatul și, în caz de necesitate, să-i poată cere și socoteală, adică, să-l înlocuiască cu altul

mai bun, dar așa cum zice legea. Pentru realitățile de astăzi ceea ce a propus PD, prin vocea domnului Plahotniuc, ce șanse are și cum va arăta următorul Parlament, dacă legea va fi votată?

Dincolo de ceea ce au spus Plahotniuc și Candu, ce au prezentat, ce conține proiectul de lege, eu am fost întotdeauna și rămân pe pozițiile mele ferme.

Cel mai bun sistem pentru Republica Moldova ar fi un sistem mixt bazat pe două principii de bază. Primul, jumătate din deputații din Parlament să fie aleși pe baza listelor de partid, jumătate pe baza votului pe circumscripțiile uninominale.

Dacă alegem tot Parlamentul pe baza unor circumscripții uninominale, riscăm, într-un timp mai mult sau mai puțin apropiat, să ajungem din nou la dictatura unui singur partid, ceea ce a fost și s-a demonstrat cu brio în toate țările comuniste, socialiste și în unele actuale existente. Acolo sistemul circumscripțiilor uninominale aduce în mod obiectiv la aceea că cel mai puternic partid, atât ca și cantitate, cât și calitate, devine un partid dictatorial, care dictează toată politica. Aceasta e altă problemă, care politică va fi. Dar e dictatura unui partid, autoritatea unui partid.

– Dar acum se vorbește foarte mult despre această corupere politică. Și care e diferența, dacă se face o listă cu candidați și îi trimite partidul exact pe aceiași candidați pe circumscripții uninominale?

Aici, într-adevăr, este partea a doua, că electoratul din circumscripția respectivă va cunoaște la concret candidatura unuia, candidatura celui apt și candidatura a treia și va face alegerea, pe care el o consideră bună. Și aici nu este exclusă coruperea unei persoane, dar e cu mult mai mică. Și pericolul e cu mult mai mic decât ar exista și există atunci, când se face pe linie de partid.

– Dar candidații pe circumscripții vin tot din partea partidului?

Trebuie să înțelegem că, fără susținerea societății, fie că această societate e într-o organizație nonguvernamentală, fie că e un partid, de unul singur nu are șanse să treacă nimeni. Aceasta au dovedit și alegerile din '90, când pentru o circumscripție lupta o personalitate în sensul adevărat al cuvântului și un președinte de colhoz. Dar dacă președintele de colhoz avea toate pârghiile și toa-

te mecanismele în mâna sa, până la sfârșit a fost votat președintele de colhoz și nu directorul de școală.

Acum a doua parte este. Atunci când va fi sistemul proporțional mixt, forțele partidului vor fi îndreptate, în primul rând, în susținerea listei de partid și a unor personalități care nu fac parte din partid, presupunem, dar sunt loiale acestui partid, loiale statului, mai pe larg, să spunem. Și el îl va susține în circumscripții și va lucra prin propagandă ș.a. pentru susținerea unui anumit candidat. Dar aceasta nu înseamnă, în niciun caz, că el este reprezentantul partidului. Un lucru cu care nu pot fi de acord niciodată sunt stipulările care prevăd posibilitatea de a revoca deputatul de către circumscripție prin organizarea unui referendum în circumscripție.

– Procedura e una foarte complicată și aproape că nu există precedente ca cineva să fie retras din funcție.

Dar aceasta trebuie din start de exclus. Da, poftim, să vină, să țină un raport, un discurs în fața alegătorilor, să spună ce a făcut, să fie criticat nu numai la adunări, dar și public, dar dreptul de a revoca nu poate fi. Pentru că mandatul imperativ este unul foarte periculos, el nu îți permite absolut să-ți demonstrezi capacitățile, abilitățile pe care le poți utiliza în folosul întregii societăți, întregului stat, nu numai pentru comunitatea care te-a votat, pentru circumscripție, dar pentru întreaga comunitate.

Pentru că, din momentul când un deputat este validat și primește mandatul, el se află, așa cum este stipulat și interesele poporului sunt mai presus, prioritare față de interesele uneia sau altei circumscripții electorale...

Constituția noastră, nu este în slujba electoratului, dar în serviciul poporului, care este o parte din electorat. Și interesele poporului sunt mai presus, prioritare față de interesele unei sau altei circumscripții electorale. Deci, revocarea nu poate fi în nici o condiție. S-ar putea de stipulat, dar de făcut așa de întortocheat cum o fac, că se vor antrena tot timpul în lupte: „Hai să-l revocăm. Hai să facem referendum. Hai să anunțăm alegeri anticipate, pentru a ne ocupa loc, să nu fie gol în Parlament” ș.a.m.d. Real, aceasta e opinia mea, aceasta este imposibil de realizat.

– *Domnule Osmochescu, este în drept organul suprem, Parlamentul, să facă acest lucru, fără modificarea Constituției, să schimbe modalitatea de scrutin de la sistem proporțional la sistem majoritar?*

Modalitatea de scrutin, da, nici o problemă, dar revocarea, nu. Dacă va fi inclus elementul revocării, trebuie să fie schimbat. Dacă vrem să fie revocarea, înseamnă modificarea Constituției, articolul 68.

– *În Parlament trebuie să fie modificat sistemul cu 50+1 voturi.*

Da, 50+1 voturi din numărul total al deputaților aleși. Aceasta e lege organică, nu e lege ordinară.

– *Da, din cei 101, 50+1 ar trebui să accepte.*

Da, să voteze legea.

– *Eu vă întrebam cum va arăta următorul Legislativ, dacă se ajunge la acest compromis?*

Noi suntem într-un sistem politic absolut instabil, incert, avem 40 de partide și partiduțe înregistrate și ele, ca ciupercile după ploaie, își ridică capul, înainte de alegeri. Până atunci ele nici nu se văd, nici nu se aud. Înainte de alegeri apar și se începe isteria pre-electorală, fiecare cu a lui, fiecare cu al său. Și aceasta nu e altceva decât o justificare și o spălare de bani.

Dar dacă va fi așa un sistem mixt sau chiar dacă uninominal, el va aduce obiectiv, așa și trebuie să aducă, la formarea a două, trei, patru partide puternice, care vor avea unul și același obiectiv pentru țară și pentru națiune, dar vor avea diferite mecanisme pentru atingerea acestor obiective. Și ele vor lupta pentru victorie în politică, așa cum s-a format în democrațiile la care noi tot timpul ne place să facem referință. În Statele Unite ale Americii, cine luptă pentru putere? Două partide mari. În Marea Britanie, cine? Două partide mari. În Germania, cine? Trei-patru partide mari care vin azi-mâine la putere. Dar ele au un singur obiectiv, un singur scop – securitatea statului și bunăstarea poporului.

– *În Republica Moldova Parlamentul a pierdut cel mai mult din încrederea cetățenilor. Deputații sunt cei mai blamați, cei mai criticați. Credeți că vor recâștiga încrederea cetățenilor?*

O vor recâștiga incontestabil, dacă vor veni oameni de treabă. Dar așa, cum să nu o piardă, dacă ei au fost aleși pe liste de partid, și îl cunosc, de exemplu, pe Ghimpu, dar pe ceilalți din căruța din urmă nu îi cunosc? „Ghimpu e patriot, Ghimpu e pentru unire, hai să-l votăm pe Ghimpu”. Alții îl cunosc pe Filat și pe încă vreo câțiva: „Hai să votăm pentru Partidul Liberal Democrat”. Dar pe toți ceilalți, care vin din urmă, ca urma de noroi, când a trecut o căruță, îi cunosc? Nu îi cunosc.

– *Până la urmă contează persoana, personalitatea, omul, dar mai puțin contează celelalte – partidul, liderul partidului.*

Nu, contează toți. Pentru că este o vorbă veche, „pe rege îl creează curtea”, așa și pe liderul partidului îl creează partidul. Da, dacă ai de la început anumită doză de carismă, poți deveni lider și să formezi în jurul tău un nucleu, care pe urmă lipește partidul, îi dă forma respectivă. De unul singur nu faci nimic.

Consemnare: Valentina URSU. [citat 28 aug. 2019].

Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/28371936.html>.

„Am avut și succese, am avut și eșecuri”

Interviu cu Nicolae Osmochescu, despre cei 27 de ani de independență a Republicii Moldova

Când s-a început Mișcarea pentru renașterea națională au fost făcuți câțiva pași foarte serioși în ceea ce privește consolidarea societății din Republica Moldova. Ne aducem aminte și de mișcarea pentru restabilirea adevărului istoric cu privire la limba și grafia latină, ne aducem aminte și trebuie să ne aducem aminte de o serie de legi și decrete care au modificat Constituția. A urmat Declarația de Independență. Iată, în '91, atunci când noi am adoptat Declarația de Independență, vă aduceți aminte și Dvs. și eu îmi aduc aminte foarte bine entuziasmul, euforia care existau în societate că, dacă nu astăzi, mâine noi vom fi un stat de drept, noi vom fi un stat democratic, unde drepturile și libertățile omului vor fi în capul mesei ș.a.m.d. Toate aceste idei se promovau cu mai mult sau cu mai puțin succes de către Parlamentul din '90, care a fost totuși

un Parlament destul de democratic și destul de bun și iată atunci a fost primul pas după care urma să fim coerenți și consecvenți în mișcările noastre. Ce am în vedere? Anul '91 până în martie '92, după proclamarea independenței, a fost una din cele mai bune faze pentru a ne reuni cu România. Am fost recunoscuți pe plan internațional în '92, practic, când am devenit membri ai ONU, pe noi ne-au recunoscut peste 180 de state. Am fi avut succes și în cancelariile europene, dar și în cancelariile mondiale, dar aici ne-a jucat festa așa-numita rânză a liderilor noștri politici. Și chestia asta se resimte și până în ziua de azi – dar ce voi face eu într-o țară unită? Eu aici cât de cât sunt ceva, dar acolo ce-o să fiu, trebuie să încep de la zero. Pe urmă a fost ceea ce a fost – declanșarea conflictului în Transnistria, care a fost unul provocat în mod direct de cercurile cele mai reacționare din Federația Rusă. Am pierdut o fază destul de bună pentru a ne demonstra capacitățile noastre. Pe urmă s-au început luptele acestea interne în Parlamentul Republicii Moldova – demisii, a fost schimbat prim-ministrul și Guvernul în '92 înlocuit. Și asta a fost o mare greșeală...

- Tot mai mulți cetățeni vorbesc despre țara lor ca un stat captiv, dezbinat, eșuat. Unde a ajuns Republica Moldova după 27 de ani de independență?

Eu când aud sintagma asta „stat captiv, stat capturat”, îmi pun întrebarea întotdeauna: De cine-i capturat și cum este capturat? Și nu găsesc un răspuns. Statul noi așa l-am creat, noi – prin votul nostru, prin poziția noastră civică. Și atât! Dacă luăm 27 de ani în evoluția statului Republica Moldova, am avut și succese, am avut și eșecuri.

De ce justiția nu a ajuns să fie independentă, dar se zice că a fost la cheremul politicului? De ce politicienii au vrut ca justiția să fie în buzunarul lor?

Foarte simplu. Pentru că justiția este una din ramurile puterii și, dacă nu poți controla una din ramurile puterii, înseamnă că tu nu controlezi, în general, tot ceea ce se întâmplă în țară. Noi am introdus și în Constituție separarea puterilor de stat; separarea puterilor de stat la noi a fost de la bun început concepută și înțeleasă

ca o izolare (!). Eu în Parlament fac ce vreau, eu în Guvern fac ce vreau, eu în justiție fac ce vreau, dar separarea în mod obligatoriu presupune trei aspecte absolut necesare pentru buna funcționare a unui stat – interdependența, interinfluența și interacțiunea. Nu este unul din aceste elemente, totul se duce pe râpă și se ajunge la ceea ce am ajuns noi astăzi, când spunem că suntem un stat capturat. Mie nu-mi place fraza asta. Cine l-a capturat? Noi singuri le-am adus pe tavă puterea; noi i-am ales pe deputații care sunt transfugi, nu sunt transfugi, au trecut la Partidul Democrat, n-au trecut, dar noi i-am ales. Trebuie să te întreb: „Măi, cum l-am ales eu pe dânsul, ce încredere am avut eu în omul acesta când l-am ales pe dânsul?”

- *Mai mult ca niciodată astăzi se vorbește în Republica Moldova despre cât de ușor este să șantajezi un politician sau nu neapărat un politician, un oricare funcționar. Și de aici – frica, iar din frică se naște loialitatea față de un partid, de un lider de partid.*

Nu-i din frică loialitatea, loialitatea trebuie să fie din respect.

- *Dar lucrurile arată altceva?*

Arată altceva. De aici răspunsul poate fi numai unul, că cel care este șantajabil, are de ce să fie șantajat, este cu pufușor pe botișor și la noi este foarte greu astăzi să șantajezi așa persoane, pentru că cercul vicios cuprinde câteva elemente de bază care încă în epoca romană se spunea *manus manut lavat* – mână pe mână se spală. Legăturile de partid – una; legăturile de rudenie prin asociație, nănașismul, cumetrismul; legăturile de rudenie prin sânge – iată toate astea parcă fac un cerc vicios, din care trebuie să găsești o singură ieșire. Ieșirea este dureroasă, dar necesară. De rupt acest cerc, până nu îl rupi, el va fierbe în interiorul său, așa cum clocotește apa pe foc, când dai focul mai mic, flacăra-i mai mică și slăbește. Asta se și întâmplă. Toate anaseismele astea, toate șantajele care se fac au adus la aceea că noi am dezbinat societatea. Iată chiar acum când vorbim în ajun de sărbătoarea de Ziua Independenței, eu cu durere în suflet și în inimă mă uit la ceea ce se întâmplă la noi în republică – cheamă lumea la proteste, haideți să ocupăm Piața cu corturi ș.a.m.d. Stați, oameni buni, e Ziua Independenței, e sărbă-

toare, oricum ar fi; tu o apreciezi într-un fel, eu o apreciez în alt fel. Eu o să vreau să vin în Piața Marii Adunări Naționale să fac o fotografie cu prietenii mei, cu nepoții... De ce mă împiedici să-mi realizez acest drept? Iată tu încerci să captivezi statul, tu încerci să faci statul acesta captiv.

- *Dar dreptul la protest nu l-a îngrădit nimeni?*

Poftim, fă-! Nu l-a îngrădit nimeni. Fă-l în altă parte, dar nu-l fă în spațiul public de importanță națională.

- *Percepția cetățeanului simplu – cu el discut în fiecare săptămână – e că în acești 27 de ani s-a format acest mare decalaj între cei care o duc bine și foarte bine și cei care trăiesc la limita existenței, iar tot răul acesta pornește de la mafie, de la corupție, de la nedreptate.*

În mare măsură aveți dreptate, că diferența este enormă între o categorie de persoane care au un statut social foarte înalt și majoritatea care au un statut social înalt ca cetățean, dar absolut insuficient ca statut material, începând de la salarii și terminând cu pensionarea. La noi s-a crezut, din păcate, s-a crezut și acum toată lumea s-a convins de asta, că atunci când vor fi majorate salariile, presupunem, la procurori, la judecători, cum s-a și făcut, când vor fi majorate enorm salariile și pensiile la alte categorii, ei nu vor fi posibil de corupt. S-a dovedit inversul – este încă mai ușor de corupt.

- *Dar casta asta de magistrați au format stat în stat?*

Majoritatea din ei se consideră ca persoane absolut invincibile, independente și de nou, independente de tot, dar ei sunt dependenți de lege, în primul rând. Și iată lumea vede toată chestia asta.

- *Cum vedeți Dvs. implicarea oligarhilor în politică?*

Implicarea oligarhilor în politică este una permanentă și în toate țările. Altă problemă – ce se urmărește ca rezultat al implicării?

- *Și răspunsul Dvs. la această întrebare care ar fi?*

În toată lumea, oligarhii, marii oameni de afaceri se implică direct sau indirect în politică. Există grupuri de lobby și în Statele Unite, și în Marea Britanie, și în Franța, dar ei fac toate astea pe cale legală, pe cale corectă, etică și morală. Iată asta este important. Atunci când se merge ca tăvălugul și se calcă peste oameni, eu așa ceva nu accept.

- *Cum vă explicați Dvs. că totuși, după 27 de ani de la proclamarea independenței, multă lume își face bagajele să abandoneze statul? Și această depopulare e tot mai evidentă, pentru că un milion deja de cetățeni își câștigă bucata de pâine peste hotare. Ce rămâne aici, cine rămâne?*

Asta este o tragedie, o dramă pentru Republica Moldova.

- *Dacă guvernarea spune că îmbunătățește condițiile de viață, infrastructura, de ce nu se oprește exodul?*

Pentru că în Occident și salariile sunt mai atractive, și condițiile de viață sunt mai bune, și să spunem așa – spiritual lumea se simte mai confortabil.

- *Și de ce aici nu se simte confortabil?*

Pentru că nu are încredere nici în guvernare, nici în partide- le politice. Cum poți să ai încredere într-o guvernare sau în alta? Eu nu vorbesc numai de guvernarea actuală. Iată, dragă Valentina, hai să ne aducem aminte – de când se vorbește de o independență energetică a Republicii Moldova, că fără independența energetică noi nu obținem o independență reală în niciun caz? Ce s-a făcut în acest sens? Nu s-a făcut absolut nimic. Din '94 se vorbește despre inaugurarea gazoductului Iași-Chișinău. Unde este gazoductul? Unde este independența? Nu-i! Deci, nu se dorește!

- *De ce nu este această voință politică?*

Unora dintre cei care stau la guvernare le place să existe în sistemul statal, în sistemul energetic, în sistemul economic să existe nișe în care se poate de făcut trebușoare ilegale, obscure. Iată de unde provin pentru mulți banii ceia care nu-s câștigați cinstit; asta-i și energetica, asta-i și agricultura.

- *Sub care umbrelă Moldova își asigură securitatea astăzi?*

Numai în cadrul Uniunii Europene, chiar cu regiunea secesi-onistă...

- *Regiunea transnistreană?*

...transnistreană. Altă umbrelă nu există!

- *Până acum era în vogă să spui că un partid este pro-Europa, pro-occidental. Iată că am reținut două declarații pe care le-au fă-cut concomitent liderul democraților, Vladimir Plahotniuc, și șeful*

statului, Igor Dodon, spunând că atât socialiștii, cât și democrații își propun să fie partide pro-Moldova.

Asta nu-i altceva decât o lozincă populistă care vrea să distragă atenția oamenilor de la problemele de fiecare zi. Ce înseamnă pro-Moldova? Partidul trebuie și să fie pro-stat! Orice partid, dacă el este partid, el ce urmărește? Să vină la puterea politică, să obțină puterea politică.

– *Dar nu cumva se pregătește opinia publică pentru o alianță postelectorală PD-PSRM?*

Eu n-aș exclude o așa posibilitate, dar, pornind de la situația de astăzi, raportul de forțe, raportul de personalități și impersonalități, eu cred că asta-i exclus. Tare sunt diferiți și ca viziune, și ca ideologie, și ca caractere. Nu poți într-un vas să păstrezi două soluții contrar opuse. La un moment dat, ele explodează.

– *Dar care din aceste două formațiuni până la urmă va ține volanul Republicii Moldova în mână?*

Cândva, chiar și la Dvs. în emisiune, am spus că la noi majoritatea partidelor nu au o platformă politică și un program politic clar – acesta-i partid de stânga, acesta-i partid de centru, acesta-i de centru-stânga sau centru-dreapta și acesta-i de dreapta. Doi – noi, din păcate, am avut și avem și în ziua de azi o serie de partide ca *Frumoasa adormită*, care se trezesc numai atunci când vin alegerile, dar noi am ajuns la un sistem care nicăieri în lume eu nu l-am găsit și nu pot să-l găsesc – când partidele se vând. Atunci când un partid se vinde, apare întrebarea: *Quo vadis? Cui îi convine asta?* Cine a fost fondatorul, inițiatorul acestui partid și deci cu ce scop a fost dat altei personalități?

– *De aici și marea decepție a cetățenilor Republicii Moldova.*

Iată asta-i, iată asta-i...

– *Se vinde partidul, se vinde mandatul, se vinde deputatul, se vinde votul, se vinde... țara.*

Asta este. La noi, toate partidele merg pe calea coruperii electoratului, toate absolut, indiferent că-i democrat, că-i socialist, că-i altfel. Coruperea se începe de la promisiunile preelectorale nejustificate – asta tot e o formă de corupere, promisiunea goală asta-i o

formă de corupere pentru creduli, oameni creduli. Hai vino, că eu o să te aduc spre culmi frumoase și mari! Și terminând cu diferite plicuri, cu diferite pachete... Până nu vom introduce în legislația națională, nu așa, în formă generală, precum este în Codul Electoral, că pentru coruperea electorilor urmează a fi sancționate partidele politice sau persoanele fizice în conformitate cu legea, dar în nicio lege nu spune cum anume ei trebuie să fie sancționați.

– *Acum 27 de ani, ați fost în Piața Marii Adunări Naționale trăind bucuria despărțirii Republicii Moldova de URSS. Astăzi, după 27 de ani, dacă ar fi să ieșiți în inima Chișinăului, pentru ce ați ieși?*

Probabil că pentru multe lucruri pentru care și atunci am ieșit și am stat și în genunchi și am votat ca să ne formăm ca un stat de drept, unde există supremația legii, în primul rând, și cu integrare imediată, neîntârziată, în condițiile stipulate de Uniunea Europeană, în Uniunea Europeană și ca în viitorul apropiat, deja fiind în Uniunea Europeană, reunificarea cu România. Altă cale nu există!

Valentina URSU în dialog cu Nicolae Osmochescu [citat 28 august.2019]. Disponibil: <https://www.europalibera.org/a/29450855.html>.

Constituția este un act, care derivă din Declarația de Independență

Interviu cu expertul în drept constituțional, Nicolae Osmochescu, despre decizia Curții Constituționale referitoare la denumirea limbii de stat.

– *A spus clar Curtea ce este de făcut?*

Curtea nu poate spune clar ce e de făcut. Curtea a spus că sintagma „limba moldovenească” este „limba română”. Eu consider, că decizia Curții, privind interpretarea art. 13 din Constituție este absolut corectă. Ei au făcut referință la textul Declarației de Independență. Dați să vedem, care este raportul între Constituție și Declarația de Independență. Primele două documente în baza cărora Republica Moldova s-a creat ca stat independent și suveran sunt, prima, Declarația de Suveranitate din 1990, fiind încă în

componenta URSS, după asta, a doua, la distanța de un an a urmat Declarația de Independență din 27 august 1991. Anume în baza Declarației de Independență noi ne formăm definitiv ca stat suveran și independent, și anume în baza Declarației de Independență noi obținem recunoașterea din partea altor state ale lumii.

– Ca să înțeleagă toată lumea de ce Declarația de Independență primează asupra Constituției... Unii ar putea spune că Constituția este Legea supremă în stat?

Anume în baza Declarației de Independență ne-am creat ca stat suveran și în baza Declarației de Independență pe noi au început să ne recunoască statele lumii. Anume în baza Declarației de Independență la 31 ianuarie devenim membri ai OSCE. Pe data de 2 martie 1992 pe noi ne primesc în calitate de membru cu drepturi depline în ONU, cel mai mare forum politic al lumii, forum mondial. Nu aveam încă Constituție atunci, dar aveam Declarație de Independență și un sistem de acte legislative, care concretizau Declarația de Independență prin formarea unui sistem politic, economic și judiciar. Totodată, în baza Declarației de Independență a fost creată Comisia constituțională pentru elaborarea Proiectului Constituției, care a durat din 1991 până în 1994. Numai în 1994 a fost adoptată Constituția, deci primară și originară pentru Republica Moldova, pentru stat, este Declarația de Independență. Constituția este un act, care derivă din Declarația de Independență, este secundară în raport cu Declarația de Independență.

– Acum din nou, pentru cetățeni, ca să înțeleagă toți cum s-a întâmplat că, deși în textul Declarației de Independență figurează sintagma „limba română”, iar în Constituție apare acest glotonim „limba moldovenească”?

Foarte simplu și mecanic mai mult. În prima variantă a Constituției, noi ne-am împărțit atunci în două tabere în Parlamentul din 1990-1994 și nu era o majoritate calificată, care să susțină „limba română”. Că se discuta și atunci că, uitați-vă în Declarația de Independență avem „limba română”, așa că haideți să punem Declarația de Independență ca preambul pentru Constituție și atunci va fi clar că e „limba română”. Dar s-a găsit o modalitate

și Comisia pentru elaborarea proiectului de Constituție a scris că „Limba de stat este limba moldovenească în grafie latină, în paranteză „limba română”. În 1994 se schimbă componența Comisiei constituționale și domnul președinte Snegur renunță la funcția de președinte al Comisiei, în fruntea ei venind domnul președinte al Parlamentului Petru Lucinschi, care ia și modifică și componența Comisiei constituționale, pentru că venise un nou Parlament și, fără ca să ne consulte, sau măcar să ne aducă la cunoștință, au luat și au scos parantezele.

– *Acum din nou nu avem o majoritate capabilă să facă modificarea aceasta în Constituție...*

Da, din păcate nu avem o majoritate constituțională de două treimi ca să fie modificat articolul 13 din Constituție, așa că va rămâne așa cum este, iar când va fi timpul potrivit și proporția potrivită de forțe în Parlament, se va schimba. Dar când de fapt apare problema, că trebuie să arătăm care este de fapt limba? Dacă ne amintim, una din problemele de bază de ce nu am semnat la timpul nostru un Tratat politic de bază cu România, aceasta a fost. Tratatul trebuia să fie încheiat în limba română, iar ai noștri au zis: nu, nu limba română, ci moldovenească. Iar românii nu erau de acord. Deci, acesta a fost unul din motive. Deci, când apare nevoia ca să fie indicată limba? Atunci când să încheie tratate sau acorduri internaționale, pentru că în dispoziții finale în mod obligatoriu se arată în ce limbă a fost negociat și încheiat acordul. Și aceste acorduri din partea Republicii Moldova vor fi de acum în limba română, indiferent dacă Constituția este sau nu modificată, fiindcă este hotărârea Curții.

– *Deci, care e valoarea practică a acestei hotărâri?*

Toți cei, care se temeau să spună că asta e limba română, acum vor spune că este hotărârea Curții Constituționale și eu execut hotărârea Curții Constituționale. Problema e că și oricine, chiar parlamentarii, pot ieși la tribuna Parlamentului și spune că vorbesc moldovenește. Pentru că el consideră că e moldovenească. Și nu va putea fi sancționat.

– *D-apoi parlamentarul nu e chiar persoană fizică, nu?*

Ba e persoană fizică. De ce nu? Și el consideră așa. Și nu poate fi sancționat.

– *Acum să luăm un caz concret. Vă amintiți, că deputații găgăuzi au luat recent o decizie să înlocuiască în școli denumirea limbii în limba moldovenească. Acum nu vor mai putea face asta?*

Nu vor mai avea dreptul. Acesta a cazul când se referă la o instituție de stat și asta va fi considerată o încălcare.

Consemnare de Liliana BARBĂROȘIE.

În: Timpul, 2013, 8 dec., p. 3.

Nicolae Osmochescu:

„Reforma constituțională este necesară”

– *Cât de necesară este reforma constituțională?*

Foarte necesară. După anul 1994 (n.r. – anul adoptării Constituției R. Moldova), în Constituție au fost introduse multe modificări și poate că nu cele mai necesare, ba chiar modificări care nu trebuiau reglementate de Constituție. Mă refer în special la schimbările din 2000-2001, după luptele politice între adepții republicii prezidențiale și a celor care optau pentru republică parlamentară. Atunci s-a propus să fie organizat un referendum care nu a mai avut loc, iar în final ne-am ales cu o Constituție care stipulează că Moldova este o republică parlamentară, șeful statului se alege de către parlament, dar în realitate șeful statului a primit atâtea atribuții, încât țara a devenit „supra-prezidențială”. Și asta nu doar din cauza faptului că Voronin avea un sistem autoritar de conducere, dar și pentru că în Constituție au fost prevăzute multe articole care îi oferă președintelui atribuții caracteristice unui sistem prezidențial, așa cum este, spre exemplu, în Statele Unite, în Federația Rusă, în unele state din Asia Mijlocie. Sunt ferm convins că din august 2009, când a apărut ideea de a modifica Constituția, și până în acest an, a existat suficient timp pentru modificarea acelor articole din legea supremă, care conțin lacune, gafe sau imprecizii. Din păcate, s-a dovedit că mecanismul de modificare a Constituției în parlament este de netrecut. Nici Alianța pentru

Integrare Europeană, nici Partidul Comuniștilor nu dețin 2/3 din voturi necesare pentru a face modificările de rigoare.

– *Ce ar trebui să urmeze după referendumul din 5 septembrie?*

Cred că nivelul de participare la referendum va fi suficient pentru aprobarea modificării art. 78 din Constituție. După referendum trebuie să urmeze validarea rezultatelor de către Comisia Electorală Centrală și de Curtea Constituțională. Dacă modificarea propusă va fi votată de către popor, adică șeful statului să fie ales direct, primul lucru care trebuie făcut, este să fie ales noul președinte, iar apoi să fie organizate alte alegeri parlamentare.

– *Este posibil ca în urma rezultatului referendumului, alianța de guvernare să organizeze scrutinul prezidențial fără a mai desfășura alegeri parlamentare anticipate?*

– Dizolvarea parlamentului urmează să fie realizată în termeni rezonabili. Care sunt acești termeni, este o altă problemă. Eu consider că nu trebuie de organizat concomitent și alegerile prezidențiale, și cele parlamentare. Ca să existe o continuitate a puterii în stat, parlamentul și președintele trebuie să fie aleși cu o diferență de cel puțin șase luni. Se duce parlamentul, rămâne președintele cu atribuțiile sale, lucrurile merg mai departe. Se duce președintele, rămâne parlamentul... Sunt cazuri concrete când parlamentul nu poate fi dizolvat, cum ar fi starea de urgență, războiul. Președintele trebuie să exercite continuarea funcției, să asigure interimatul și atunci vom avea un sistem armonios și coerent.

– *Prerogativele președintelui vor trebui să fie lărgite sau nu?*

Sigur că da. Eu sunt ferm convins că noi avem nevoie de un sistem al puterii bine corelat și echilibrat. Iar acest lucru îl putem obține doar dacă va exista și colaborarea puterii pe verticală, nu doar pe orizontală. Altfel spus, nu doar coordonare, dar și subordonare. Atât timp cât nu s-a creat un sistem coerent de ierarhizare a funcțiilor, ne vom ciocni cu astfel de cazuri când, spre exemplu, un președinte de raion vrea să boicoteze referendumul stabilit de parlament.

– *Mai mulți experți în drept constituțional afirmă că anumite articole din Constituție sunt contradictorii. Care sunt acestea?*

– Nu aş spune că sunt atât de multe articole contradictorii în Constituție. Este adevărat, unele articole sunt mai puțin clare, cum ar fi alegerea președintelui. Dacă în anul 2000, când a fost modificată Constituția, aceste articole erau formulate mai clar, nu se ajungea la acest blocaj. Eu întotdeauna am fost de părerea că, în cazul în care nu este ales președintele din primul tur în parlament cu majoritatea stabilită, atunci să fie considerat ales cel care a acumulat mai multe voturi. Însă conducerea de atunci nu a fost de acord, deoarece comuniștii dețineau majoritatea constituțională și puteau schimba totul în orice moment. Însă ei nu și-au dat seama că situația se poate schimba. Este neclară și problema termenului când începe interimatul președintelui țării...

– *La modul ideal, care ar trebui să fie relațiile de subordonare între cele trei puteri de stat (Președinție, Parlament, Guvern), după alegerea președintelui de către popor?*

Aceste raporturi sunt prevăzute și de actuala Constituție. Președintele desemnează prim-ministrul, acesta prezintă pentru aprobarea parlamentului programul și componența cabinetului de miniștri, guvernul depune jurământ și este investit. Astfel, guvernul poartă răspundere politică în fața parlamentului.

– *Care ar fi regimul de guvernare cel mai potrivit pentru țara noastră?*

După alegerea noului parlament, va trebuie să revenim la modificarea Constituției și atunci vom vedea ce preferințe au forțele politice. Acum sunt mai multe opinii chiar și în interiorul alianței de guvernare, astfel încât avem în vedere mai multe variante. Părerea mea este că cel mai potrivit este regimul prezidențial. Și nu pentru că nu cred în regimurile parlamentare, pur și simplu noi încă „nu ne-am copț”, nu am ajuns la acel nivel de democrație unde să funcționeze bine un regim parlamentar. Putem să ne uităm și la țările europene. În afară de Marea Britanie, nicăieri nu funcționează perfect regimul parlamentar. Regimul semi-prezidențial la noi nu are nici o șansă să supraviețuiască.

Este nevoie de tradiții cristalizate în timp și perpetuarea a câtorva forțe politice cu vechime, care să se alterneze la putere, fie

peste un mandat, fie peste două. Însă la noi sunt prea multe partide politice, dar niciodată nu am avut un sistem politic pluripartidic bun.

– *Ce credeți despre micșorarea pragului de participare la referendum până la o treime?*

Este bine că s-a micșorat acest prag de participare în așa fel încât referendumul va fi validat dacă vor participa cel puțin o treime din alegători. Să nu uităm că există fenomenul absenteismului, iar un număr mare de cetățeni cu drept de vot lucrează peste hotare, circa un milion de alegători. Chiar și cu condiția că vor fi suplimentate secțiunile de votare peste hotare, totuși persoanele care stau ilegal în acele țări ar putea să aibă anumite rezerve să participe sau nu la votare. Lumea în mare măsură a pierdut încrederea în forțele politice și în alegeri. Iar dacă nivelul de participare la referendum este scăzut, acesta se declară nul și al doilea tur nu mai poate fi organizat. Dacă luăm în calcul aceste argumente, micșorarea pragului de participare este o soluție bună.

– *Vă mulțumim.*

*Interviu de Diana LUNGU [citat 28 august.2019]. Disponibil:
http://api.md/upload/files/OBIECTIV_Referendum_nr.34_.pdf*

NICOLAE OSMOCHESCU: SUNT UN OM OBIȘNUIT...

Osăptămână obișnuită a unui om plin de planuri...

Nicolae Osmochescu: S-a născut pe 12 noiembrie 1944, în satul Șumița, comuna Bozovici, România. În anii 1968-1973 își face studiile la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova.

În anii 1974-1977 este doctorand la Facultatea de Drept a Universității de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova, unde obține gradul științific de doctor în dreptul internațional. În perioada 1973-1990, Nicolae Osmochescu activează în calitate de lector, lector superior, docent, șef de catedră la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova.

În perioadele 1990-1992 și 1994-1995 deține funcția de prim-vice ministru al Afacerilor Externe al Republicii Moldova. În anii 1993-1994 exercită funcția de consilier al președintelui Republicii Moldova, Mircea Snegur.

La 22 februarie 1995 este desemnat în funcția de judecător al Curții Constituționale din Republica Moldova, iar peste trei ani, la 25 septembrie, demisionează din funcția de judecător.

Pe lângă activitatea profesională, Nicolae Osmochescu este autorul monografiilor „Dreptul internațional în constituțiile statelor contemporane”, „Referendumul ca formă de exprimare directă a voinței poporului”, „Protocolul și eticheta diplomatică”. De altfel, acesta este conducătorul grupului de elaborare a Constituției Republicii Moldova.

Luni

5.00 dimineața – la această oră de obicei mă trezesc. Pe parcursul unei ore ascult știrile Euro News și noutățile de pe alte canalele TV. Principala știre – tristele amintiri despre atacurile teroriste din SUA din 11 septembrie 2001, când au fost distruse clădirile gemene, soldate cu multe victime umane. La ora șapte am ieșit din casă, mergând la Universitatea „Constantin Stere”. Am trei prelegeri de Drept internațional public pentru studenții anului II din cadrul Facultății de Drept și relații internaționale. Desigur, am discutat și

despre evenimentele din 2001. Puțini sunt cei care cunosc această dată. Dar mai mult m-a deranjat faptul că foarte puțini studenți au reușit să răspundă corect în lucrarea scrisă despre istoria celor trei evenimente deja istorice ale Republicii Moldova – Declarația de Suveranitate, Declarația de Independență și adoptarea Constituției RM – asta după ce în anul I au studiat Dreptul Constituțional. Trist.

După prânz, încă o prelegere de DIP în anul II la Universitatea de Stat – locul de bază de muncă, unde sunt profesor titular. Prelegerea a fost reușită și activă.

După patru prelegeri prezentate pe o căldură de 30 de grade, într-o stare de oboseală plăcută merg spre casă. Acasă – cina, televizorul și la ora 22.00 stingerea. Oboseala se simte. Cine nu mă crede, să încerce să vorbească șase ore astronomice în fața unui auditoriu de circa 100 de tineri, care așteaptă de la tine ceva nou, interesant, captivant, poate uneori și amuzant...

Marți

Ca de obicei, m-am trezit devreme. Până la ora 7.00 – știri, internet, puțină muzică, gimnastica de dimineață, tradiționalul mic dejun cu terci de ovăz și bucata de carne, și ceaiul cu lapte (3 căni). Nu uit și de pastile. Astăzi am ore doar la 13.30. La 10.00 am ascultat cu atenție și satisfacție briefingul susținut de frunțașii PD, Plahotniuc și Filip despre necesitatea modificării Constituției RM, introducând un capitol privind integrarea în Uniunea Europeană – ca obiectiv strategic al statului, precum și modificarea legislației privind forțele armate și competențele Președintelui statului în această materie.

Imediat după briefing am fost solicitat pentru comentarea inițiativelor PD (Publica TV - intervenție în direct la telefon, Radio Moldova, Radio Chișinău și alte trei agenții).

La prânz am ținut prelegerea la „torentul” meu, anul II Facultatea de drept a USM, unde, desigur, am discutat și despre aceste declarații politice. Așa este specialitatea mea – DIP și Drept constituțional, argumentând teoria cu practica actuală a statului.

Seara, după o ploaie torențială cu tunet, fulgere și bulbuci, la 19.00 la TVR Moldova am participat la emisiunea „Punctul pe azi”, moderată de Vasile Munteanu. Împreună cu mine au participat analistul politic Anatol Țăranu și purtătorul de cuvânt al PD, Vitalie Gamurari, care este și fostul meu student, doctorand. Se pare că emisiunea a fost reușită și toți am fost foarte aproape în pozițiile și opiniile noastre exprimate în studio. De altfel, aceasta a confirmat-o și soția, telefoane după emisiune și mesaje pe internet.

Miercuri

Deșteptarea devreme, ușa închisă în dormitor, TV la bucătărie și ceaiul de dimineață și tradiționalul terci... La 9 dimineața am mers pentru o vizită la medic. Întâlnirea a fost una pozitivă. La 11.30 am început seria din două prelegeri și un seminar de DIP cu studenții USM, „torentul” rus – 58 de studenți. Interesant că avem studenți din regiunea transnistreană, Ucraina și chiar din Rusia. În timpul seminarului studenții au răspuns în scris cum văd ei viitorul RM în UE (răspunsuri foarte pozitive), iar eu în acest timp am participat la ședința fulger a Consiliului profesoral al Facultății de Drept, unde au fost analizate rezultatele înmatriculării studenților la Ciclul I și Ciclul II.

În pauze am reușit să intervin cu unele comentarii pentru mass-media privind noul conflict între Guvern și Președintele RM Dodon referitor la refuzul acestuia de a numi în funcția de Ministru al apărării candidatura propusă de guvern, precum și afirmația că dacă candidatura va fi propusă și a doua oară și va fi refuzată din nou, propunând candidatura sa. Am comentat că conform art. 98 din Constituție p. 6 stipulează că în caz de remaniere guvernamentală a funcției, Președintele RM revocă și numește, la propunerea Prim-ministrului, pe unii membri ai Guvernului, iar în conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale privind interpretarea acestui articol este stipulat, că dacă Guvernul își menține candidatura și a doua oară Președintele este obligat să o desemneze. Altă interpretare este incorectă și actul de dezacord cu pro-

punerea Guvernului este o încălcare a Constituției și a Hotărârii Curții Constituționale.

O seară obișnuită cu o discuție scurtă cu fiica Elena, și somn... odată cu găinile... urmează o zi plină.

Joi

O dimineață obișnuită, la 09.30 am ieșit din casă și pe jos până la strada Vasile Lupu și de acolo cu troleul până la USM. Am avut o prelegere la gupa rusă și două seminare la o grupă rusă și una română. Tema seminarului – *Apariția, evoluția, periodizarea și codificarea Dreptului Internațional Public*. Am discutat și despre mari personalități, teoreticieni și practicieni, în materia DIP, precum Hugo Grotius, profesorul Nicolae Titulescu, academicianul Grigore Tunkin ș.a. Mă bucură că majoritatea absolută a studenților au fost activi și au demonstrat cunoștințe bune amestecate cu simțul umorului dezvoltat... după bancurile spuse... (regula nici o oră fără bancuri – o respect de mulți ani. Soția chiar a propus să scriu o carte de DIP cu teorie și bancuri, poate o realizez...). A fost o zi reușită la Universitate. Seara am privit știrile. Evident că poziția domnului Dodon în problemele vizate expuse la emisiunea Lorenei Bogza „În profunzime” devin mai moderate, mai molcuțe, mai echilibrate. Vom vedea ce va fi... până la sfârșit se va găsi o soluție de compromis – asta este arta politicii.

La somn puțin mai târziu.

Vineri

Ziua mea liberă – de suflet.

M-am trezit la ora 03.30 și până la orele 05.00 am pregătit sculele pentru pescuit.

45 de minute – știrile matinale, dejunul și la ora 05.45 am plecat la pescuit cu unul din partenerii mei permanenți – Iurie Emilian, șeful regional al Mișcării Scauților cu sediul în Kiev. A fost o zi frumoasă, și pescuit reușit. M-am relaxat și mi-am încărcat bateriile pentru săptămâna viitoare, care va fi din nou una plină și

sper reușită. Cum s-a exprimat marele dramaturg „Не спите Граф, Вас ждут великие дела”. Nu voi dormi...

La 19.00 de regulă cina – astăzi pește prăjit cu mămăligă, salată de vinete, ardei copti. Fără doar și poate un pahar de vin roșu Merlo de Mileștii Mici.

O săptămână obișnuită a unui om plin de planuri... [citat 28 aug. 2019]. Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/28738903.html>

Sunt un om obișnuit, cu virtuți și vicii...

Nu știu ce ar putea să nu știe lumea despre mine... Poate nu cunoaște faptul că sunt pasionat de lectură. Îmi place literatura artistică, clasică, universală, națională. Nu-mi imaginez să trecă o zi fără să citesc măcar 5-10 pagini. Pe noptiera mea întotdeauna stau câte 3-4 lucrări, dintre care două sunt din cele mai recente, iar celelalte din literatura clasică. La ele apelez în funcție de ce am auzit pe parcursul zilei, de ce s-a întâmplat, căutând analogia acolo. Am și o bibliotecă personală. Am fost destul de selectiv în alegerea cărților și nu i-am înțeles niciodată pe cei care procurau cărțile după culoarea mobilei.

Poate nu este cunoscut nici faptul că ador nespuse de mult folclorul autentic, muzica și dansurile populare. Apropos, sunt și absolvent al Facultății de Arte Frumoase a USM. Dețin diploma de coregraf și chiar am dansat o bună perioadă în ansamblu. Îmi place și muzica ușoară, clasică, jazul etc. Deci, deloc întâmplător, am numeroși prieteni din lumea muzicii – Petre Neamțu, Vasile Iovu, Ion Dascăl, Nicolae Botgros, Mihai Munteanu, cu care ne întâlnim destul de des.

Îmi place teatrul și cinematografia. Nu scap nici un spectacol jucat la Teatrul Național „Mihai Eminescu”, la Teatrul Rus „Anton Cehov”. Cât privește cinematografia – și acum pot să citez scene din diverse filme cunoscute.

Mai am un mare hobby – pescuitul.

Ce nu mai cunoaște lumea despre Nicolae Osmochescu?... Mulți nu știu probabil că din proprie inițiativă am demisionat din cele două funcții înalte în stat, pe care le-am deținut, deoarece s-au creat situații ce s-au dovedit a fi în defavoarea demnității mele.

Astfel, în 1992, am renunțat să mai activez în calitate de vice-ministru de externe, deoarece Programul de soluționare a conflictului transnistrean propus de Guvernul de atunci nu corespundea anumitor criterii și am spus, că cu un asemenea plan noi am pierdut Transnistria pentru mult timp sau am pierdut-o pentru totdeauna. Cu regret, afirmația mea s-a adevărit.

Al doilea moment s-a produs în 2001, după alegerile din februarie, pe când eram ambasador în Uzbekistan, Tadjikistan și Kârgâzstan. Atunci mi s-a înaintat o notă oficială de către autoritățile gazdă, prin care mi se solicita să dau un răspuns urgent privind poziția Republicii Moldova cu referire la afirmațiile făcute de către un lider politic moldovean care acuzase Uzbekistanul deregim autoritar, bazat pe cultul personalității președintelui. Am solicitat imediat răspunsul, pe care nu l-am primit nici în prima zi, nici în a doua, și nici în a treia zi. În situația în care zilnic eram presat să dau explicații, am depus cererea de demisie și am trimis-o prin fax. Originalul îl mai păstrez și acum. Mulți m-au criticat pentru faptul că am renunțat la cariera diplomatică, în schimb, la întoarcerea în țară, la aeroport, m-au întâmpinat toți prietenii adevărați, care m-au susținut și mi-au respectat decizia.

De asemenea, mulți nu cunosc că prietenii îmi spun, mai în glumă, mai în serios, ca am fost cel mai prost membru al Guvernului Republicii Moldova, pentru că până în prezent nu am în posesie decât apartamentul cu trei odăi, în care locuiesc împreună cu familia. Dar nu regret deloc, chiar mă bucur de asta.

În: Dreptul. 2014, 14 noiem., p 5.

Pasiune elegantă

Chiar și cei mai severi oameni au slăbiciunile lor. Nicolae Osmochescu, adoră cravatele! Pe cât de sobru este costumul lectoru-

lui universitar, pe atât de multicolore accesoriile, pe care le poate schimba chiar și de câteva ori pe zi. Își poate permite, pentru că are în șifonier o colecție de peste 300 de cravate, adunate din toate colțurile lumii.

Constituționalistul Nicolae Osmochescu, a învățat să lege cravată încă de pe băncile școlii. De atunci, execută „ritualul” cu ochii închiși, iar accesoriul este nelipsit din ținuta sa zilnică.

„Asta a fost în `59, mi s-a arătat odată cum se leagă cravata și eu de atunci deodată am memorizat și pot să vă demonstrez, că o leg fără să mă uit în oglindă. Pe drum, ori unde ar fi, cu toate cele trei noduri cunoscute, adică nod simplu, nod dublu și nod triplu”, a comentat doctorul în drept Nicolae Osmochescu.

Jurist, doctor în drept, iar mai târziu membru al Curții Constituționale și lector universitar, Nicolae Osmochescu mai toată viața a purtat sacou. Așa că, nota de individualitate și culoare i-o dau anume cravatele. Are și o regulă – nu poartă același accesoriu două zile la rând.

„În funcție de costumul pe care îl îmbrac, în funcție de cămașă, de pantofi și de șosete, pentru că la un bărbat trebuie să armonizeze cravata, șosetele și batista”, a adăugat doctorul în drept Nicolae Osmochescu.

Cei care îi cunosc pasiunea, preferă să-i ofere un cadou, care, cu siguranță îl va măguli.

Cea mai veche cravată din colecția constituționalistului este din anul 1984.

*Pasiune elegantă [citat 28 august.2019]. Disponibil:
https://www.canal3.md/rol/pasiune-eleganta_13291.html*

V. OMAGII

Dascăl și coleg de neprețuit

Fluxul de amintiri, întruchipat într-o imensă lume de semnificații, mă face să scriu câteva rânduri, la acest frumos popas aniversar al domnului Nicolae Osmochescu – îndrumător al multor generații de cercetători și practicieni, expert de Drept Constituțional și Internațional, nume de referință notoriu în comunitatea juriștilor din Republica Moldova și de peste hotare.

Îmi revine în memorie, *volens nolens*, un titlu de carte: *Spuse, trăite, dorite amintiri* de Ioan Holender. Și aceasta pentru că îl revăd pe profesor, de-a lungul anilor, în diferite momente care m-au marcat: în sala universitară, clădindu-și cu perseverență biografia intelectuală, în vizorul mass-media, pledând pentru stabilitate, ordine și disciplină și pentru promovarea Dreptului European în Republica Moldova, la mese rotunde, încercând să discearnă originea conflictelor din regiunile de sud ale țării, dar și la mult râvnitele partide de șah, disputate în mod colegial, în orele libere, la catedră.

Spirit perspicace și subtil, persoană de o verticalitate și intuiție profesională demne de invidiat, dar și de o cumsecădenie rară, Nicolae Osmochescu a fost și este un dascăl și un coleg de neînlocuit. Își construiește discursul în mod elaborat și prezintă argumentele în mod tranșant, dacă e necesar. Îl admiram, student fiind și mai apoi coleg de catedră, pentru imparțialitate și onestitate, dar și pentru simțul umorului cu tentă ironică, care venea din refuzul de a accepta nedreptățile sociale, dintr-un nonconformism înnăscut și din căutarea perpetuă a unui adevăr absolut care, desigur, nu există, dar pe care ar trebui să-l scrutăm.

Îl revăd mai apoi pe omagiat vorbind cu pasiune despre politicieni radicali și oameni de stat, despre Declarația de Independență a R. Moldova și despre crearea Comisiei pentru elaborarea Constituției R. Moldova, dar și despre crucialul articol 13 din actul suprem. Este o predestinație deosebită – să ai ce spune în aceste momente importante pentru țară și neam, momente în care e incrustată istoria instituțiilor de stat.

Negociator iscusit, politicianul și juristul Nicolae Osmochescu a știut să-și spună păsul în momentele de tensiune extremă din raioanele din stânga Nistrului, dar și atunci când susținea că guvernul ar trebui să depună toate eforturile pentru a explica populației beneficiile Integrării Europene.

A știut, ulterior, să explice mecanismul alegerii și realegerii judecătorilor Curții Constituționale, comentând în mod elaborat și logic clauzele Codului Jurisdicției Constituționale.

Vorbind în mod analitic, prin intertext, despre „Dreptul internațional în constituțiile statelor contemporane”, autorul de monografia Nicolae Osmochescu identifică mai apoi „Referendumul ca formă de exprimare directă a voinței poporului”, pentru a reveni ulterior la un subiect care îl pasiona dintotdeauna: „Protocolul și eticheta diplomatică”. Aceste monografii constituie o simbioză între cunoștințele în domeniu, stăpânite cu brio, și multiplele experiențe practice ale distinsului dascăl și coleg.

Domnule Nicolae Osmochescu! Acceptați deci, la acest frumos popas aniversar, expresia înaltei aprecieri din partea discipolilor, colegilor, prietenilor și a tuturor celor care Vă apreciază meritele! Cu tenacitate și inteligență, continuați să promovați în comunitatea juriștilor din Republica Moldova adevăratele valori: competența, toleranța, verticalitatea și onestitatea – valori atât de importante pentru construirea unei societăți civile sănătoase!

Ion CAPAȚÎNA,
discipol și coleg, lector superior,
Catedra de Drept Internațional și Drept al Relațiilor Economice

Domnul profesor Nicolae Osmochescu
sau ignoranța bătută la skandenbergh

Încă de la vârsta visătoare a tinereții am înțeles importanța calităților morale și a înaltului angajament manifestat de dascălul care îmi îndrumă primii pași pe serpentinele atât de nebănuite ale

vieții. Providența m-a adus în Cetatea DREPTULUI, unde am avut privilegiul să urmez cursul ținut de neostenitul ctitor de lumină, domnul profesor Nicolae Osmochescu.

Noi, studenții anilor ,90, am pășit sfioși în sanctuarul Maestrului, împodobit cu icoanele făcătoare de minuni ale cunoașterii și înțelepciunii, rămânând frapați de figura emblematică a Domniei Sale, de curajul de a spune lucrurilor pe nume, de suplețea cu care croia fraze suple, pentru a înveșmânta cu ele ideile-i cutezătoare, adesea ieșite din tiparele acelor vremuri, de coerența și elocința remarcabilă, care ne făcea să radiem de admirație, umplându-ne inimile și cugetul de extazul altitudinii amețitoare a gândirii libere, detașată de orice prejudecăți, spre țăriile căreia ne înmbia distinsul nostru dascăl, încurajându-ne cu blândețe părintească să nu ne fie frică de această *Terra incognita* pentru noi.

Prelegerile domnului profesor Nicolae Osmochescu erau veritabile simfonii ale Dreptului internațional public cu care ne alimentam mințile dornice de cunoaștere. Uneori „uverturile” orelor erau line, iar altădată erau somptuoase, aidoma pavilioanelor marilor puteri maritime ale lumii sau la fel de agitate ca apele tumultuoase ale Capului Horn. Vocea domoală a dascălului nostru devenea pe dată gravă atunci când, mânuind cu abilitate nervul tăios al verbului, îi făcea curioși până și pe colegii mai puțin interesați de această materie. Ca printr-o magie pereții aulei se destrămau în văzduh, permițându-ne să ne lăsăm pradă narațiunii domnului profesor. Cu fiecare temă predată aula devenea mai luminoasă și chiar mai spațioasă, deoarece ignoranța începuse să bată în retragere...

În acei ani am aflat de la colegii mai mari că domnul profesor Nicolae Osmochescu este un practicant redutabil al skandenbergului. Mai apoi, însă, am realizat că de fapt dascălul nostru s-a încheștat pe viață și pe moarte cu neagra ignoranță, pe care, invariabil, a învins-o la o partidă de skandenberg!

În această toamnă îi doresc din tot sufletul Patriarhului nostru să câștige toate partidele de skandenberg, chiar dacă va avea ca adversară senectutea sau marea trecere!

La mulți ani, domnule profesor!

Vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru generația mea!

*Ion CREȚU,
magistru în drept,
lector superior universitar, promoția 1998*

Principiile de viață – Adevărul și Patria

Dacă mi s-ar fi cerut doar două cuvinte pentru a caracteriza principiile de viață ale profesorului Nicolae Osmochescu, aș alege – Adevărul și Patria.

Acestea, pentru că Adevărul semnifică, în primul rând, credința în Dumnezeu, dragoste și demnitate, corectitudine și gânduri bune față de toți cei, care te înconjoară. Patria, ar presupune principialitate și profesionalism, erudiție și devotament față de tot ceea ce faci.

Nicolae Osmochescu este un reper moral nu doar pentru tagma juriștilor. Mereu axat pe problematica dreptului internațional, juristul Osmochescu, indispensabil de omul Osmochescu, găsește timp și ardoare întru promovarea dreptului și a valorilor umane. A educat nu numai o generație de profesioniști în domeniu, dar a fost și judecător la Curtea Constituțională, și a reprezentat cu demnitate, în calitatea de Ambasador, Statul Republica Moldova.

Este firesc, că lista calităților de care dispune distinsul profesor poate continua și continua.

Anume așa l-am cunoscut, fiind discipol al Măriei Sale – așa îl cunosc până în prezent deja ca pe un coleg. Desigur, astăzi pot remarca suplimentar și alte calități minunate: un bun familist, un tată și un soț exemplar.

Îmi amintesc de un gând al lui Garabet Ibrăileanu: „Se zice că timpul trece. Timpul nu trece niciodată. Noi trecem prin timp”. Timpul prin care ați trecut și treceți, păstrează acele inscripții atât de prețuite de generațiile care vin.

*Igor DOLEA, doctor habilitat în drept,
profesor universitar, USM, promoția 1988*

Unul dintre cei aleși

Este destul de dificil de a determina un domeniu al activității științifice, în cadrul căruia ar exista atâtea cerințe pentru a aprecia talentul unui savant în domeniul dreptului internațional. Așa, de exemplu, renumita monografie a lui A. de la Pradelle *Maîtres et doctrines du droit des gens*. Paris : Les Editions internationales, 1950. 441 p., a oferit dreptul la un loc pe „Olimpul dreptului internațional” pe parcursul întregii evoluții a științei dreptului internațional doar pentru 26 de savanți. Remarcăm, că numărul celor ce au încercat să conteste această listă a fost foarte mic.

Cele menționate vin să confirme faptul că pentru a deveni savant în domeniul dreptului internațional public este nevoie de o apreciere nu atât la nivel național, cât, în primul rând, la nivel internațional. Adevărul este că dreptul de a se manifesta în acest domeniu pe timpul fostei URSS era destul de limitat pentru concetățenii noștri, din diverse considerente.

În acest context, trebuie să remarcăm că în pofida tuturor problemelor de ordin obiectiv și subiectiv, Republica Moldova s-a bucurat de oportunitatea de a avea un reprezentant de vază în această listă onorifică virtuală. Este vorba despre Profesorul Nicolae Osmochescu!

Personal, mă mândresc că sunt discipolul dlui prof. N. Osmochescu din mai multe considerente. În primul rând, Nicolae Osmochescu a fost cel care mi-a dezvoltat interesul față de dreptul internațional public. În al doilea rând, dlui a fost cel care la începutul anilor '90, în condițiile în care Republica Moldova făcea doar primii pași ca stat suveran și ca subiect de drept internațional, a stat la baza consolidării statalității, a procesului de racordare a cadrului normativ național la standardele dreptului internațional. În al treilea rând, apreciez de fiecare dată rolul domnului Osmochescu în formarea mea ca specialist în domeniu, în special atunci când sunt recunoscut în această postură nu doar la nivel național, dar și la cel internațional. În al patrulea rând, vreau să aduc un singur exemplu. Nu o dată, în special la începutul carierei mele, în cadrul

stagiilor și al conferințelor în străinătate, atunci când mă prezentam și spuneam că dl Osmochescu a fost doctorandul renumitului profesor Grigore I. Tunkin, lumea academică avea o singură reacție – ați avut marea șansă și ocazie să vă formați ca specialist sub conducerea unei asemenea personalități!

Pe parcursul activității didactico-științifice, dl Osmochescu a contribuit solid la formarea specialiștilor în domeniu, asigurând astfel dezvoltarea durabilă a științei autohtone de drept internațional, dar în egală măsură și a Republicii Moldova ca stat.

Prin ce atrăgea și continuă să atragă în jurul său un auditoriu larg, inclusiv studenți, doctoranzi, experți etc.? În opinia mea putem menționa mai multe criterii. Atenționez, că în special este vorba despre caracterul novator în procesul didactic și de cercetare aplicat de Domnia Sa. Să nu uităm, că pe timpul URSS știința juridică sovietică era unul din cele mai conservative bastioane ale frontului ideologic, iar în atare condiții o asemenea abordare a normei de drept necesita mult curaj.

Meritul dlui Osmochescu constă în capacitatea și în stilul de a duce informația auditoriului – natura și esența dreptului internațional, delimitarea dreptului de postulatele ideologice etc.

Un profesor de excelență, ce se manifestă printr-un comportament respectuos față de student, ce posedă cunoștințe profunde în domeniul dreptului, inclusiv al dreptului internațional, dl Osmochescu deține calități personale deosebite – inteligență, cultura întreținerii dialogului, comportament rafinat. Aceste calități personale și profesionale i-au permis dlui Osmochescu să se bucure de un respect deosebit din partea discipolilor săi, a comunității științifice, a practicienilor din Republica Moldova și din străinătate.

*Vitalie GAMURARI,
doctor în drept, conferențiar universitar*

Demnitate, verticalitate, bărbăție și rezistență

Există personalități cu care întâlnirea pe drumul vieții este un cadou generos din partea destinului. Se zice că valoarea darului depinde de calitățile celui care-l primește. Nu însă și atunci când este vorba despre dăruirea fidelă, desăvârșită și necondiționată a Dlui profesor Nicolae Osmochescu discipolilor săi universitari.

Nu cred să fi existat cel puțin un singur student, de la începuturile carierei Domniei Sale de profesor universitar și până în ziua de azi, care să nu fi înțeles de la prima prelegere că are în față o mare personalitate în persoana dlui Nicolae Osmochescu.

Pentru noi, generația studenților de la începutul anilor optzeci, creșcuți și educați în sistemul sovietic, dreptul internațional public era în mare măsură o abstracție, ce ținea de o altă realitate – cea de după cortina de fier. Dar modul în care erau ținute prelegerile transformau disciplina în una din cele mai captivante. Însuși procesul studierii dreptului internațional public sub îndrumarea Dlui profesor Nicolae Osmochescu îți dă sentimentul apropierii de o mare valoare creată de omenire pe parcursul mileniilor în numele conviețuirii pașnice și a supraviețuirii însăși.

Conștiința conexiunii cu universul civilizației umane prin intermediul principiilor și instituțiilor dreptului internațional public ne era sugerată în cea mai mare măsură de personalitatea profesorului, inteligent prin definiție, de o erudiție scilicet, cu o ținută profesorală impecabilă, de o eleganță ireproșabilă dl Nicolae Osmochescu, emana în auditoriu o energie intelectuală debordantă. Nimic nu era spus pe jumătate, nici un aspect al problemelor abordate nu rămânea neelucidat, profesorul nu lăsa loc pentru neclarități sau incertitudini.

Urma să treacă jumătate de viață, pe parcursul căreia să mă fac și eu profesoară universitară, ca să înțeleg profund câtă muncă și dăruire depune dl profesor Nicolae Osmochescu în activitatea de profesor.

Ori de câte ori am marea onoare să-l prezint ca decan în față actualilor studenți pe profesorul meu de drept internațional, pri-

vesc cu multă speranță în ochii studenților și îi rog să dea dovadă de responsabilitatea cuvenită la ore și aceasta pentru faptul că în fața profesorilor de nivelul Dlui Nicolae Osmochescu rămâi întotdeauna student, mereu răspunzător pentru ceea ce faci în viața aceasta.

Lecciónile Domniei Sale nu se limitează la domeniul profesional, sunt lecții de demnitate, verticalitate, bărbăție și rezistență.

*Raisa GRECU, doctor habilitat în drept,
conferențiar universitar USM, promoția 1983*

Nicolae Osmochescu – un adevărat bărbat al neamului

Sensul aflării noastre pe pământ este să căutăm și să ascultăm sunetele îndepărtate și dispărute, deoarece în spatele lor se află patria noastră adevărată

Herman HESSE, scriitor german-elvețian

Prin acest mesaj, am deosebita onoare să adresez cele mai frumoase cuvinte de felicitare ilustrului om în științe juridice, care, fiind la timona acestui domeniu, prin cunoștințele sale acumulate pe parcursul vieții a propulsat și menține Moldova în elita științei juridice internaționale.

Dl Nicolae Osmochescu a fost, este și rămâne în continuare pentru mine personal o personalitate notorie a neamului nostru, cel care a pus bazele științei în drept, căruia i-a dedicat cei mai frumoși ani din viața sa, slujind cu o totală dăruire, cu mult har și cu un deosebit devotament, iar acesta, la rândul-i, l-a ridicat printre promotorii săi de frunte.

Oriunde a activat – în calitate de ambasador, prim-vice-ministru de Externe, judecător la Curtea Constituțională, profesor universitar la USM, și-a demonstrat profesionalismul, onestitatea, exigența, capacitățile manageriale, dorința de a lăsa în urmă doar lucruri frumoase și durabile.

Realizările sale se datorează faptului, că a știut întotdeauna să-și prețuiască subalternii, să construiască punți spre sufletele oamenilor.

Printre discipolii și prietenii dlui Nicolae Osmochescu se numără zeci de ambasadori, miniștri, un șir de doctori în științe juridice, procurori, judecători, avocați și toți îi sunt deopotrivă atașați, pentru că Domnia Sa mereu are sufletul deschis către oameni.

Numele lui, bine cunoscut în țară, reprezintă un destin pus totalmente în slujba științei juridice, iar talentul său indiscutabil de specialist în acest domeniu nu s-ar fi evidențiat atât de pregnant dacă n-ar fi crescut dintr-un caracter modest și sincer. Având chipul luminat, Nicolae Osmochescu posedă darul de a crea în jurul său o atmosferă de destindere și voie bună, fiind disponibil să-l înțeleagă sufletește, cu răbdare și înțelepciune pe fiecare interlocutor al său.

Personal îl cunosc de mult și trebuie să recunosc, că prin calitățile sale excepționale, chiar de la prima noastră întâlnire am descoperit în el un domn deschis și plin de viață, un om de o înaltă cultură și o inteligență notorie, fiind înzestrat cu o minte ageră și un spirit analitic capabil de a anticipa unele situații și evenimente.

Având în vedere toate aceste merite, Domnia Sa poate, în adevăratul sens al cuvântului, să se considere un om împlinit, un om care, chiar în cele mai dificile momente, a știut ce vrea să facă și a realizat întocmai tot ce și-a propus, având de înfruntat deseori cele mai mari obstacole.

Nicolae Osmochescu a câștigat simpatia specialiștilor în domeniu, grație plăcutei sale prezențe, a spiritului de inițiativă și creativitate, responsabilitate și competență, toate acestea fiind asortate iscusit cu multă-multă muncă.

Utilizând terminologia sportivă în calitate de Campion Olimpic, sunt convins că profesorul universitar Nicolae Osmochescu va vâsli voinicește pe valurile vieții încă mulți ani înainte și se va bucura de rodul muncii, de succesele obținute, având totodată parte de susținerea și dragostea celor apropiați.

*Nicolae JURAVSCHI,
președinte al Comitetului Național Olimpic și Sportiv al RM,
Dublu Campion Olimpic*

O personalitate emblematică a locului și a timpului nostru

Asurziți de zgomotul străzii, dezgustați de declarațiile arogante ale politicianilor, dezorientați de prognozele guralive ale analiștilor politici, probabil ne-am fi lăsat de mult copleșiți de disperare și am fi renunțat să mai avem încredere în idealuri, dacă nu am fi avut în preajma noastră modele exemplare de omenie, demnitate și autoritate intelectuală. Nicolae Osmochescu se evidențiază printre aceste chipuri rare și unice drept o personalitate emblematică a locului și a timpului nostru, emblematică și exemplară prin statornicia și fermitatea cu care susține cauza valorilor noastre identitare, o personalitate remarcabilă și distinctă pe fundalul vieții publice de la noi.

Este o personalitate deosebită.

Deși are un înalt statut profesional și social și a ajuns în cele mai înalte sfere ale puterii, (fiind prim-vice ministru al afacerilor externe, judecător la Curtea Constituțională, ambasador, autor de studii în domeniul dreptului, expert în probleme de drept constituțional și internațional) Nicolae Osmochescu a rămas alături de oamenii obișnuiți și nu s-a lăsat contaminat de virusul grandomaniei și aroganței. Îl putem întâlni adesea în aulele universitare și pe malul vreunui lac la pescuit, la televizor și în troleibuz, în sălile de teatru și în biserică la liturghie. Este un om deosebit și la chip, și la caracter, dar și prin poziția civică și intelectuală.

În timp ce lumea din stradă aleargă și se îmbrânțește, Nicolae Osmochescu pășește calm și hotărât (și, apropo, niciodată nu întârzie), chipul său cu barbă albă frumos îngrijită și privirile atente aruncate prin lentilele ochelarilor ne duc cu gândul la portretele aristocraților sau intelectualilor din sec. XIX. Cred că nu vom greși dacă vom afirma că asemănarea nu se oprește doar la trăsăturile exterioare, căci prin felul în care și-a asumat și urmat misiunea de intelectual, prin devotamentul față de idealurile umanismului, prin consecvența cu care a promovat valorile civice și democratice se înrudește spiritual cu legendarele personalități vizionare și idealiste care au pus bazele Europei moderne. Nicolae Osmoches-

cu face parte din pleiada oamenilor iluștri care au avut curajul și entuziasmul de a schimba cursul istoric al Moldovei și de a pune temelile unui stat de drept pe această palmă de pământ, și în acest demers a rămas un om deosebit: nu a acceptat compromisuri cu propria conștiință, nu a profitat de poziția sa pentru a face avere și, poate lucrul cel mai important, nu a renunțat să pledeze pentru adevăr și idealul asumat cândva. Îl urmărim la televizor, invitat în calitate de expert în cele mai sofisticate și stufoase probleme ale politicii naționale și internaționale și îl admirăm, căci și aici distincțiile sunt evidente. Adeseori, în timp ce interlocutorii fac spume la gură și țipă patetic lozinci populiste, Nicolae Osmochescu nu obosește să repete și să explice, cu o stăpânire de sine de invidiat, făcând recurs la rațiune, la logică și la litera legii, mizând și mai sperând totuși la luciditatea și înțelepciunea cetățenilor.

Duminicile vine la liturghie la Catedrala Sfânta Teodora. Deși sănătatea îi este nespuse de vulnerabilă după cele câteva operații la picior și la inimă, rămâne să se reculegă în picioare și niciodată nu profită de scaunele libere.

Iată, alături de noi, un Om cu verticalitate și demnitate, un model exemplar pentru cei care au ajuns să se îndoiască în existența și necesitatea valorilor morale, profesionale și civice.

*Petru HADÂRCĂ, actor, regizor și
Mariana ONCEANU-HADÂRCĂ, membru al
Consiliului Coordonator al Audiovizualului*

Om de omenie și profesor de vocație

Cred că nu există nimic pe lume care să te facă să fii modest, ca dragostea pe care o nutrești pentru oameni.

Omul, Profesorul Nicolae Osmochescu este o figură marcantă a vieții publice din Republica Moldova. Nu am început întâmplător cu acest motto. Cu mai mulți ani în urmă, pășind pragul Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, am întâlnit această personalitate care, atunci, la prima vedere, avea o ținută neordinară, purta barba „à la revolution”, ne părea cam distanțat de ceilalți.

Dar aceasta, la prima vedere. După prima prelegere susținută de Domnul Nicolae Osmochescu, noi, bobocii de atunci, am văzut și am simțit o personalitate, un om de la care poți învăța multe.

De la acest om emana o putere de convingere, dar se vedea, totodată, o modestie, o cumsecădenie. Profesorul Nicolae Osmochescu ne-a insuflat ideea că cel mai de preț pentru om este demnitatea și verticalitatea. În orice împrejurare acela care poate să ajungă în fruntea unui grup, unei colectivități, trebuie să fie și deasupra slăbiciunilor omenești, vorba filosofului: „Prea marea putere n-ar servi decât să-l așeze de fapt mai prejos de ceilalți și de ceea ce ar fi fost el însuși dacă ar fi rămas la fel cu ei”.

Astfel, numai printr-o constatare, Dumnealui a încercat să ne lămurească rostul omului legii în societate. A încercat să ne insuflă necesitatea de a fi onești în timpul când judecam pe alții, să fim cei care văd omul, Omul cu bucuriile și necazurile lui.

Nicolae Osmochescu are un stil propriu de concepere și redare a temei de studiu, pregătește cu minuțiozitate auditoriul pentru viitoarea „confruntare”, astfel studenții sunt din start predispuși la un dialog, la găsirea în comun cu profesorul a soluției pentru fiecare subiect analizat. Orele de auditoriu cu asemenea profesor nu sunt un interogatoriu, dar mai mult un schimb de opinii dintre „egali”. Această metodă, destul de eficientă, are drept scop de a trezi interesul față de lectură, dat fiind faptul că un om instruit este pregătit atât pentru confruntarea verbală, cât și pentru dialog. A ști, este a prevedea, a prevedea este a putea. Numai omul de vocație poate mânui cu desăvârșire intuiția și convingerea în impunerea opiniei sale auditoriului. Profesorul Nicolae Osmochescu bazându-se mereu pe intuiție, având predispoziția de a se bizui pe inteligență nu numai în funcția ei obișnuită, folosește acest instrument pentru a dovedi că și lucrurile, cazurile complicate nu depășesc limitele obișnuitului.

Eugen Lovinescu, pe timpuri, menționa că „vocația vine nu numai dintr-o convingere robustă în valabilitatea meșteșugului... fără convingere nu se poate face nimic trainic”. Acesta este și crezul profesorului.

În calitate de conducător științific la tezele de licență, profesorul Nicolae Osmochescu propune mereu viitorilor absolvenți să aleagă acele teme care pot fi de un real folos în materie de drept. În acest sens orice jurist trebuie să fie ghidat de maxima ilustrului J. W. Goethe: „Perfecțiunea e o normă cerească, voința de perfecțiune e norma omului”.

*Valeriu NEMERENCO, doctor în drept,
pretor al sectorului Buiucani, promoția 1984*

Spirit tutelar al dreptului internațional public

Pentru a creiona personalitatea complexă a profesorului Nicolae Osmochescu, voi prezenta câteva date din viața și activitatea Domniei Sale.

Nicolae Osmochescu absolvește Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova în anul 1973 cu Diplomă de excelență, efectuând studii de doctorat și cercetare științifică în cadrul Universității de Stat din Moscova „M.V. Lomonosov” în anii 1974-1977, obținând gradul de doctor în dreptul internațional.

Formația enciclopedică, secundată de o muncă uriașă, îl recomandă pe Domnul Nicolae Osmochescu în aria științelor juridice, fapt confirmat și de conținutul bogat al activității sale în calitate de lector, lector superior, conferențiar, profesor universitar, prim-vice ministru al afacerilor externe al Republicii Moldova, judecător la Curtea Constituțională etc.

Spirit tutelar al dreptului internațional public, profesorul universitar, doctor în drept, Nicolae Osmochescu, ajuns în această toamnă la vârsta de 70 ani, face parte din pleiada marilor profesori autohtoni care și-au lăsat puternic amprenta personalității asupra multor generații de studenți care i-au audiat cursurile în centrele universitare din țară și din străinătate.

Experiența profesională îi permite, de asemenea, să se implice activ în procesul de legiferare, fiind membru al multiplelor comisii de stat pentru elaborarea mai multor acte normative privind reforma constituțională, consolidarea statalității Republicii Moldova, soluționarea diferendului transnistrean etc.

În studiile privind legislația Republicii Moldova profesorul a adus nu numai importante precizări și necesare rectificări privind afirmațiile unor cercetători în domeniul dreptului constituțional, ci a îmbogățit bibliografia de referință cu valoroase contribuții personale. Relevant este cazul privind comentariul dispozițiilor constituționale despre drepturile și libertățile omului, teritoriul Republicii Moldova, respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale etc.

Profesorul s-a evidențiat și în cadrul dialogului științific privind integritatea, suveranitatea Republicii Moldova la Radio, TV, susținând cu mult profesionalism conferințe, comunicări științifice, alocuțiuni etc., atât în țară, cât și în afara ei.

Pe dascălul nostru îl omagiază într-adevăr nu numai studenții și profesorii Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova – unde profesorul își desfășoară activitatea sa de zi cu zi. Domnia Sa este venerat atât de colegii săi din țară și din străinătate, cât și de prestigioase personalități ale lumii academice și cultura- le moldovenești și de peste hotare, ceea ce denotă cu prisosință recunoașterea sa națională și internațională.

Profesorul are o amplitudine, Domnia Sa a înoculat studenților săi, grație competenței, erudiției, cultului muncii, „patima” studiului și a cercetării științifice prin biblioteci și arhive, respectul față de orice om, afirmarea spiritului cinstei și al dreptății și, prin aceasta, al marilor valori civilizatoare, ce-și găsesc expresie în textul Declarației universale a drepturilor omului, Constituției Republicii Moldova etc.

În această calitate, formează promoții întregi de tineri, pentru care constituie un exemplu de profesionalism, rigurozitate, exigență și onestitate, este mentorul mai multor discipoli și pregătește un impresionant număr de cadre științifice în domeniul științei dreptului internațional public.

*Andrei SMOCHINĂ,
doctor habilitat în drept,
profesor universitar, ULIM, promoția 1974*

Cu rădăcini adânci în destinul neamului

Pe viitorii juriști studenți (în a doua jumătate a anilor '70 ai secolului trecut) Nicolae Osmochescu ne-a surprins și ne-a cucerit chiar de la prima sa apariție la catedra USM în calitate de lector pentru obiectul Drept internațional. Se deosebea vădit de boșorogimea ce ne tot băga în capetele noastre flămânde de nou doar dogme anchilozate ale școlii sovietice. Aveam în față un tânăr chipeș, isteț și elevat la vorbă, bine dotat în materia ce ne-o preda. Apoi și Dreptul internațional era un obiect absolut nou, chiar neobișnuit în contextul URSS, când RSSM de atunci nu avea niciun drept de reprezentare pe plan extern.

Drumurile vieții (profesionale, politice) ne-au tot reîntâlnit, de fiecare dată descoperind la el calități în ascensiune pe diverse planuri. Am colaborat activ pe când dumnealui era conducătorul grupului de elaborare a noii Constituții, iar eu – vicepreședinte al comisiei de redactare a acesteia, precum și în cadrul Comisiei pentru reforma juridică și de drept. Am recurs mereu la sfaturile și aprecierile bunului meu profesor și în calitate de vicepreședinte al Parlamentului, în funcția de viceprim-ministru, inclusiv la cărma Comisiei pentru reforma teritorială și descentralizare a puterii de stat.

Vastele-i și valoroasele-i cunoștințe în domeniul dreptului constituțional autohton și internațional, acumulate pe când a fost judecător al Curții Constituționale și în procesul activității sale științifice (monografia *Dreptul internațional în constituțiile statelor contemporane*, multiple articole la temă), constituie motivul frecventelor prezențe și solicitări în cadrul emisiunilor de la cele mai diverse posturi ale audiovizualului, al mai multor intervenții în presa scrisă de la noi. Este apreciată în acest sens și vasta-i experiență diplomatică și de demnitar public – consilier prezidențial, viceministru al Afacerilor Externe, Ambasador.

Chiar dacă a depășit deja vârsta majorității celor cu care îl comparăm în contrapunere pe tânărul nostru profesor la începutul acestor rânduri, nici frumoasa-i barbă argintată nu poate camufla energia pozitivă și elanul combativ păstrate și crescute pe drojdiile

învolveratelor vremi trăite de generațiile noastre. Domnul profesor e Omul zilei de azi, e europeanul cu rădăcini adânci și sănătoase în destinul neamului.

*Nicolae ANDRONIC,
ex-vicepreședinte al Parlamentului ,
ex-viceprim-ministru al Guvernului,
promoția 1981*

MĂRTURISIRILE DISCIPOLILOR

Sufletul ce mi-a retușat destinul!

E foarte greu să găsești vorbe potrivite pentru o persoană dragă. Cuvintele par a fi sărace, incapabile de a îmbrăca gândurile ce mi străbat mintea. Și, totuși, voi încerca.

Profesorul Osmochescu este mentorul meu!

L-am cunoscut în anul 1995, fiind pe atunci studenta anului II de facultate. Lumea care mi-a fost deschisă m-a fascinat! Domnia Sa părea a fi coborât din alte timpuri: cele în care noblețea avea valoare, dar nu avea preț. Maniera în care a prezentat materia m-a transformat în „sclava” dreptului internațional. Deși eram la început de facultate, viitoarea mea specializare era deja decisă. Mai mult de atât, această vrajă continuă până astăzi, conotând, de fapt, dimensiunea mea profesională.

Nota maximă pe care am obținut-o la examen am calificat-o ca pe un veritabil succes, dar și ca pe o provocare în ceea ce privește continuarea studiilor pe acest segment. Îmi doream cu tot dinadinsul ca cel care îmi va ghida pașii în continuare să fie doar Domnul Profesor Osmochescu. Pentru a vă convinge că vorbesc despre un maximalist în toată ființa sa, vă voi mărturisi că a meditat îndelung până a acceptat acest rol. Mai mult, mi-a solicitat un pachet de acte, printre care și anexa diplomei de licență. Sincer, nu există o altă persoană, nici măcar eu, care să o fi studiat cu atâta minuțiozitate cum a făcut-o Domnia Sa. După vreo jumătate de oră de analiză „mută”, Domnul Profesor mi-a zis ferm: „Accept, dar cu o singură condiție: cooperarea noastră începe de ieri!”

Sunt fericită că la momentul potrivit am aplicat pentru doctorat, acesta, mai presus de toate, mi-a oferit șansa de a „intra” în viața Profesorului Osmochescu, care aiudoma unui părinte extrem de responsabil m-a condus pe această cale.

Fiind întruchiparea înțelepciunii, Domnia Sa o împarte cu dărnicie. Te cucerește prin felul său de-a fi. Înveți din felul dânsului de-a fi. Și vrei câtuși de puțin să-i semeni.

Mult stimat Domnule Profesor Nicolae Osmochescu!

Vă mulțumesc pentru faptul că ați avut încredere în mine, că mi-ați oferit șansa de a crește!

Vă mulțumesc pentru tot timpul pe care mi l-ați oferit, cu siguranță l-am „furat” de la cei dragi!

Vă mulțumesc pentru cuvintele înțelepte, pline de forță, care m-au ridicat, m-au încurajat și care m-au făcut să zbor!

Vă mulțumesc pentru căldura inimii, pentru că mi-ați deschis ușa casei și mi-ați oferit bunătațe!

Vă mulțumesc pentru faptul că sunteți parte din viața mea! E un dar fără de preț!

Mă rog bunului Dumnezeu să Vă aibă în pază și să Vă dea putere și sănătațe!

Cu plecăciune,

*Carolina CIUGUREANU-MIHAILUȚĂ, doctor în drept,
doctoranda anului 2007, promoția 1999*

În semn de omagiu pentru profesorul meu,
domnul nicolae osmochescu

Pe când eram studentă la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova am avut marele noroc de a-l avea ca profesor de drept internațional public pe domnul Nicolae Osmochescu, în anul al IV-lea de facultate.

Acest remarcabil profesor are o logică juridică ireproșabilă și un mod interesant de a aborda lucrurile. La prelegerile domnului Osmochescu am înțeles, înainte de toate, ce înseamnă să gândești corect juridic, fapt care a contribuit la formarea mea ca juristă, și

îmi este util și astăzi, în activitatea mea de elaborare, interpretare și aplicare a normelor de drept. Am rămas marcată, în egală măsură, de prestața sa în aula universitară și poate tocmai de aceea, am ajuns și eu, fie și târziu, lector universitar. Îmi aduc aminte că tânărul lector Nicolae Osmochescu, care tocmai terminase studiile de doctorand al Facultății de Drept a prestigioasei Universități de Stat „M. Lomonosov” din Moscova, venea întotdeauna, în fața noastră, elegant și stăpân pe materie. În afară de faptul că posedă cunoștințe temeinice în domeniul dreptului internațional profesorul Osmochescu era iscusit și în arta predării disciplinei sale. Fiind înzestrat cu tact, domnul Nicolae Osmochescu ne explica amănunte ale unor chestiuni mai complicate, cu multă răbdare și pasiune, iar atunci când îl rugam să repete o frază, își relua gândul spunându-ne cu bunăvoință că, de fapt, el nu face dictare, ci expune un subiect. Îmi amintesc bine că, la început de curs, ne-a explicat și cum trebuie să luăm notițe.

Pe lângă cunoștințele vaste și aprofundate, de mare erudit, remarcabilul profesor Osmochescu are și un simț fin al umorului. Pentru o bună parte dintre noi, dreptul internațional nu era un obiect simplu, deoarece, în acele timpuri, dreptul internațional cuprindea aspecte ale dreptului umanitar și ale drepturilor omului, și, în plus, era predat în limba rusă, la fel ca majoritatea disciplinelor studiate la Facultatea de Drept a Universității de Stat. Predarea în rusă făcea și mai greu de înțeles această subtilă materie. Norocul nostru era că lectorul Osmochescu – bun cunoscător și vorbitor de limba română – ne lămură românește, de cele mai multe ori la pauză, unele chestiuni mai spinoase, și dacă îi spuneam că am înțeles, atunci ne zicea zâmbind: acum am înțeles și eu.

Chiar de la primele ore de curs, ne-am dat cu toții seama cât de pasionat era lectorul Nicolae Osmochescu de disciplina sa de studiu. Avea atitudinea unui mare îndrăgostit de domeniul său. O dovadă în plus este că, după o strălucită carieră de diplomat și judecător al Curții Constituționale a Republicii Moldova, domnul Osmochescu a revenit la catedră, la prima sa dragoste: dreptul internațional public.

Am auzit de la multă lume de calitate și de la soțul meu, diplomat de carieră, că în activitatea sa de prim-vice-ministru al Afacerilor Externe și ambasador al Republicii Moldova în Uzbekistan, priceputul diplomat Nicolae Osmochescu s-a dovedit a fi, într-o perioadă dificilă și crucială pentru destinele țării, un demn apărător al intereselor naționale și un negociator abil, despre care se spune că negocia aidoma unui negustor oriental de covoare. Prim-vice-ministru Osmochescu niciodată n-a admis, în note și în alte documente diplomatice, sintagmele „regiunea transnistreană”, în loc de „raioanele de Est ale Republicii Moldova”, „liderii de la Tiraspol”, în loc de regimul separatist de la Tiraspol”, „diferendul”, în loc de „conflictul între Republica Moldova și raioanele separatiste din Estul țării” etc.

De altminteri, am avut onoarea ca prim-vice-ministru al Afacerilor Externe Osmochescu, care era în fruntea Comisiei guvernamentale de concurs, să ne selecteze și recomande pe mine și pe soțul meu, în baza rezultatelor obținute la examenele scrise și orale, la Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA) de la București.

Soarta mi-a oferit o șansă extraordinară să-l întâlnesc pe acest distins profesor, la începuturile formării mele ca juristă, și apoi să-l admir în funcțiile de demnitate publică pe care le-a ocupat. De n-ar fi existat asemenea oameni și asemenea mari profesori cum este domnul Nicolae Osmochescu, nici eu și nici mulți dintre colegii mei de facultate n-am fi ajuns să cunoaștem cum se cuvine dreptul și să călcăm cu dreptul în viață.

*Galina CHIRINCIUC,
promoția 1977*

Om al științei

Excelență, cu ocazia acestui onorabil jubileu, Vă exprimăm, stimată domnule Nicolae Osmochescu, sincere felicitări și profunde sentimente de recunoștință pentru activitatea Dumneavoastră

profesională, pe parcursul căreia ați dat dovadă, că sunteți o personalitate remarcabilă, Om al științei, Profesor, Om de stat, care și-a adus un aport considerabil la dezvoltarea statului Republica Moldova.

Doresc să menționez, că dl Nicolae Osmochescu este personalitatea, care „a așezat”, la locul ei, piatra de temelie în studiul și dezvoltarea unei asemenea științe cum este cea a Dreptului internațional public în Republica Moldova, fiind și primul profesor din țara noastră, care a obținut, pe timpul ex-URSS, titlul științific de doctor în dreptul internațional. Iar noi, cei de la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova, am avut onoarea să fim printre primii studenți ai Dumneavoastră, cărora le-ați predat primul curs de Drept internațional public, care, până atunci, nu se regăsea în planurile de studii ale instituțiilor de învățământ superior din Moldova. Dl Profesor Nicolae Osmochescu, cu o ușurință și o măiestrie vădită, ne-a predat noțiuni noi și complicate. Aveți de atunci, dle Profesor, un stil deschis și comunicativ de predare, care vă deosebește și este remarcat de toți studenții, care ne-a permis și nouă de a însuși și a pătrunde în secretele acestei științe. Cred, că aceste calități didactice ale personalității remarcabile ale dlui Osmochescu au fost, pe parcurs, mult apreciate de pleiada de studenți, masteranzi, doctoranzi care i-au urmat calea.

Sunt bine cunoscute și apreciate responsabilitatea, exigența și sacrificiul de care a dat dovadă dl Nicolae Osmochescu în timpul onorării obligațiilor funcționale în perioada exercitării funcției de prim-vice-ministru al Afacerilor Externe al Republicii Moldova. Perioadele anilor 1990-1992 și 1994-1995 au fost ani de grele încercări și de devenire a statalității Republicii Moldova, iar activitățile dlui Nicolae Osmochescu la afirmarea statului în plan internațional merită toată aprecierea. Primele negocieri și primele acte normative ale Ministerului Afacerilor Externe au fost elaborate nemijlocit, ori cu concursul dlui Nicolae Osmochescu, iar valorile aduse la elaborarea textului Constituției Republicii Moldova sunt de netăgăduit. O contribuție substanțială în activitatea dlui Nicolae Osmochescu este activitatea la procesul de implementare

a normelor și principiilor dreptului internațional public în politica externă a Republicii Moldova.

*Eugenia și Aurel KISTRUGA,
promoțiile 1977 și 1978*

Un adevărat om

De obicei, cu ocazia aniversărilor, se spun banalități. Eu, însă, aș vrea, cu acest prilej, să Vă fac o confesiune, o revelație. Pentru că în cariera mea profesională am înțeles să deosebesc niște lucruri: în lumea aceasta sunt oameni și Oameni.

Primii ar fi acei care te lansează în viață așa cum ar fi plantat un pom.

Ceilalți sunt apa, căldura și lumina soarelui, fără de care nu crește nici un fir de iarbă. Dumneavoastră pentru mine ați fost, și sunteți în continuare, exact ceea ce m-a făcut să cresc ca personalitate.

Am adunat, m-am inspirat și am profitat dezinteresat din tot ce ați avut mai bun și ați pus la dispoziția a zeci și sute de studenți și doctoranzi. Din experiența Dumneavoastră, din inteligența, din cunoștințele acumulate pe parcursul prodigios al vieții Domniei Voastre.

Dacă astăzi mă simt o persoană împlinită, atunci o datorez într-o mare parte Dumneavoastră. Fapt pentru care – plecâciunea de la toată înălțimea de om vine pentru un adevărat Om, cu toate urările de bine, sănătate și suflet împăcat.

*Cristina MARTÎNIUC,
doctoranda anului 2007*

Ce poți spune despre domnul Osmochescu?

Dacă îl auzi, îl vezi, citești ceva scrise de el sau despre Dumnealui imediat apare în memorie surâsul ironic și privirea inteligentă și acea simplitate pe care o posedă doar oamenii cu adevărat nobili din fire.

Am avut ocazia fericită să fiu studenta Dumnealui la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Chișinău. În anii sovietici disciplina la care ne era profesor era din arealul fantasticului – Dreptul internațional, Organizațiile și instituțiile internaționale, adică, din punctul de vedere al studenților pragmatici, puțin necesară pentru viitorul nostru. Dar anume acelea au fost cele mai interesante prelegeri și seminare, cu exemple neordinare, cu haz și umor, cu un spirit de ingeniozitate și noutate, care, în contrast cu maniera dură academică a altor profesori, ne-a făcut pe toți adepți ai disciplinei.

Apoi, peste ani, am lucrat deja împreună la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, unde domnul Osmochescu era unul dintre cei primi șase judecători. Erau timpuri complicate dar și interesante, când se forma instituția, se elaborau principiile ei de activitate, se punea temelia reală de partajare a puterilor în stat. În această perioadă l-am apreciat din nou pe domnul Osmochescu. Profesionist de talie europeană, cu experiență și capacități neordinare, un spirit deosebit de observație la sistem și detalii, o profunzime a gândirii, logică și simplitate în expunerea lucrurilor complicate. Am văzut și am înțeles care este povara adevărată a unei poziții principiale și corecte la adoptarea deciziilor.

Dar anii nu au schimbat atitudinea Dumnealui față de oameni – simplă, prietenoasă, binevoitoare, puțin ironică. Rămâne a fi o personalitate integră, principială, cu un neastâmpăr tineresc și interes constant față de metamorfozele vieții noastre.

Iar noi să prindem cât mai multe lucruri frumoase de la Dumnealui!

*Olga POALELUNGI,
șef al Biroului Migrație și Azil MAI.
promoția 1982*

Nume notoriu în domeniul dreptului internațional din
Republica Moldova

Nicolae Osmochescu este omul despre care le spui altora cu mândrie că îl cunoști. Cel mai notoriu nume în domeniul dreptu-

lui internațional din Republica Moldova, perfecționist în profesie, dar și o persoană care emană bunăvoință și atrage cu carismă oamenii în jurul său asemenea unui magnet.

Judecătorul Nicolae Osmochescu a fost unul dintre cei care au stat la începuturile Curții Constituționale de la Chișinău, diplomatul Nicolae Osmochescu a contribuit la stabilirea primelor relații internaționale de către tânărul stat Republica Moldova.

Cât despre Facultatea de Drept a USM (pe care au absolvit-o toți cei patru membri ai familiei noastre), aceasta este asociată deja cu numele Profesorului Osmochescu, iar simplul fapt de a-i fi fost student este echivalent cu o recomandare pozitivă.

Nicolae Osmochescu este unul dintre puținii specialiști, autoritatea și competența cărora nu poate fi pusă niciodată la îndoială. Și-a cucerit de mult, și pe bună dreptate, titlul de expert cu cele mai profunde cunoștințe în domeniul dreptului internațional, dar, cu toate acestea, răspunde în continuare cu maximă receptivitate oricând i se solicită opinia.

*Iulia și Isai SÂRCU, promoția 1976;
Diana SÂRCU-SCOBIOALĂ, doctor habilitat în drept,
conferențiar universitar, USM, promoția 1998;
Artur SÂRCU, promoția 2003*

Profesorul Nicolae Osmochescu

Cicero afirma că instruirea minții este la fel de necesară ca hrana pentru corp. Ani în șir, mii de tineri se formează ca profesioniști, trecând instruirea minții sub îndrumarea dlui Nicolae Osmochescu.

Am pășit și eu pe drumul spre studii, un drum plin de provocări care deseori m-a adus și în drept cu Catedra de drept internațional și drept al relațiilor economice externe. De fiecare dată aveam emoții bătând la ușa Catedrei, simțeam ca acolo e o lume aparte, o lume a diplomației și comerțului.

Odată ce deschizi acea ușă îți apare imaginea profesorilor implicați în muncă, cufundați în gânduri și prinși în pregătiri.

De fiecare dată când mă aflu în birou în același timp cu dl Osmochescu, chipul Dumnealui și forța aparte îmi captau atenția inspirându-mi respect și liniște.

Aerul degajat și sigur, tabla de șah și acea esență de diplomat, sporeau emoțiile studentului în fața Profesorului Osmochescu.

Pe parcursul anilor de facultate am observat de multe ori cum studenții își temperează mersul pe hol când ajung în drept cu dl N. Osmochescu, cum își fac curaj să intre la Catedră, și nu pentru că le era frică, ci pentru a-și arăta Respectul față de Dumnealui.

Cei care am fost studenții dlui Osmochescu, cei care am purtat discuții cu dumnealui, cei care l-am ascultat cum își împărtășește opiniile ghidate de experiența acumulată, sau, pur și simplu ne-am aflat în preajma lui, toți am fost atinși de acea forță și siguranță, și am încercat să învățăm să fim și noi deosebiți și să gândim obiectiv și documentat.

*Victoria MUNTEANU,
coordonator proiect,
promoția 2005*

Recunoștință

În viață reușesc să ne inspire sau să ne marcheze nu foarte multe lucruri, dar și mai puțini oameni..., iar găsirea unor modele, care și-au culminat viața prin realizări grandioase, ne marchează propria revelație. De aceea de fiecare dată când dl Osmochescu pășește pragul aulei de prelegeri se așază liniștea peste fiecare dintre studenți – cu toții își dau seama că domnul modest, care stă în centrul sălii, a reușit să cuprindă pe parcursul vieții sale necuprinsul, și toate realizările sale, biografia sa uimitoare trezește admirație la tinerii de 20 de ani.

Viceministru al Afacerilor Externe, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Uzbekistan, Tașkent, Judecător la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, Profesor Onorific al Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Uzbekistanului, Doctor în drept și profesor univer-

sitar – dar mai presus de toate o personalitate de o inteligență transcendentă în domenii variate, care și-a împărtășit întotdeauna cunoștințele cu generațiile tinere și care a susținut și continuă să susțină tinerii ambițioși în plan academic, susținându-i pe parcursul elaborării tezelor de licență, de master și de doctorat. E un profesor, care crește aripi discipolilor săi și crede că parcursul țării noastre depinde de înălțimea zborurilor lor.

La aniversare îi doresc dlui Osmochescu, în numele tuturor studenților, să continue neobosit să crească și să ghideze tineri ambițioși, să creadă în ei. Să aibă parte de un ocean de sănătate, un munte de noroc, de cele mai frumoase gânduri și sentimente de recunoștință din partea studenților ai căror pași i-a ghidat ani de-a rândul spre lumina științei.

Ne-a ajutat să trecem cu mintea dincolo de paginile cărților, ne-a vegheat cu multă răbdare și ne-a arătat cum să descoperim resurse nebănuite în conștiința și în imaginația noastră, devenind oameni puternici și realizați din punct de vedere personal și profesional. Entuziasmul său nu cunoaște cifre sau vârste și îi doresc să își păstreze întotdeauna tinerețea lăuntrică și forța prin care mișcă curiozitatea și setea de cunoștințe în fiecare din noi.

Să se simtă împlinit prin studenții săi, deoarece, fiind coordonatorul diverselor teze de licență și de doctorat a ctitorit spirite de o înaltă erudiție și să aibă parte de cât mai multe momente în care să fie oprit în stradă de oameni, cărora cândva le-a vorbit din centrul sălii de prelegeri ca să i se spună „Mulțumesc”.

Să zâmbiți, domnule profesor! Cât mai des și cât mai mult, fiindcă foarte mulți studenți zâmbesc când vorbesc despre Dumneavoastră și recunosc că sunteți cea mai caldă amintire a anilor universității, fiindcă numele dumneavoastră răsună în oameni indiferent de cât timp în urmă au absolvit Facultatea de Drept a Universității de Stat din Republica Moldova.

Vă mulțumim!

Augustina ȘIMAN, promoția 2014

Profesorul Nicolae Osmochescu – maestru spiritual pentru generații de juriști

Prin întreaga sa activitate, profesorul Nicolae Osmochescu s-a identificat drept o personalitate ale cărei dimensiuni în dreptul internațional public nu sunt întrecute de nici un alt reprezentant al jurisprudenței naționale. Personalitatea sa neordinară, excepțională l-a plasat la nivelul profesorilor de elită ai domeniului juridic, care a educat generații de juriști talentați, conferindu-i meritos titlul de maestru spiritual pentru consacrare. Opera sa științifică, definitivează valoarea juristului, pedagogului, cercetătorului, autorului de o incontestabilă valoare, cunoscut militant pentru reformarea și europenizarea educației universitare contemporane. Acei care au avut onoarea să-l cunoască, au remarcat o personalitate de excepție, un erudit cu spirit enciclopedic, cu o verticalitate puternică a fundamentelor creștine, un Om de speță rară și cu o activitate febrilă.

Bunul nume al Domniei Sale se bazează pe erudiția și experiența, care i-au consolidat viziunea și principiile de viață, astfel, prezentându-l pe Nicolae Osmochescu drept o personalitate cu un suflet de o noblețe și o demnitate fără egal. Acei care îl au alături, i-au remarcat tenacitatea și consecvența în tot ce a făcut și continuă să întreprindă în domeniul jurisprudenței, consacrându-și întreaga viață și activitate științei juridice.

Provenind din mediul rural, la fel ca mulți iluștri juriști cărturari ai generației sale, omul de știință Nicolae Osmochescu, parcurge, de-a lungul anilor, toate etapele de carieră didactică și universitară – lector, lector superior, conferențiar universitar, profesor universitar și șef de catedră. În anii 1974-1977, absolveste doctoratul la Facultatea de Drept a Universității de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova, obținând gradul științific de doctor în drept internațional, fiind remarcat printr-o amplă viziune asupra interpretării relațiilor internaționale.

Din 1973 până în 1990 activează în calitate de lector, lector superior, docent, șef de catedră la Facultatea de Drept a Universității

de Stat din Moldova, iar din 1992 își aduce contribuția la formarea tinerilor generații de juriști din cadrul Departamentului de Drept al Universității Libere Internaționale din Moldova și a Facultății de Drept a Universității de Studii Umanistice din Moldova. În această perioadă, profesorul Nicolae Osmochescu a dublat activitatea de cercetare științifică cu o intensă activitate de îndrumare a diverselor colective și structuri didactice. Atât la cursurile și seminarele cu studenții, cât și în calitate de coordonator al multor teze de doctorat, a știut să îmbine cu tact, căldură și disponibilitate sufletească cu impunerea unui climat de seriozitate și chiar a unei solemnități a procesului de cunoaștere științifică. În felul acesta el a reușit să le insuflă studenților și doctoranzilor săi nu numai pasiunea și dragostea pentru dreptul internațional public, ci și conștiința însemnătății sociale ce-i revine demersului juridic. El s-a dovedit a fi un adevărat animator și conducător al vieții științifice. Aria cercetărilor întreprinse de el se dovedește a fi extrem de variată, de la domeniul juridic, la cel politic, social, economic etc. A participat la un număr impresionant de reuniuni științifice naționale și internaționale cu destinse rapoarte, remarcate prin stilul inconfundabil al interpretării actului juridic, a onorat prin prezența sa nenumărate foruri, reuniuni și emisiuni televizate. În prezent, profesorul Nicolae Osmochescu își continuă activitatea didactică în cadrul Catedrei drept internațional și drept al relațiilor economice externe din cadrul Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova. Privind retrospectiv opera, activitatea didactică, științifică și administrativă, se remarcă nu numai numărul mare al contribuțiilor, ci și diversitatea tematică a acestora, care îmbrățișează un domeniu exigent și destul de contorsionat. Deși grevată de investiția de timp și energie impusă de diferite funcții administrative și academice pe care le-a îndeplinit, activitatea științifică a lui Nicolae Osmochescu s-a concretizat în remarcabilele monografii cunoscute de către specialiștii din domeniu, doctoranzi, masteranzi și studenți: „Dreptul internațional în constituțiile statelor contemporane”, „Referendumul ca formă de exprimare directă a voinței poporului”, „Protocolul și etiche-

ta diplomatică”, studii în reviste de specialitate, colaborări în lucrări de sinteză și volume colective etc. Remarcăm, fără pretenția exhaustivității, profesionalismul dovedit în calitate de conducător al grupului de elaborare a Constituției Republicii Moldova.

Carierea profesională a profesorului Nicolae Osmochescu nu ar fi completă dacă nu am remarca deținerea unor funcții administrative, de demnitar, cum ar fi cea de prim-vice-ministru al afacerilor externe al Republicii Moldova în perioadele 1990-1992 și 1994-1995 și cea de consilier al Președintelui Republicii Moldova, pentru perioada anilor 1993-1994. Activitatea în acest domeniu, prin ea însăși, reprezintă o recunoaștere a meritelor ce și le-a câștigat prin muncă și dedicare. Alături de opera sa, de prezența remarcabilă, care l-au impus în rândul marilor personalități ale țării, profesorul Nicolae Osmochescu desfășoară o intensă activitate pentru reprezentarea și promovarea valorilor românești. Om al dialogului și al comprehensiunii, el a știut să găsească, în împrejurări dificile, formulele de conciliere, care să depășească tensiuni și asperități, păstrând adevărul juridic.

În ascensiunea carierei sale, Domnul Nicolae Osmochescu este desemnat, la 22 februarie 1995, în funcția de judecător al Curții Constituționale din Republica Moldova și face parte din prima componentă a Curții Constituționale, care a devenit pentru Republica Moldova, un simbol al democrației, un arbitru în soluționarea conflictelor politice din țară, un garant al supremației puterilor în stat. Prin modul ireproșabil al nivelului de competență și al prestigiului științific, el a contribuit la transformarea acestei instituții a supremației legii, într-un garant al vieții politice în societate și în stat, un garant al valorilor constituționale ale statului de drept și, nu în ultimul rând, într-un organism al compromisului și concilierii.

Bucurându-se de o largă recunoaștere internațională, profesorul Nicolae Osmochescu, continuă să promoveze public valorile democrației adevărate și a învățămintelor ei, implicându-se activ în viața socială. Jurist în domeniul internațional public, plin de respect față de tradiții, ca și față de disciplină și rigoare, în viața aca-

demică la fel ca și în societate, el ilustrează convingerea exprimată acum mai bine de o jumătate de veac de către Gheorghe Brătianu: „numai ce se înalță cu trudă... are un înțeles și un rost de durată”.

Un popas aniversar este totodată și un moment de bilanț.

Profesorul Nicolae Osmochescu ne dăruiește nu numai o operă științifică și didactică bogată, ci și câte ceva din esența firii sale. Multora ne-a fost dascăl, sprijinitor generos și eficient, dar și model în devotamentul cu care a slujit și slujește știința juridică.

Fie ca numărul mare al acelor care s-au străduit să-l omagieze acum să ilustreze adevărata atitudine și respect pentru această valoare a națiunii noastre, să ilustreze faptul că, prin generozitatea sa exemplară, profesorul Nicolae Osmochescu a câștigat pariul cu natura umană, depășind toate vicisitudinile vieții. Fie că, acceptând expresia solidarității, stimei și afecțiunii noastre, domnia sa să ne dea prilejul a ne bucura vreme cât mai îndelungată de conlucrarea și încurajările sale.

Valeriu ZUBCO,
doctor în drept,
conferențiar universitar, ULIM, promoția 1993

Прекрасное прошлое, замечательное настоящее,
великолепное будущее в международном праве

В человеческой жизни есть всегда знаковые события: рождение, встреча любимого человека, обретение наставника... Обретение наставника относится к категории событий, которые определяют настоящее и прокладывают дорогу в будущее. Таким знаковым событием стала для меня встреча с Николаем Георгиевичем Осмокеску.

Будучи студенткой юридического факультета Государственного Университета Молдовы, с благоговением ждала каждой минуты общения с профессором. Восхищалась неординарностью мышления, необыкновенным чувством такта по отношению к молодым коллегам и, конечно же, к нам, студентам. Мы тогда совсем мало знали о международной жиз-

ни, полагая, что в дипломатическом лоске и есть сущность представительской функции государства на международной арене. Мы и представить не могли, каким сложным и при этом увлекательным будет наш путь в международно-правовую науку. И помог определить наш путь Николай Георгиевич.

Со временем научные ориентиры расширялись, жизненные установки оттаивались и появилась мечта, первоначально казавшаяся несбыточной – присоединиться к кругу учеников Николая Георгиевича. Счастливая случайность помогла обрести в лице дорого учителя не только научного наставника, но и доброго друга, заботящегося и о качестве научной продукции будущего ученого.

*Лилиана Алексеевна ТИМЧЕНКО (ПУНГА),
выпускница 1994 года, докторант 1998 года,
кандидат юридических наук, заведующая кафедрой
международного права Национального университета
Государственной налоговой службы Украины*

1968-1973. Student la Facultatea de drept, USM

1972. Anii de studenție, împreună cu colegii de universitate

1974-1977 Doctorand la Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov”, or. Moscova

1993, Sinaia, România

1994. Budapesta, Ungaria

1997. Împreună cu familia la Ziua orașului, Chișinău

1995-1998. Judecător la Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Membrii Plenului Curții Constituționale 1996 - Mihai Cotorobai, Ion Vasilati, Gheorghe Susarenco, Nicolae Osmochescu, Nicolae Chiseev, Pavel Barbalat

1998. Ambasador
Extraordinar și
Plenipotențiar al RM în
Uzbekistan, Tadjikistan,
Kârgâzstan, înmânarea
scrisorilor de acreditare,
Tașkent

2001. Împreună cu Ambasadorii
Bielorusiei, Georgiei și profesorul
Mirkasâmov, Tașkent

2001. Revenire din
Uzbekistan. împreună cu
A.Solovei, V.Slonovschi,
V. Istratii

1 septembrie 2000,
Ziua Independenței
Uzbekistanului

2001. Înmânarea Diplomei
Titlul Profesor Onorific
al Academiei Construcție
de Stat și Socială pe lângă
Președintele Republicii
Uzbekistan. Împreună cu
Rectorul Academiei, șefa
Departamentului Drept
International Public și
Ambasadorul Georgiei.

*2010, Bonn, Grupul de lucru
asupra proiectului de modificare
a Constituției*

*2011. Împreună cu profesorii
Catedrei Drept Internațional, USM*

*Împreună cu studenții
Facultății de drept a USM*

*2012. La odihnă în Vietnam,
Golful Ha Long*

2012. În vizită la absolvenții USM
originari din Viet Nam,
or. Ho Chi Minh

2012. Împreună cu discipolii
din Vietnam

2012. Studenții din Vietnam
în oșpeție la familia
Osmochescu

2012. La pescuit în sat. Sireți,
r-nul Strășeni

2013. La recepție de Ziua Proclămării Independenței a Republicii Socialiste Vietnam, Hotelul „Codru”, Chișinău

2014. Interviu pentru emisiunea TV Moldova „Destine de colecție”

2014. La Conferința Eurasia-Europe Dialogue for Peace: Eurasia-Europe Leadership

2014. Profesorul Nicolae Osmochescu Doctor Honoris Causa al Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”

27 noiembrie 2014. Înmânarea Ordinului Republicii Moldova de către Președintele Republicii Moldova Nicolae Timofti

14 noiembrie 2014. Mircea Snegur cu mesaj de felicitare la Conferința științifică internațională „Interacțiunea dreptului intern și dreptului internațional: provocări și soluții”. Manifestare dedicată celei de-a 70-a aniversări a D-lui Profesor universitar Nicolae Osmochescu. Palatul Republicii. Chișinău.

14 noiembrie 2014. Alexandru Tănase cu mesaj de felicitare la jubileul de 70 de ani

14 noiembrie 2014. Colectivul Catedrei de Drept Internațional și Drept al Relațiilor Economice Externe Facultății de Drept USM

14 noiembrie 2014. Împreună
cu Aurel Băieșu, Igor Dolea,
Veaceslav Zaporojan

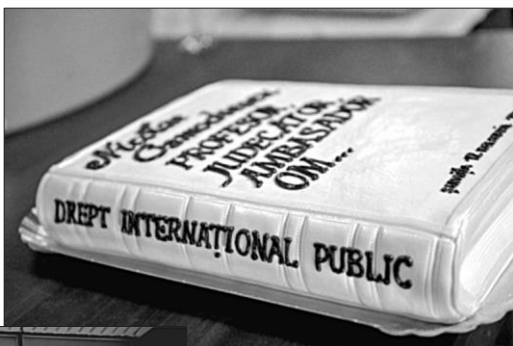

14 noiembrie 2014.
Jubileul de 70 de ani,
Palatul Republicii, Chișinău

14 noiembrie 2014.
Împreună cu Petru Lucinschi

*14 noiembrie 2014.
Tort aniversar la Jubileul
de 70 de ani*

*2016. La aniversarea de 70
de ani de la fondare a USM
împreună cu Victor Volcinski.
Palatul Nicolae Sulac*

*Împreună cu doctoranzii
Carolina Smochină*

*Împreună cu doctoranzii
Vitalie Gamurari*

*Împreună cu doctoranzii
Cristina Martîniuc*

*Împreună cu
doctoranzii
Natalia Zamfir*

*Întâlnire cu absolvenții
facultății Drept împreună cu
Victor Volcînschi*

*Lansarea de carte la Biblioteca
Publică de Drept împreună cu
Mihai Tașcă*

Împreună cu familia, or. Londra

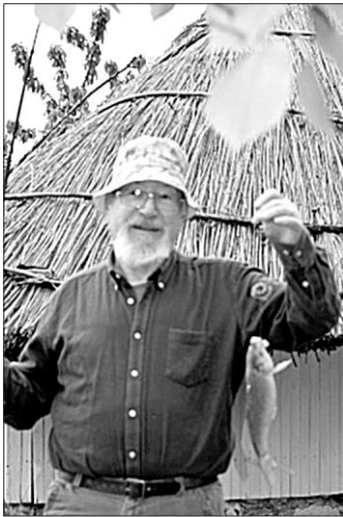
*În or. Hanoi, Vietnam,
la invitația foștilor studenți ai USM*

Lacatedră, USM

*Împreună cu doctoranda Augustina Șiman
după lansarea monograției „Impactul
Organizațiilor Internaționale asupra
Dezvoltării Dreptului Internațional
Contemporan”*

*Mai 2019. La pescuit
în sat. Onești, r-nul Hâncești*

O partidă de șah cu Ionel Căpățină

*Nicolae Osmochescu
în studiou*

2019. Felicitarea domnului profesor Nicolae Osmochescu cu ocazia aniversării a 60 de ani ai Facultății de Drept a USM

2019. Conferința aniversării a 60 de ani ai Facultății de Drept a USM, împreună cu Alexandru Tănase